

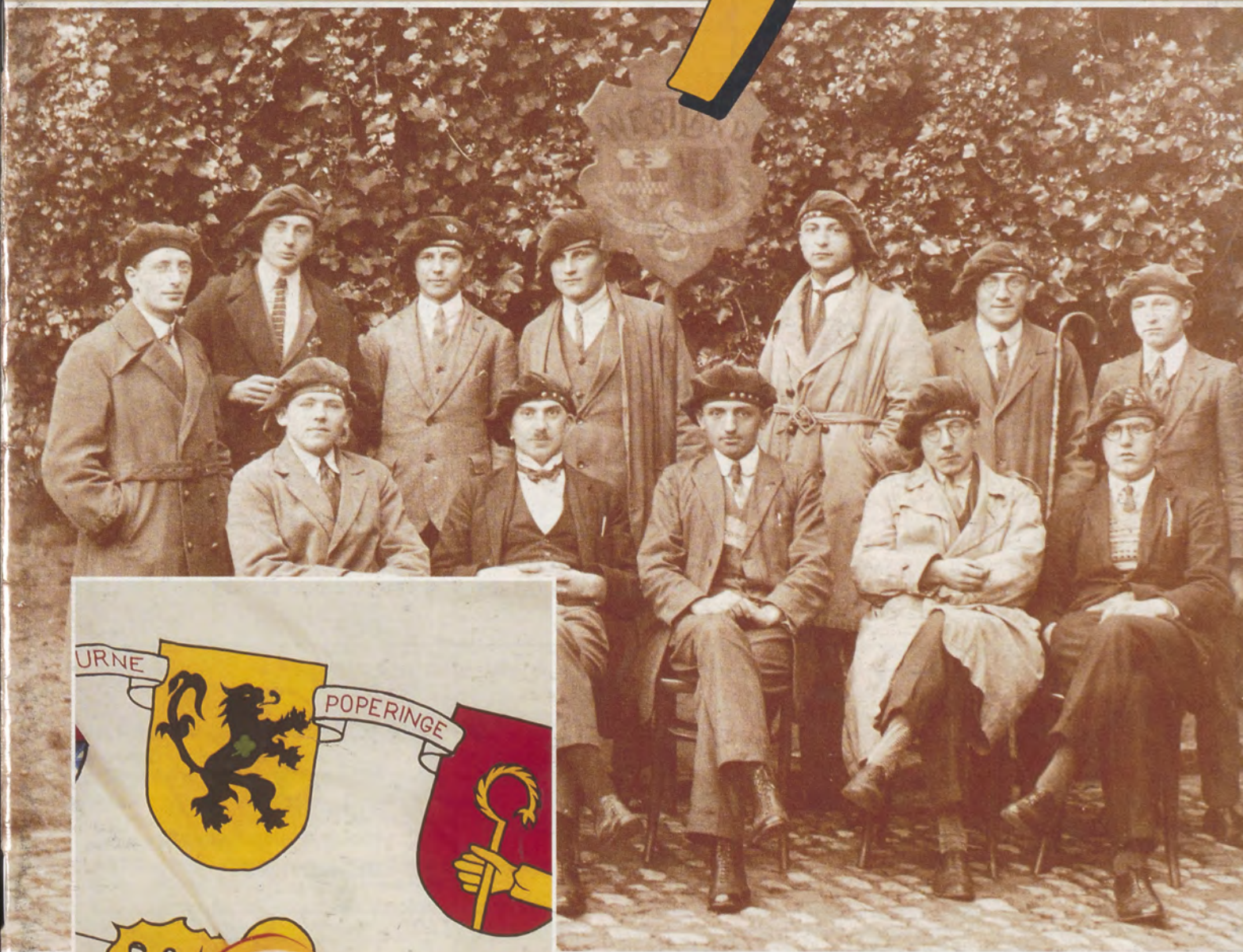
VLAAMS NATIONAAL

WEEKBLAD

WNT

VRIJDAG 22 MAART '91

36^e JAARGANG · NR.12 · 33 fr.

100 JAAR STUDENTENLEVEN

**AMOR, LABOR,
HUMOR**

AANBEVOLEN HUIZEN

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

Verdeler

VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuur lang termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

**TE HUUR VOOR UW VAKANTIE
AAN ZEE :**
moderne app. en villa's
in alle prijsklassen
Gratis catalogus op aanvraag

058 - 51.26.29
Leopold II laan 205
8670 OOSTDUINKERKE

DE PRIJSBREKER

van het goede meubel

Groenstraat 84, 2000 Antwerpen tel. 03/236.45.31

Open van 10 tot 19 u.

Maandag gesloten

Alle trofeeën, wimpels, bекers,
speldjes, badges, enz.

**ESOX -
STAN PHILIPS**

Panorama 36
1780 WEMMEL
Tel. 02/460.68.93

Guido NUYTTENS

Longtinstraat 126
1090 Brussel

SANITAIR - ZINK
ROOFING
LOODGIETERIJ
GASVERWARMING

Tel. 426.19.39

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp
van uw puzzel

Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

PVBA J. BORREMANS-COCK & KINDEREN

Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

GELD

Onmiddellijk te bekomen bij

FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe

Nieuw telefoonnummer:
053/80.10.09

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesens

Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdraperie — luxaflex — ...

MEDIA WAN-BELEID

WIJ moeten terug naar 1979 toen vooral door de CVP zware kritiek werd geuit op de werking van de BRT en dan vooral op de objectiviteit van haar nieuwsdienst. Die partij vond dat zij te weinig aan haar trekken kwam. Daar was misschien wel iets van waar, ook de Vlaams-nationale familie had wel eens reden tot ongenoegen. Maar de CVP is zelf verantwoordelijk voor de mensen die zij als naar gewoonte, ook in de BRT!, in de openbare diensten

neerpoot. Enig zelfbeklag zou dan ook niet misstaan hebben.

Op voorstel van *André De Beul* gaf de toenmalige Kultuurminister de opdracht de BRT door te lichten. De Mediakommissie van de Vlaamse Raad besprak tussen 1985 en 1987 de resultaten van de doorlichting met als gevolg dat de fracties aan een nieuw BRT-statuut konden sleutelen. Het begonnen werk werd echter na de verkiezingen van '87 door de CVP afgeremd. In 1990 kwam er dan een mini-dekreet waarin een jaarlijkse dotatie, sponsoring en de zogenaamde „facilitaire bedrijven” werden geregeld. Aan de benaming BRT werd de tekst *Omroep van de Vlaamse Gemeenschap* toegevoegd. Een echt volwaardig nieuw dekreet kwam er niet.

Het was de BRT zelf die dan maar een eigen voorstel van dekreet ontplooid dat vervolgens door het duo *Chevalier(SP)-Van Rompuy(CVP)* bij de Vlaamse Raad werd ingediend. Dit voorstel werd door de Mediakommissie besproken, maar naar een werkgroep verwezen omwille van de vele problemen die waren gerezen. Door allerlei machinaties, vooral vanwege commissievoorzitter *Chevalier* werd het voorstel door de commissie gejaagd en eind januari j.l. tijdens een openbare zitting van de Vlaamse Raad doorgedrukt. De definitieve stemming bleef echter uit. Maar dinsdag j.l., na drie stembeurten wegens te weinig volk, werd in een vierde stembeurt met de nipte 94 Vlaamse raadsleden, het BRT-dekreet aanvaard. Volledigheidshalve weze er aan toegevoegd dat de VU-fractie niet was komen opdagen uit protest tegen de werkwijze van commissievoorzitter *Chevalier* die het o.m. nodig vond op de vooravond van de stemming nog met nieuwe betwistbare voorstellen uit te pakken. Een complete verwarring!

Deze lange inleiding om aan te tonen hoe gevoelig zo'n nieuw dekreet over de openbare omroep ligt.

Wij hebben op het vallen van dit doek gewacht om onze mening over de gang van zaken in Vlaams TV- en radioland te formuleren.

De VU heeft haar mening over de openbare omroep nooit onder stoelen of banken gestoken, daarbij heeft zij kritiek nooit gespaard. Zij heeft de politisering van „het huis aan de Reyerslaan” steeds aangeklaagd, zij heeft gewezen op de opdracht van de BRT: informatie, edukatie en ontspanning, zij heeft steeds gepleit opdat de belangrijke openbare omroep voldoende openbare gelden zou ontvangen om haar taak naar behoren te vervullen, zij heeft de vinger gelègd op de ziekte van de geldverspilling, zij heeft voorstellen gedaan

opdat de BRT echt een zender van de Vlaamse gemeenschap zou zijn, ook in haar naam.

Daarom heeft zij met luide stem steeds voor een drastische vernieuwing van het management gepleit, voor een soepel personeelsbeleid, voor kwaliteitsverbetering van de programma's, voor financiële zekerheid, voor de redactionele onafhankelijkheid van haar nieuwsdienst en voor een geschillenraad waar kijkers en luisteraars terecht kunnen. Van heel dit verlanglijstje, op de geschillenraad na, is nauwelijks iets terug te vinden in het voorstel van *Chevalier-Van Rompuy*. Door de VU-fractie werden bij monde van *André De Beul* niet minder dan twintig amendementen ingediend om het manke dekreet aan te passen.

Waar de VU nooit aan heeft meegedaan heeft is het blind afschieten van de BRT. Dat zou nochtans gemakkelijk geweest zijn, want het gebeurde herhaaldelijk door een bepaalde zich flamingant noemende kring. Zij heeft nooit geroepen „BRT weg ermee!”. Zij heeft integendeel steeds volgehouden dat de BRT zich diende te bezinnen over haar opdracht ten bate van de hele Nederlandstalige gemeenschap. Zo heeft zij ook nooit gehuild om de komst van een commerciële zender te bespoedigen, met de bedoeling er politiek beter door gediend te worden; wat bij de andere partijen wél de bedoeling was.

De VU heeft de komst van VTM wel aanvaard als een heilzame stimulans voor de openbare omroep om haar opdracht beter te omlijnen en om het kwaliteitsverschil te benadrukken. Nu VTM er is dreigt de BRT te falen, de openbare omroep is mee in de boot van de kommercie gestapt en is de wansmakelijke weg van *Kwislijn* en andere gedrochten opgegaan. Daarbij is het bovendien niet gebleven, haar hoogstaande programma's worden schaamteloos naar het Coda-uur ver-

wezen, een ogenblik van de dag dat de kijker van zender naar zender zapt op zoek naar iets van lichtere aard...

Om te concurreren met de commerciële zender VTM heeft de BRT de brute kommercie binnengehaald, niet alleen om meer centen te verwerven maar ook om middels vervlakken-de prijzenspelletjes en andere nulliteiten, kijkers aan zich te binden. Het is een foute weg omdat haar opdracht meer is dan dat. De verantwoordelijkheid van de Vlaamse raad in deze is zeer groot. Net zoals de Vlaamse regering te kort schiet door geen vrede tussen de BRT en VTM te organiseren. Nee, zij wil nog een tweede commerciële zender, *Veronique*, op de Vlaamse kabel toelaten. Kwestie van de zaken nog onoverzichtelijker te maken? VU-voorzitter *Gabriëls* heeft overschot van gelijk wanneer hij minister *Dewael* vraagt voorafgaand een debat over de elektronische media te organiseren.

Ten slotte is er nog de toevoeging van de N aan BRT. De beslissing getuigt niet van grote moed, onze openbare omroep is niet Belgisch maar Nederlandstalig. En bovendien zal de BRT nu toch haar briefomslagen moeten herdrukken, een argument dat ooit ingeroepen werd om de V te weren...

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

Vlaams-Nationaal
Weekblad

Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redacteuren
Johan Artois
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redactie op prk. 000-0171139-31 van „WIJ”, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsebergsesteenweg 797, 1512 Dworp. Tel. 02/380.04.78.

7 De splitsing van Brabant stond deze week bovenaan de politieke agenda. Stan Philips doet het verhaal van een bewogen provincieraad.

9 Senator Bob Van Hooland maakte een balans op van de voorstellen over het openbaar ambt die op vraag van de VU in het regeerakkoord werden opgenomen.

11 Als de NMBS haar Star 21-plan niet aanpast en meer aan de gerechtvaardigde Vlaamse eisen en behoeften tegemoet komt, is de federalisering van de spoorwegen onafwendbaar, zo meldde de SERV, de Sociaal-ekonomische Raad voor Vlaanderen.

13 Minister Geens van Ontwikkelingssamenwerking maakt echt werk van de hervorming van ABOS. Verleden week keurde de minister-raad de voorstellen van de VU-minister goed.

14 De Europese Vrije Alliantie heeft er een belangrijke partner bijgekregen: de Lega Lombarda.

16 Kamerlid Nelly Maes maakte deel uit van een delegatie die de verkiezingen in El Salvador controleerde. Een interview.

18 Hoe groen is de VU? En hoe Vlaams is Agalev? De kamerleden Geysels en Lauwers debatteerden hierover in Herent.

19 De Frankofonie gaat onverstoorbaar verder met het uitstralen en uitbreiden van hun kultuur,

schrijft Karel Janzegers in het vierde deel van Een jaar volksnationale strijd.

22 Student zijn, verleert men niet. Een omslagverhaal over moeders, commillietones en schachten, cantussen en veel bier, kortom studentenromantiek.

25 De studentenklub Moeder Westland vierde zijn honderdste verjaardag. Een gesprek met oudpraeses Siegfried Debaeke.

29 Etienne Van Neygen schreef een boek over drie Vlaamse pacifisten. „Wegbereiders” geeft meteen een overzicht van driekwart eeuw Vlaams pacifisme.

36 Briek Schotte en Rik Van Steenberghe waren samen goed voor vijf wereldtitels wielrennen.

(omslagfoto: AMVS/R. Szommer)

WIE VERHINDERT...

Minister van Wetenschapsbeleid *Schiltz* meent het met de invoering van een nieuwe politieke cultuur bij de bevorderingen en benoemingen in het openbaar ambt. Zo heeft hij al geruime tijd geleden een procedure uitgewerkt om de benoemingen bij de Dienst Programmatie van het Wetenschapsbeleid objectief te laten verlopen. Daar zijn zes betrekkingen vakant die de voogdijminister zelf mag benoemen.

In het verleden was dit natuurlijk de aangegeven weg om politieke vriendjes een postje te bezorgen. *Schiltz* wilde daar nu eens verandering in brengen. Maar vreemd genoeg blijkt dat niet te lukken. Half oktober verleden jaar besliste de ministerraad immers dat *Schiltz* over die aanwervingsprocedure overleg moest plegen met vertegenwoordigers van de eerste minister, de vice-premiers, de minister van Openbaar Ambt en de staatssecretaris van Wetenschapsbeleid.

...OBJEKTIEVE BENOEMINGEN?

Overleg dat totnogtoe niets opleverde. De andere ministers hebben wel oren naar een objectief benoemingsstelsel, maar dan pas nadat de zes te benoemen ambtenaren op de Dienst Programmatie benoemd zijn. De andere ministers zijn immers de mening toegedaan dat er pas kan benoemd worden, wanneer er een evenwicht is. Anders gezegd: de 6 moeten eerst nog politiek benoemd worden, zodat er een evenwicht bestaat, vooraleer men aan depolitiseren wil denken.

Het is weer geen fraai verhaal. Iedereen heeft steeds de mond vol over een nieuwe politieke cultuur, en wil werk maken van de herwaardering van het openbaar ambt en de depolitiserende van de benoemingen en bevorderingen. Maar als puntje bij paaltje komt, wil men eerst zelf nog eens even snel een paar mensen een pleziertje doen vooraleer de grote principes ook in de praktijk kunnen toegepast worden.

NIET WERKWILLIG

Volgens de Vlaamse minister van Tewerkstelling *Roger De Wulf* is één op vijf van de 85.000 langdurig werklozen in Vlaanderen niet echt werkwillig, en nog eens één op 5 niet meer *bemiddelbaar*. Dit laatste wil zeggen dat de VDAB (de Vlaamse RVA) voor deze mensen niet meer weet van welk hout pijlen maken. Het is opmerkelijk dat een socialistisch minister zo'n uitspraken durft doen.

Iedereen weet intussen wel dat er bij de langdurig werklozen mensen zitten die niet (meer) geïnteresseerd zijn in het vinden van een nieuwe job, of dat er werklozen zijn voor wie de herintegratie in de arbeidsmarkt een bijna onmogelijke zaak is. Toch kreeg De

De Tsjechoslovaakse president *Vaclav Havel* was dinsdag één van de 5 Oosteuropese gewezen dissidenten die in Brussel een eredoktoraat mochten komen ophalen. Premier *Martens* zegde *Havel* bij die gelegenheid ook toe dat België de kandidatuur van Tsjechoslovakije voor het EG-lidmaatschap wil steunen.

Ook de Pool *Bronislaw Geremek*, de Roemeense *Doïna Cornea*, de Rus *Alexei Jablov* en de Hongaarse president *Arpad Göncz* werden door de VUB en de ULB met een eredoktoraat gelauwerd.

(foto Marc Cels)

Wulf heel wat tegenkanting, ook en vooral uit eigen socialistische en vakbondskringen.

De Vlaamse minister vindt ook dat wie werkonwillig is, gestraft moet worden, maar dat dit veeleer een zaak is van de federale RVA en de federale minister van Arbeid *Van den Brande* (CVP). Die wil de werklozen die niet meer kunnen opgenomen worden in de arbeidsmarkt uit de werkloosheidsverzekering weghalen en onderbrengen in een nieuwe, zesde tak van de sociale zekerheid.

De *Wulf* verklaarde ook dat hij niet begreep waarom het Tewerkstellingsfonds nog een federale aangelegenheid is, en waarom vakbonden en werkgevers nog federale akkoorden sluiten over *vorming en opleiding van risikogroepen*. Dat zijn immers gemeenschapsmateries. Hiermee pleit ook De *Wulf* eigenlijk voor een gedeeltelijke federalisering van de sociale zekerheid. Dit werd ook zo geïnterpreteerd door vice-premier *Moureaux*, die zich tegen een federalisering van de sociale zekerheid hevig verzet.

Het heeft er meer en meer van weg dat de strijd voor een splitsing van de SZ de komende jaren een van de grote punten wordt van de politieke agenda. Steeds meer Vlaamse organisaties, politici en politieke partijen nemen dit oorspronkelijke programmapunt van de Volksunie over.

AUTOWEG OPGEPOETST

Volgens *Het Belang van Limburg* heeft de Vlaamse Verkeersminister *Johan Sauwens* opdracht gegeven om de Vlaamse autosnelwegen in versneld tempo een schoonmaakbeurt te geven. Per kilometer autosnelweg moet in Vlaanderen jaarlijks zo'n ton zwerf-

vuil verwijderd worden. Dit vuil is afkomstig van vrachtwagens die een deel van hun lading verliezen maar vooral van autobestuurders die allerlei papertjes, blik, voedselresten of sigarettepeukjes door het raam kieperen. Sluikstorters dumpen zelfs hele koelkasten, televisietoestellen of meubelen over de berm.

Een zeer egoïstische houding, die ons leefmilieu enorm belast. Om al het zwerfvuil op te ruimen is jaarlijks ongeveer 25 miljoen frank nodig. Sauwens wil nu een extra-poetsbeurt, die nog eens 7,5 miljoen extra zal kosten.

En dat is nog niet alles: er wordt per jaar ongeveer 4.000 ton vuil opgehaald uit de vuilnisbakken op de parkings rond de snelwegen.

TUSSENDOORTJE

In de jongste reisgids *Tussendoortjes* van de Nederlandse reisorganisatie voor studenten NBBS wordt Brussel nog maar eens voorgesteld als een Franstalige stad. *Dicht bij huis maar zeker buitenland. Voor wie zijn Frans wil oppoetsen en Parijs te ver vindt*, luidt deze oproep aan Nederlandse studenten om Frans te spreken in de hoofdstad van Vlaanderen. Boven dit proza is een kaartje afgedrukt met inderdaad alleen de Franse straatnamen.

Je kunt beter Frans oefenen in Brussel dan in Antwerpen, is de reactie van reisgidsredaktrice *Aafke Jochems*. *Mijn Vlaamse kontakten gaan in Brussel ook vaak over in het Frans, en dat kaartje heb ik van de VVV gekregen. Ik zal kijken of ik de tekst in de volgende editie kan aanpassen.*

HOUTEKINS-KETS

De familie *Houtekins-Kets*, ook wel de *Silco*-gegijzelden genoemd, deden deze week op een massaal bijgewoonde perskonferentie voor het eerst en voor het laatst hun mond open. De familie wil nu in de eerste plaats rust. De afgelopen week was immers zeer slopend geweest. Journalisten van het laagste alloo slopen dagenlang rond het huisje in Kampenhout-Berg waar de familie verbleef, teleden, kamera's en mikro's in aanslag.

Omdat zo'n situatie natuurlijk ook niet houdbaar is, besloot de familie een perskonferentie te houden. VU-voorzitter *Gabriëls* en senator *De Belder* boden hun hulp aan om zo'n perskonferentie te organiseren. Beide VU-parlementsleden hadden op hun humanitaire zending naar Libië tot de vrijlating van de familie bijgedragen, en ze trokken zich hun lot ook verder aan. Ze stelden hen een paar fietsen, een koelkast en een televisie ter beschikking, en zorgden ervoor dat de familie op haar plooi kon komen in de landelijke Vlaamse gemeente.

Dat sommige, hoofdzakelijk liberale journalisten (die nota bene de eersten waren om een volkomen gefantazeerd verhaal in hun krant te publiceren), insinueerden dat de VU-voorzitter en senator de *Silco*-historie willen misbruiken voor hun elektorale campagne, is misschien nog weezinwekkender dan het gedrag van journalisten die met een teleden door het raam trachten te tellen hoeveel klontjes suiker *Valérie Houtekins* in haar koffie doet.

Men kan in dit land als politikus blijkbaar nooit iets doen uit humanitaire overwegingen zonder dat dit door de andersgezinde media in een verkeerd daglicht wordt gesteld. Ook deze verderfelijke gewoonte van sommige media draagt bij tot de verdere verloederding van de politieke cultuur. Maar dat schijnt nog niet door te dringen.

Op hun perskonferentie waren de *Houtekins* overigens niet erg mededeelzaam: ze hielden eraan hun erewoord te houden tegenover hun gijzelnemers, en niets te verklappen over plaatsen, data, landen en personen van hun gijzeling. De ontgoocheling bij de journalisten was dan ook groot: veel meer dan het merk champagne (*Taittinger*) en cognac (dat we zelf al vergeten zijn), door de bewakers ter gelegenheid van nieuwjaar aan de familie aangeboden, en een vaag idee over het toekomstige werk van de kinderen bij het Rode Kruis, kwam de pers niet te weten. Laat ons hopen dat de familie nu krijgt wat ze wenst, rust en een gewoon leven. Het geheim van de *Silco* kan misschien nog een mooi onderwerp worden voor een stripauteur met veel fantasie.

WATERBUS

De Vlaamse minister *Sauwens* liet bij wijze van experiment een bestaande stadsbus uitrusten met een voor waterstof geschikte motor en een veilig waterstofopslagsysteem

De Duitse eenmaking loopt niet van een leien dakje. In de nieuwe Bondsstaten van het eengemaakte Duitsland groeit de sociale onrust. De vrije markt wurgt heel wat bedrijven in de voormalige DDR, met massale werkloosheid tot gevolg. De arbeiders komen weer op straat. In Leipzig, waar men eind '89 nog voor de eenmaking demonstreerde, wordt nu betoogd tegen de dreigende werkloosheid. De voorzitter van de Bundesbank, Karl Otto Pöhl, noemde de overhaaste invoering van de D-mark in Oost-Duitsland zonder blikken of blozen een ramp. De D-mark werd nagenoeg zonder voorbereiding en tegen een verkeerde omwisselingskoers in Oost-Duitsland ingevoerd. Maar de voormalige DDR was niet tegen concurrentie bestand. Pöhl waarschuwde de EG om met de invoering van een Europese monetaire unie niet dezelfde fout te maken.

(foto epa)

op basis van metaalhydriëden. De waterstofbus zal toelaten enkele belangrijke parameters vast te leggen om na te gaan of zo'n bussen eventueel ook voor exploitatie in het openbaar vervoer geschikt zijn.

Hiermee scoort Vlaanderen een wereldpremier. Een stadsbus met een motorvermogen van 170 kW op waterstof loopt immers nog nergens. Daarom wordt het Vlaamse experiment met veel aandacht gevolgd door het Internationaal Energie-agentschap en door de commissie van de Europese gemeenschappen. Waterstof als brandstof is zeer milieuvriendelijk. Milieuvriendelijker dan LPG, aardgas, alcohol, en „propere” diesel, die alle wel de milieuhinder verminderen, doch geen van alle volledig oplossen. Waterstof daarentegen geeft bij de verbranding met zuurstof geen verbrandingsgassen. Het enige verbrandingsproduct is water.

SCHILTZ EN HET IMF

Volgens het IMF boekte ons land in 1990 andermaal een opmerkelijke vooruitgang in het wegwerken van het begrotingsevenwicht: de niet-renteuitgaven daalden met meer dan 1%-punt van het BNP, en het globale netto te financieren saldo (NTFS) liep terug tot 5,8% van het BNP.

Minister van Begroting *Hugo Schiltz* stipt hierbij aan dat de gunstige economische

evolutie van België evenzeer moet toegeschreven worden aan de door de overheid geleverde inspanningen als aan de invloed van de internationale conjunctuur.

Wanneer het IMF verder verklaart dat de sanering van de begroting in '89 en '90 minder ver is gegaan dan in een periode van hoogconjunctuur mocht worden verwacht, beaamt het IMF hiermee de diagnose die vice-premier *Schiltz* herhaaldelijk zelf heeft gemaakt: nl. dat de vruchten van de hoogconjunctuur hoofdzakelijk aan de gezinnen en bedrijven zijn ten goede gekomen. De schatkist daarentegen zag door de fiskale hervorming, de gevolgen van de fiskale spijstechnologie en enkele andere factoren een belangrijk deel van de meerinkomsten die uit de hoogconjunctuur moesten voortvloeien aan haar voorbijgaan.

Schiltz is het daarom met het IMF eens dat er dringend werk moet gemaakt worden van het vereenvoudigen of afschaffen van de vele fiskale gunstmaatregelen en vrijstellingen die in de loop der jaren zijn tot stand gekomen. Alleen een volgehouden, jarenlange inspanning zal ons volgens het IMF en *Schiltz* toelaten de rentesneeuwbal definitief te stoppen. Maar wondermiddelen bestaan niet. De zgn. revolutionaire voorstellen waarmee sommige uitpakken zijn ofwel utopieën, zegt *Schiltz*, ofwel komen ze neer op een ontmanteling van ons maatschappijmodel.

BRABANT STAAT OP BARSTEN

■ De perschef van minister Sauvens, Maarten De Ceulaer, wordt **gemeenschapskommissaris** bij Blosso. Zo'n gemeenschapskommissaris bij een parastatale moet erop toekijken dat de Vlaamse beleidsopties gevolgd worden. Het is een job van enkele uren per maand. De Ceulaer kan, behalve promotionele opdrachten voor de recreatieparken *Center Parcs* en *Walibi*, vrij weinig ervaring in de sportwereld voorleggen. Maar dat hoeft volgens de 28-jarige perschef ook niet: net als een minister wil De Ceulaer zich eerst enkele maanden terugtrekken voor een studieperiode, vertelde hij aan De Morgen.

■ De actie **Levenslijn** van VTM bracht 164 miljoen frank op, een nieuw rekord.

■ Het belangrijke referendum over het nieuwe unieverdrag in de **USSR** leverde tegenstrijdige resultaten op. Een meerderheid stemde voor, maar de antwoorden op de nevenvragen in bepaalde republieken neutralizeerden dit succesje voor Gorbatsjov. Ook Boris Jeltsin mag zich overwinnaar noemen, en de autonomisten uit de Oekraïne. Zes republieken, waaronder de Baltische, boycotten bovendien het referendum.

■ De **Vlaamse begrotingscontrole** zit in het slop: de Vlaamse regering heeft 96 miljoen fr. om aan nieuwe vragen van de ministers te voldoen. Maar die hebben in totaal voor meer dan tien miljard bijgevraagd.

■ Wie is de grootste **smulpaap** van de Volksunie? Volgens gewezen voorzitter **Vic Ancliaux**, te gast in een culinair radioprogramma, is dat zijn opvolger **Jaak Gabriëls**. Dat zou wel eens kunnen kloppen. Maar Gabriëls is ook een van de gezondste VU-ers: elke ochtend gaat hij 5 km lopen.

■ Na ongevallen op de openbare weg is **zelfmoord** de belangrijkste doodsoorzaak bij jongeren tussen 15 en 24 jaar. In de leeftijdsgroep van 25 tot 34 jaar is het zelfs de belangrijkste doodsoorzaak.

■ **Dallas** verdwijnt binnenkort voorgoed van het scherm. De kijckijfers laten het in de VS afweten, en niemand wil is nog geïnteresseerd om de serie over de Texaanse ollefamilie over te nemen. In Vlaanderen kent Dallas wel nog succes: de wekelijkse aflevering op VTM is goed voor zo'n 1,2 miljoen kijkers.

Vorige week liep de zitting van de Brabantse provincieraad aardig uit de hand. Het draaide allemaal om de VU-motie over de splitsing van de provincie Brabant, maar de rechtstreekse aanleiding voor de rel was de partijdigheid van provincieraadsvoorzitter Pierre Boucher (PRL). Er werd in alle richtingen gevloekt, gescholden en met klachten bedreigd en VU-raadslid Guido Dosogne kreeg zelfs een optater van een voortvarend, vrouwelijk FDF-raadslid.

Aan Stan Philips, VU-fraktieleider in de Brabantse provincieraad, vroegen we om enige uitleg over deze „geanimeerde” zitting.

■ Waarom al die heisa?

„Op de agenda van de voorbije provincieraad stond onze motie voor de splitsing van de provincie Brabant. Om een zo groot mogelijke consensus tussen de Vlaamse fracties te bereiken was de tekst zeer eenvoudig gehouden, helder en duidelijk. Nadat ik de VU-motie geargumenteerde had vroeg mevrouw Dupuis van de PS, die tussen haakjes ook mevrouw Philippe Moureaux heet, om de motie naar de Commissie Institutionele Hervormingen van de raad te sturen. Deze commissie is destijds op verzoek van de VU opgericht, maar ze dient slechts voor het behandelen van technische kwesties die, in dit geval, de splitsing van Brabant, met zich meebrengt. Dupuis werd bijgetreden door Eric Mergam van het FDF. Dan is er een weezinwekkend circus opgevoerd om tijd te winnen en een aantal afwezige Franstalige raadsleden op te trommelen. Toch werd het voorstel door de Vlamingen én twee Ecoloraadsleden weggestemd. De Franstaligen zagen nu dat ze in de minderheid verkeerden zodat de goedkeuring van de VU-motie onafwendbaar werd. Dupuis kwam dan ook prompt aandragen met een „amendement” op onze motie.

Het voorstel koppelde vier, voor ons totaal onaanvaardbare, eisen aan onze motie: geen wijzigingen aan het faciliteitenstelsel, geen splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, geen wijzigingen aan de huidige regeling inzake toezicht van de hogere overheden op de Brabantse gemeenten en het voorrecht voor Franstaligen in Vlaams-Brabant om voor de Franse gemeenschapsraad te kiezen.”

■ Hierop ontstond natuurlijk tumult?

„Uiteraard. Dit was geen amendement maar een totaal nieuwe motie. Er ontspoon zich een heftige discussie: Dupuis beweerde bij hoog en bij laag dat haar voorstel een amendement was. Slim gezien, want een

Stan Philips: „Deze rel illustreert nog eens duidelijk de onbestuurbaarheid van de provincie Brabant!”

(foto dann)

amendement kan onmiddellijk ter stemming aan de raad worden voorgelegd, terwijl een motie een hele weg moet afleggen alvorens er over kan gestemd worden. Van de herrie maakte voorzitter Boucher dankbaar gebruik om de zitting te schorsen en de fractieleiders bijeen te roepen.

De Vlaamse fractieleiders weigerden echter aan dit overleg deel te nemen. We konden slechts met één zaak instemmen, n.l. stemmen over de VU-motie, al de rest waren achterbakse manoeuvres van de Franstaligen om de gangbare procedure te omzeilen of te vertragen.”

■ Dus het kwam niet tot een stemming?

„Toch wel! Na een poosje kwam Boucher met de Franstalige fractievoorzitters de raadszaal opnieuw binnengestapt. Hij deelde mee dat er toch over het PS-„amendement” zou gestemd worden. Dat is eigenlijk toch wel straf! Stemmen over een zogezegd amendement op een motie die zélf nog niet gestemd is! Dat is absurd en totaal in strijd met het normaal verloop van een raadszitting. In ieder geval ging Boucher tot de stemming over. De Vlamingen deden niet mee, dertig franstaligen stemden voor het „amendement” van Dupuis.

(lees verder blz. 15)

PERSSPIEGEL

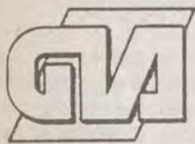
Terwijl Martens het terrein begint af te tasten om met een plan voor de derde fase van de staatsvorming op de propen te komen, tonen de reacties van groepen en enkelingen hem steeds duidelijker aan waar de landmijnen liggen die tot ontploffingen kunnen leiden.

De Standaard

Wordt na de Moureaux-rel wat afkoeling geblazen of was dit de aanloop tot de explosie?

„Er hing spanning in de lucht, maar Moureaux, die te laat kwam, hield de boot af en ging niet in op zijn verklaringen. De vice-premiers werden het snel eens over een onderdeel van de tekst die de verdragsbevoegdheid regelt. Er wordt nog gewerkt, alle bruggen zijn niet opgeblazen.

Lang niet iedereen is tuk op een kommunautair gekleurde crisis en snelle verkiezingen. De premier ziet dan zijn regering vroegtijdig mislukken en zelfs van een gedeeltelijke afwerking van de staatsvorming is dan geen sprake meer. Binnen de CVP vreest een sterke stroming dat een crisis van dit allooi voor de partij slecht uitdraait. De andere Vlaamse koalitiepartners, SP en VU zijn evenmin uit op een regeringskrisis.”

Uit de pen van hoofdredakteur De Clerck komt nog eens de duidelijke opsomming naar de Franstaligen waar de grenzen voor de Vlamingen liggen.

„Het tweede gevaar komt uit Franstalige hoek. Wanneer de PSC en de PS blijven eisen dat de Franstaligen in de Vlaamse rand van Brussel bij verkiezingen ook mogen stemmen voor kandidaten die buiten Vlaanderen opkomen, dan loopt alles vast. Die eis is een kanjer van ongerijmdheid en voor Vlaanderen onaanvaardbaar, zelfs niet bespreekbaar. Tegen de achtergrond daarvan bekenen is ook de jongste denkoefening van Charles-Ferdinand Nothomb nutteloos. Hij wil de Franstaligen in die Vlaamse rand tegemoet treden door zelfs de rechtstreekse verkiezingen van de raden te blokkeren. Hij

stapt daarmee over het meest essentiële punt van de derde fase heen. Van politieke lef gesproken. Het federalisme in dit land kan niet werken, zolang de Franstaligen het territorialiteitsprincipe en de taalhomogeniteit niet aanvaarden, overigens zonder nog één enkele Vlaamse toegeving in ruil.”

LE PEUPLE

Deze spreekbuis van de Parti Socialiste laat de Waalse haan op zijn felst kraaien. Dit klinkt zo:

„Voor de Vlamingen is een goede Franstalige een Franstalige die zwijgt of die ja-knipt. Al te dikwijls in het verleden werden Walen en Brusselaars veroordeeld tot achterhoedegevechten bij een gebrek aan stoutmoedigheid of gewoon vooruitzindheid. Deze keer, aan de vooravond van het kommunautaire initiatief van de eerste-minister was het goed het parkoers schoon te vegen. Wilfried Martens weet van nu af waaraan zich te houden en zal waarschijnlijk vermijden onvoorzichtigheden te begaan die de meerderheid kunnen compromitteren. Een verwittigd man kan er negen (Martens) waard zijn.”

De Standaard

Ook Dirk Achten heeft commentaar bij de splitsing van de SZ.

Het veelbesproken kongres van de Waalse PS, gaf de gedachten van opsplitsing van de sociale zekerheid in Vlaanderen een extra duw. De PS wil België herleiden tot een rompstaat door bijna alles te federaliseren, maar staat erop dat de sociale zekerheid op het Belgische niveau behouden blijft, omdat Wallonië de miljarden van dit stelsel niet graag mist. Het opende vele Vlaamse politici de ogen.

De sociale zekerheid valt buiten de actieradius van de staatsvorming zoals deze regering ze uitschreef in het regeerakkoord. Zelfs in de meest ruime definitie van wat de derde fase van de staatsvorming moet zijn, is er geen sprake van. De manier waarop steeds meer Vlaamse politici over de sociale zekerheid denken, wijst daarom naar een volgende stap in de staatsvorming.

DE MORF

Paul Goossens, de vroeger Leuvense splitser hemelbestormer, is niet gelukkig met het feit dat socialist De Wulf nu in

navolging van de VU het heeft over de federalisering van de sociale zekerheid.

„In navolging van de Volksunie laten steeds meer politici uit de meerderheid proefballonnetjes op om de sociale zekerheid te splitsen.

Meer nog dan de zoveel genuanceerder uitspraken van CVP-voorzitter Van Rompuy zijn de stellingen van De Wulf een signaal dat de federale brand nog lang niet geblust is.

Ondanks de grote uitdagingen van het eind van het millennium en de Europese realiteit blijven vooral de kommunautaire thema's de Vlaamse geesten beroeren. De derde fase is nog lang niet rond, maar sommigen zijn al met de vierde bezig. Een paar dagen geleden deed premier Martens in deze kolommen een oproep om (eindelijk) tot een definitieve staatsstructuur te komen. „Zo niet”, aldus de premier, „blijven we verhakkeld en zullen we in Europa geen rol spelen. Eens moeten we een punt achter de staatsvorming zetten.”

De kans is groot dat Wilfried Martens ook deze droom niet meer in vervulling zal zien gaan. Zolang België bestaat, zullen er politici zijn die van de staatsvorming een karrièrevullend programma zullen maken.”

HET VOLK

Denkt blijkbaar dat de verkiezingen dichtbij zijn en spoort zijn geestesgenoten van de CVP aan de violen te stemmen.

„Wie er nog aan mocht twijfelen dat de verkiezingen nu snel naderen moet zijn mening herzien. Binnen de partijen zijn de grote manoeuvres met betrekking tot de samenstelling van de lijsten al begonnen. Maar ook het debat onder de koalitiepartners en tussen de Vlaamse en Waalse politici wordt bitsiger. De aanvaring tussen vice-premier Moureaux en zijn kollega's Dehaene en Tobback en de partijvoorzitters Van Rompuy en Gabriëls, naar aanleiding van de derde fase, is hiervan een recent voorbeeld.

Bij de CVP zou men best de violen beginnen stemmen rond een eensgezinde strategie. De partij kan zich hierbij inspireren op het serene evenwicht van haar eigen straat-affiches.”

OPENBAAR AMBT VERDIENT MEER AANDACHT

VIA een interpellatie in de Senaat herinnerde *Bob Van Hooland* de federale minister van Openbaar Ambt Langendries aan de afspraken die bij de regeringsvorming gemaakt werden: kwaliteitsvolle, gemakkelijk toegankelijke en minder bureaucratische overheidsdiensten, nieuwe beheersmethoden, een betere opleiding en vorming van de ambtenaren, herwaardering van de ambtenaar, modernisering van de diensten en invoeren van informatika.

Daarnaast ging werk gemaakt worden van de strafrechtelijke en burgerrechtelijke aansprakelijkheid van ministers en staatssecretarissen, zou kumulatie van sommige mandaten zwaar aan banden gelegd worden, zouden allerlei mandaten in de publieke en private sektor meer openbaar gemaakt worden, en zouden de kabinetten gevoelig ingekrompen worden. De VU lag aan de basis van dit stuk in het regeerakkoord en volgt dus kritisch en van nabij de uitvoering op.

NIEUWE POLITIEKE KULTUUR

Deze onderwerpen behoren wel niet allemaal tot de bevoegdheid van de minister van Openbaar Ambt, en deze heeft natuurlijk niet volledig stilgezeten. Toch vond Van Hooland het allemaal nogal miniem. Waar blijft bvb. de Gemengde Commissie met vertegenwoordigers van het Parlement, de administratie, de vakbonden en experts die als forum kan optreden om vernieuwde voorstellen met gezag naar de politieke overheden te formuleren? Hoe zit het met de aangekondigde invoering van moderne beheersmethodes? Hoeveel staan de plannen om een ombudsdienst op te richten die de burgers wegwijst kan maken in de administratieve doolhof? Geen enkele overheidsdienst maakt nu een verslag op over zijn werking ten gerieve van het Parlement en de Regering. Dit was nochtans afgesproken!

Natuurlijk, de Regering besliste enkele maanden geleden de personeelskosten van de kabinetten te verminderen met 60 miljoen. En ze diende een wetsontwerp bij de Senaat in om de benoemingen in de magistratuur in de toekomst op een objectieve wijze te laten verlopen. De VU-druk in de

Regering zorgde hier voor de nodige resultaten.

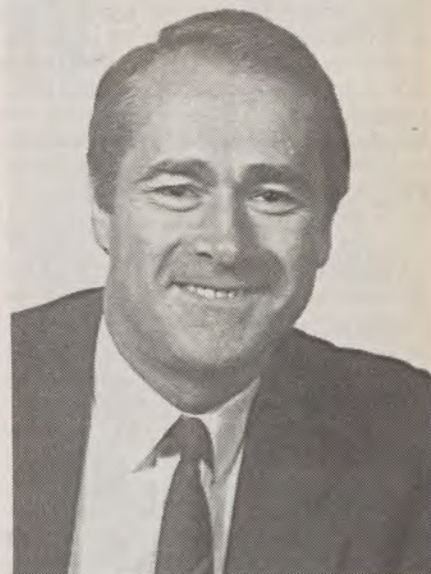
TE LANGZAAM

Dit is echter lang niet voldoende. De goede wil is wel aanwezig, maar het gaat allemaal zo langzaam, aldus Van Hooland. Neem bvb. de totstandkoming van een KB waarin de algemene principes van het statuut van de ambtenaar vastgelegd worden. Zo'n KB moet er heel dringend komen, want de Gemeenschaps- en Gewestoverheden moeten hiermee rekening houden bij het uitwerken van het statuut van hun eigen ambtenaren. Dankzij de jongste staatsvorming kunnen ze dit immers autonoom doen, mits het respekteren van een aantal gemeenschappelijke spelregels.

Drie motieven zetten de VU in 1988 aan om tot de Federale Regering toe te treden: de hervorming van de staat naar meer Vlaamse zelfstandigheid, een sociaal verantwoord herstel van de overheidsfinanciën, en een nieuwe politieke cultuur. Wat dit laatste betreft werden flink wat VU-voorstellen in het regeerakkoord opgenomen. Zo ook in verband met het openbaar ambt. Tijd dus voor een stand van zaken, aldus senator Bob Van Hooland.

De VU moest echter alle zeilen bijzetten om de unitaire rekuiperatie te verhinderen die door sommige Ministers ingezet werd. Deze waren blijkbaar van mening dat ze zover moesten gaan met deze algemene principes dat de vrijheid van de deelgebieden bijna symbolisch zou worden. Gelukkig werd deze poging door de VU-ministers verijdeld, en werden de Eksekutieven bij de bespreking van dit KB betrokken.

Spijtig genoeg liet men weer de kans liggen om van dit KB een instrument tot depolitisering van het openbaar ambt te maken. De algemene principes blijven immers beperkt tot de bescherming van de ambtenaren tegen machtswillekeur — wat uiteraard belangrijk is. Toch had de minister van Openbaar Ambt meer oog moeten hebben voor de bevordering van de bestuurskul-

Bob Van Hooland: flink wat VU-voorstellen aangenomen. (foto WIJ)

tuur en van de managementcultuur in het openbaar ambt, aldus Bob Van Hooland.

DOORZETTEN

Binnen de Regering zal dit KB dus moeten aangevuld worden met nieuwe maatregelen die de woeker van de politisering drastisch uitbannen en die de openbare diensten beter doen functioneren. Ook voor de Vlaamse Eksekutieve ligt hier een enorme taak weggelegd bij de verdere uitbouw van de nog jonge administratie en het uitwerken van een eigentijds Vlaams openbaar ambt.

De VU wil met haar parlamentsfrakties en kabinetsmedewerkers aan deze kar trekken en zal binnenkort met een dossier rond het openbaar ambt uitpakken. Haar ideeën wil ze toetsen aan de mening van de eigen kaderleden die tevens ambtenaar zijn. Daarom gaat binnenkort de VU-overleggroep ambtenaren o.l.v. Eddy Gaublomme en Bob Van Hooland van start. Reeds een 100-tal geïnteresseerden meldden zich, zodat vanuit deze denkgroep ongetwijfeld de nodige impulsen en ideeën, gerijpt door jarenlange ervaring op het terrein, aan onze frakties kunnen aangereikt worden.

PVS

ONDANKS DREIGENDE BINGOMAFFIA

Wie Jan Caudron kent, weet dat hij nooit ofte nooit opgeeft. Eens een dossier aangekaart, gaat hij door tot het bittere einde.

Zo ook nu, in zijn gevecht tegen de bingo.

Op 25 oktober 1989 bond hij de kat een eerste maal de bel aan. Hij vroeg Justitieminister Wathelet om een verbod van de bingo, en het antwoord stemde hoopvol. De Vice-Eerste minister zou eerst een aantal restrictieve maatregelen nemen om het overdadig geldverlies in te dijken. Dat kon perfect met een wegneming van de automatische teller achter de toogbank en een vermindering van de inzet. Tegelijkertijd zou hij een adviesronde opzetten om de bingo eventueel te verbieden.

„DUIVELS IN WIJWATER”

Bijna een jaar later, op 12 juli 1990, herhaalde Caudron zijn verzoek. En vandaag, na meer dan 16 maanden, diende hij - helaas - vast te stellen dat van de mooie ministeriële beloften niets, „maar dan ook helemaal niets” is in huis gekomen.

„U heeft inderdaad wel een massa adviezen ingewonnen van de 5 procureurs-generaal, van de provincieoverheidsbestuur, van de kabinetten van Financiën en Begroting, van de verschillende regeringen en van de Raad van State... Adviezen met de vleet dus, maar geen beslissingen!” Mocht de PSC-minister van mening zijn dat hij met zijn opeenvolgende vragen om advies, het VU-kamerlid kan ontmoedigen dan moeten wij hem ontgoochelen: het Aalsters kamerlid zal niet zwijgen, ook niet na de bedreigingen die hij ontving vanwege de bingomaffia.

Over die bingomaffia en hun invloed is Caudron helemaal niet te spreken. „Zij weren zich als duivels in wijwater”, en hun vindingrijkheid is voortreffelijk. De belofte van de minister om de automatische tellers te verbieden zette hen onmiddellijk aan het denken. En zie... er zijn reeds duivelse toestellen die het zonder teller kunnen stellen. De bingo-controller of bankbiljettenlezer slikt briefjes van 100, 500 en 1000 fr. en bedient drie speelautomaten.

RADIKAAL VERBOD

Ook de verviervoudiging van de jaarlijkse belasting door de Vlaamse regering zal de bingobezitters weinig deren. Noch de goklust wordt ontmoedigd, noch de regionale schatkist gespijsd. Op heel wat toestellen prijkt nog steeds het taksivnet van 1990, en de bingobazen zelf plannen de verhuis van hun maatschappelijke zetel naar Brussel.

Voor Jan Caudron is voor dit alles slechts een verantwoorde oplossing: een radikaal

Niets zal Jan Caudron tegenhouden in zijn strijd voor een radikaal verbod van de bingo in Vlaanderen.

verbod. Hij weet zich hierbij gesteund door velen. Talloze reacties mocht hij reeds ontvangen van mensen met onthutsende verhalen over gokverslaafden die zichzelf en hun familie in de akeligste ellende storten. „Geldverlies, lenen, stelen, verlies van betrekking, armoede, deurwaarders, gedwongen verkoop, echtscheiding, overval, drugs, gevangenis, moord en zelfmoord... ziedaar het resultaat van de gokverslaving en van de wet die dit alles gedooft.”

Vice-premier Wathelet stelde op korte termijn een koninklijk besluit met beperkende maatregelen in het vooruitzicht. Het zal een begin zijn. Onvoldoende voor Jan Caudron, die zal blijven ijveren voor een radikaal verbod.

P-SPROKKELS

■ Uiteindelijk heeft de fractie van Paul Van Grembergen toch de duimen moeten leggen. Begin deze week zette de Vlaamse Raad het licht op groen voor het nieuwe BRT-dekreet. Het was de vierde stemming. Met hakken over de sloot scoorden CVP en SP de kleinste mogelijke meerderheid, net de helft plus één.

■ Dit resultaat stemt weinig hoopvol. Een nieuw statuut voor de Vlaamse openbare omroep had een ruimere consensus verdiend. De heren E. Van Rompuy (CVP) en P. Chevalier (SP) duldden evenwel geen ernstig overleg, laat staat enige opbouwende inspraak.

■ Gevolg is in ieder geval dat de Vlaamse omroep een nieuwe naam heeft. BRT wordt BRTN. Dit staat voor: „De Nederlandse Radio- en Televisie-uitzendingen in België, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap”.

■ Verder besprak de Vlaamse Raad het ontwerp van dekreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening. VU-woordvoerders waren Jan Caudron en Walter Peeters. We komen er volgende week uitgebreid op terug.

■ De Kamer besprak vorige week de ontslagregeling van personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en de komitees voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen. Paul Vangansbeke zegde de steun van zijn fractie toe. Zelf onthield hij zich: „In mijn professioneel verleden zocht ik naar een evenwicht tussen patronale en werknemerseisen. Ik meen dat het ontslag om dringende redenen in dit ontwerp een duidelijk onevenwicht inhoudt en overhelt naar de werknemerseisen”.

■ Het verzoek van de liberale oppositie om een parlementaire onderzoekskommissie te zetten op de diplomatieke afwikkeling van het Silco-dossier werd voor één maand opgeborgen. Eensgezind besloten de kamerleden de resultaten van het administratief onderzoek af te wachten.

■ Tijdens het vragenuurtje kaartte Etienne Van Vaerenbergh de onveiligheid in onze grote steden aan, vooral naar aanleiding van het jongste gebeuren in het Brusselse Noordstation. In verband met dit voorval verwees Tobback naar drie elementen: het Noordstation is zo troosteloos en onoverzichtelijk dat het uitnodigt tot kleine criminaliteit, de politionele bevoegdheden liggen er versnipperd, en tot slot is er de kleine drugtrafik. Naar een oplossing wordt gezocht.

■ Hetzelfde kamerlid bracht ook de tienjarige volkstelling ter sprake. Economieminister Claes zegde een nieuw systeem toe tegen 2001.

■ Het wetsontwerp op de uitoefening van de diergeneeskunde was het centrale thema in de Senaat. Het ja-woord van de VU-fractie werd vertolkt door Walter Peeters: „Het initiatief bevat een aantal verbeteringen in vergelijking met de verouderde wetgeving en beantwoordt aan een dringende noodzaak in de Europese context”. Persoonlijk voelde hij zich minder gelukkig: „Aangezien het ontwerp uitgaat van een louter economische visie op de diergeneeskunde, de wijze waarop de bedrijfsbegeleiding wordt georganiseerd geen doeltreffende controle waarborgt en onze amendementen niet werden aangenomen, zal ik mij bij de stemming onthouden”.

INVESTERINGSPLAN DEHAENE BENADEELT VLAANDEREN

HET tienjaren-investeringsplan van de NMBS is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van de spoorwegen. Het is de fysische uitwerking van het zogenaamde *STAR 21 plan* waarvan de SERV voordien al stelde dat dit nog verder diende uitgewerkt te worden. Deze uitwerking is er niet gekomen.

Ook het investeringsplan krijgt een onvoldoende voor haar cijferwerk. Enkel de kostprijs van de investeringen wordt opgeteld, zonder dat de weerslag hiervan op de exploitatieresultaten wordt nagegaan. Het plan legt miljarden vast voor nieuwe spoorlijnen zonder dat wordt nagegaan of deze ook werkelijk tot betere resultaten zullen leiden.

VLAANDEREN GEROLD

Het SERV-advies legt vooral de nadruk op de betekenis van het investeringsplan voor de verschillende regio's, Vlaanderen in het bijzonder uiteraard. De Raad is ervan overtuigd dat er zich hierbij „fundamentele” problemen stellen. De SERV wil daarom dat een zo belangrijk investeringsplan het voorwerp uitmaakt van onderhandelingen tussen de gewestregeringen en de nationale regering. De impact van de NMBS-plannen op het beleid van de gewesten is trouwens van die aard dat de regels voor het overleg hiervoor van toepassing zijn.

Dat zo'n overleg wel degelijk nodig is blijkt uit het concrete plan dat de NMBS nu voorlegt: de strategische uitbouw van de grote assen voor reizigers- en goederenvervoer wordt prioritair op het Waalse gewest gericht. Met andere woorden, Vlaanderen wordt mooi gerold in dit investeringsplan. De SERV vindt dan ook dat de regionale verdeling van de investeringen moet worden herzien.

De grote opties van het investeringsplan mikken op een uitbouw van de spoorwegen voor de belangrijkste internationale assen voor reizigers- en goederenvervoer via het Waalse gewest. Zo worden via de elektrificatie Doornik-Rijsel rechtstreekse verbindin-

gen mogelijk gemaakt tussen de Waalse as en Rijsel, het knooppunt voor de SST-verbindingen. Ook worden rechtstreekse verbindingen Parijs-Bergen-Charleroi-Namen mogelijk door het aanleggen van een verbingsbocht te Antoin. De onderhandelingen met de Franse spoorwegen voor deze aansluiting op het Franse net zijn bovendien reeds gestart.

De NMBS-plannen bieden echter geen enkel perspectief voor rechtstreekse verbindingen.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) heeft vorige week haar advies over het nieuwe investeringsplan van de Belgische Spoorwegen voorgesteld. Het advies kwam er op vraag van gemeenschapsminister Sauwens die op zijn beurt een standpunt van de Vlaamse regering over dit investeringsplan moet voorbereiden. De SERV haalt in haar advies zwaar uit naar verkeersminister Dehaene. Het investeringsplan benadeelt Vlaanderen op alle fronten. De SERV is van oordeel dat Vlaanderen in de strategische opties van dit plan zo zwak scoort „dat nog bezwaarlijk van een nationaal plan kan worden gesproken”. Zit er een nieuwe Waalse haan in de regering?

dingen met het SST-net via Rijsel vanuit Vlaanderen. En dit terwijl het reizigerspotentieel vanuit Oost- en West-Vlaanderen richting Rijsel heel wat hoger is.

HAANTJE VOORUIT

Daarnaast zal de snelheid op de lijn Brussel-Namen-Ciney al tegen 1996 verhoogd worden. Voor de lijn Brussel-Brugge-Oosten- de moet Vlaanderen nog tot 2005 wachten,

Senator Rob Geeraerts wil de IJzeren Rijn alsnog in het investeringsprogramma van de NMBS opgenomen zien.

terwijl precies die lijn van strategisch belang is in de concurrentie met de kanaaltunnel.

In aansluiting op dit investeringsprogramma wordt nu reeds aangestuurd op onderhandelingen voor een Waalse aansluiting op het SST-net hetgeen bijkomende nationale kosten, maar meer Waals personeel en werk zal meebrengen. Langs Vlaamse zijde is er van dergelijke initiatieven geen sprake.

Ook wat het goederenvervoer betreft zijn de scheefftrekkingen flagrant: het investeringsplan is zo opgevat dat de discussie over het aantal en de ligging van de grenspunten definitief in het nadeel van Vlaanderen zal worden beslecht. Gevolg: minder werk en investeringen in Vlaanderen. Nog steeds worden rechtstreekse verbindingen van de havens met het Franse en Duitse hinterland genegeerd, alles blijft via het Waalse gewest lopen.

De investeringen die nu worden voorzien zijn bovendien zo belangrijk dat deze rechtsreeke verbindingen via Vlaanderen zo goed als uitgesloten zijn. De Waalse dwarslijn voor het goederenvervoer wordt wel gemoderniseerd. Nochtans is een dwarslijn via Vlaanderen de meest aangewezen doorvoeras voor het verkeer tussen Noord- en Oost-Europa, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Deze wordt volkomen genegeerd.

Als CVP-er *Karel Pinxten* Johan Sauwens verwijt dat hij geen bussen tot in Moskou laat rijden, zijn we zeer benieuwd wat hij op de plannen van zijn eigen minister aan te merken heeft.

VERDELING HERZIEN

De SERV gaat ervan uit dat de investeringen in het spoorwegvervoer in de eerste plaats naar de meest rendabele projecten moet gaan. De NMBS blijft echter een regionale verdeelsleutel hanteren. Op het eerste zicht lijkt deze aanvaardbaar: 62,38 % voor Vlaanderen en 37,62 % voor Wallonië. In dit opzicht blijkt er echter behoorlijk gesjoemeld te zijn. Zo worden de investeringen voor de SST-infrastructuur die ten laste komen van de NMBS in Vlaanderen grotendeels bij het binnenlandse luik gerekend, terwijl die voor Wallonië volledig buiten de regionale verdeling worden gehouden. Voor de SERV moeten — bij het aanhouden van regionale verdeelsleutels — de volledige budgetten voor de SST worden opgenomen in de regionale budgetten. Een frank kan men immers maar één keer uitgeven.

In die optiek komt een heel ander beeld tevoorschijn. Tegenover een Vlaams/Waalse verdeling van 62,38%/37,62% voor het geheel van de planperiode staat een werkelijke verdeling van de investeringsinspanningen voor de infrastructuur van 53,3%/46,7%. In de eerste periode van het tienjarenplan, vaak ook de enige die voor dergelijke plannen korrekt wordt uitgevoerd, bekomt Vlaanderen in de totale investeringen voor infrastructuur slechts 49,2%.

De SERV is dan ook formeel: een dergelijke regionale verdeling van de investeringen voor de jaren 90 wordt uiteraard door Vlaanderen verworpen. Zelfs bij de hypothese dat de 60/40 verdeelsleutel behouden blijft moet het investeringsaandeel voor Vlaanderen in de periode 1995-2000 met 7,5 miljard toenemen.

ALTERNATIEF

Als men de verdeelsleutel die de NMBS zelf voorstelt hanteert (63VL/37W), dan moeten er tijdens die periode 9,2 miljard meer investeringen in Vlaanderen worden gedaan.

De SERV vindt dan ook dat de Vlaamse regering uitdrukkelijk de regionale verdeling van de investeringen voorzien in het tienjarenplan opnieuw ter discussie moet stellen.

De SERV geeft meteen ook een aantal concrete suggesties om bijkomend in Vlaanderen te investeren. Zo wil zij de Vlaamse goederenas Duinkerken-Gent-Mechelen-Neerpelt-Weert-Ruhr verwezenlijkt zien als toekomstige doorvoeras voor de relatie Groot-Brittannië-Frankrijk-Vlaanderen-Ruhr en verder. De Vlaamse havens kunnen hier gemakkelijk op aansluiten. Aansluitend bij deze Vlaamse dwarslijn zou een nieuwe Scheldetunnel voor het goederenvervoer in de havenzone moeten gerealiseerd worden.

Ook voor het reizigersvervoer pleit de SERV voor een rechtstreekse Vlaamse dwarslijn Rijsel-Kortrijk-Gent-Antwerpen-Hasselt. Deze optie vergt in de eerste plaats duidelijke garanties over een valabele aansluiting van deze as op het internationale net. Gemeenschapsminister Johan Sauwens laat in dit verband overigens al een haalbaarheidsstudie voor de verbinding Hasselt-Maastricht uitvoeren.

Wat de SST betreft dringt de SERV aan op de uitvoering van de Noord-Zuidverbinding te Antwerpen. Die moet klaar zijn om een parallelisme met de lijn Brussel-Luik te kunnen aanhouden.

De in het NMBS-plan voorziene investeringen op de relatie Oostende-Brugge-Brussel moeten voor de SERV prioritair en snel

worden uitgevoerd. Ook wil zij de relatie Limburg-Brussel verbeterd zien middels bijkomende investeringen op de bestaande lijnen en het gepast inspelen op de realisatie van het Limburgse ERC-project.

De verbinding Schuman-Schaarbeek moet verbeterd worden om de relatie Antwerpen-Brussel/Oost beter te bedienen. Tevens vraagt de SERV een grotere prioriteit voor de aanpassing van de stationsinfrastructuur, het uithangbord van de NMBS. Hiervoor is een verdeling 50/50 Vlaanderen/Wallonië voorzien in het investeringsplan, hetgeen uiteraard niet aanvaardbaar is.

Met dit advies geeft de SERV onomwonden aan dat Vlaanderen niet veel te verwachten heeft van de investeringsplannen die minister Dehaene voorlegt. Onaanvaardbaar is wellicht het korrekte woord. De vraag is of de CVP, die wel erg opvallend op de Vlaamse verkeersminister Sauwens schiet, nu ook de SERV-kritieken zal delen als het over haar eigen minister gaat.

In ieder geval zou Dehaene zijn huiswerk beter overdoen en af en toe ook eens de Vlaamse kaart trekken. Zoniet is dit investeringsplan wellicht het meest aangewezen argument om de federalisering van de Belgische Spoorwegen krachtadig naar voor te schuiven.

Stefan Ector

IJZEREN RIJN EEN NOODZAAK

De VU heeft steeds geijverd voor de realisatie van een Vlaamse oost-west as inzake treinverkeer. Herhaalde akties om de *IJzeren Rijn* (Antwerpen-Neerpelt-Roermond-dusseldorf) en de Vlaamse as *Duinkerken-Kortrijk-Gent-Antwerpen-Hasselt-Maastricht-Aken* te konkretiseren, werden echter nooit gehoord omdat deze vizie niet paste in de het anti-Vlaamse en centralistische beleid van de opeenvolgende verantwoordelijke ministers.

In het kader van het voorliggende NMBS-investeringsdossier belegde de VU o.l.v. senator *Rob Geeraerts* een persontmoeting met de bedoeling de *IJzeren Rijn* alsnog in het investeringsprogramma op te nemen en op deze manier een betere ontsluiting voor Vlaamse goederen en reizigers te bekomen met het oog op de Europese ontwikkeling. Deze uitbouw van het Vlaamse spoorwegennet voor goederen en personen is niet alleen noodzakelijk voor de verdere uitbouw van de Vlaamse regionale luchthavens, de haven van Antwerpen en de industrie van de Noorderkempen, maar vormt tevens de sleutel tot de oplossing van het mobiliteitsprobleem. Het kan ook niet langer dat Vlaamse goederen bijna steeds over Wallonië naar het buitenland moeten getransporteerd worden.

Voor de VU dient de Vlaamse Eksekutieve bijgevolg haar verantwoordelijkheid in dit dossier op te nemen en wordt gevraagd de ontwikkeling van het Vlaamse spoorwegennet te betrekken in de besprekingen met de nationale overheid over het NMBS-dossier.

De uitbouw van de *IJzeren Rijn* kan evenwel niet gebeuren zonder de medewerking van Nederland en Duitsland. De bereidheid hiervoor kan afgedwongen worden door de *IJzeren Rijn* te koppelen aan de doortrekking van de SST naar deze landen. Zowel Nederland als Duitsland zijn in dit verband immers vragende partij.

Voor de VU is het duidelijk dat — indien Vlaanderen verder benadeeld wordt — zich de federalisering van het spoorwegenbeleid meer en meer opdringt.

(p.h.)

HERVORMING ABOS OP GOEDE SPOOR

Op de hervorming van het *Algemeen Bestuur van Ontwikkelingssamenwerking* (ABOS) werd reeds geruime tijd gewacht. Het was zo langzamerhand een van die doelstellingen geworden die bijna traditioneel een regeerakkoord binnensluiten, maar waarvan iedereen een beetje meewarig gelooft dat het er toch nooit van zal komen. Dat was zo tot minister André Geens aan het roer van de Ontwikkelingssamenwerking ging staan. En de nieuwe roerganger stond stevig genoeg in zijn schoenen om de hardste tegenwind te trotseren, en er toch zijn tanden niet op te breken.

De hervorming die Geens door de ministerraad goed liet keuren, betreft zowel de werking als de interne structuur van het ABOS. De interne structuur zal gewijzigd worden zodanig dat elke Algemene Directie voortaan alleen verantwoordelijk zal zijn (van A tot Z) voor al de aspecten van de materies en/of projecten die zij zal moeten behandelen in het kader van haar toewijzingen.

GEOGRAFISCHE STRUKTUUR

Van deze *vertikale integratie* van de activiteiten worden vele voordelen verwacht: de afschaffing van interne spanningen (tegenwerken van bepaalde dossiers door bepaalde ambtenaren), de versnelling van de operaties, de verbetering van de hiërarchische en functionele relaties binnen het ABOS zowel als tussen ABOS en haar vertegenwoordigingen overzee. Verder zien de ingewijden hierdoor de coördinatie en de samenhang van het beleid gevoelig verbeteren, en verwacht men dat de tussenkomsten beter opgevolgd zullen worden.

De huidige organisatie, van het sectoriële tipe, van de drie Algemene Directies wordt er één van het geografische tipe. Twee onderdelen (deze van de directe bilaterale samenwerking) zullen verantwoordelijk zijn voor de globale betrekkingen van het ABOS met de ontwikkelingslanden. De derde Algemene Directie wordt verantwoordelijk voor de betrekkingen van het ABOS met de multilaterale organisaties en de niet-goevernementele organisaties (NGO's). De Samenwerkingssecties zullen tevens voorzien zijn van een verantwoordelijkheidsgerichte structuur.

Een tweede groep hervormingen betreft de interventiewijzen van ons land. Zo wordt de financiële hulp in de vorm van een klasieke aanpak van de projecten die in regie uitgevoerd worden of sleutel op de deur geleverd worden geleidelijk aan vervangen. De ontwikkelingslanden zullen zelf meer en meer bouwheer worden van de projecten, terwijl het ABOS de controle erover zal waarnemen via het medebeheer.

De verbetering van de samenwerking in personeel zal een aanpassing van het statuut van de koöperanten vergen, en van de reglementering voor hun rekrutering en vorming.

De ministerraad heeft verleden vrijdag de voorstellen goedgekeurd van minister van Ontwikkelingssamenwerking André Geens over de hervorming van het Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking (ABOS). Die voorstellen omvatten een hervorming van de werking en van de interne structuur van ABOS en vormen een onderdeel van het regeerakkoord. Alvorens André Geens tot deze hervormingsvoorstellen kon overgaan, diende echter heel wat studiewerk geleverd te worden. De voorstellen van Geens zijn dan ook gebaseerd op de konkluzies van de omvangrijke organizatiestudie die geleid werd door de Sema Group Belgium.

Inzake indirecte samenwerking worden kortelings drie ontwerpen van KB gepubliceerd. Deze hebben betrekking op de medefinanciering van de projecten van de NGO's, op de NGO-vrijwilligers, en op de informatie en vorming in België. Er werden eveneens verscheidene maatregelen voorzien die de werking van de programma's van indirecte hulp vanwege vzw's en NGO's verbeteren.

Een derde belangrijk luik van de hervorming betreft de werking van de administratieve diensten. Deze zal via een doorlichting de objectieve personeelsbehoeften vaststellen, het ABOS voorzien van een degelijk informatiesysteem, en nagaan of bepaalde materiële uitvoeringsopdrachten (zoals bvb. de orga-

nisatie van de reizen en de bevoorradingen van de projecten overzee) aan derden toevertrouwd kunnen worden.

Een laatste luik betreft tenslotte maatregelen die eigenlijk vreemd zijn aan het ABOS als dusdanig. Ze zijn bvb. gericht tot de samenwerkingssecties, die aangepast zullen moeten zijn aan de behoeften van de nieuwe Ontwikkelingssamenwerking, de coördinatie van de voorbereiding van de beslissing betreffende de globale publieke hulp, etc.

We vroegen het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (NCOS) om een reactie. *Peter D'Hondt*, de hoofdredacteur van het NCOS-blad *De Wereld Morgen*, is globaal genomen zeer opgezet met de goedgekeurde hervormingsvoorstellen. Maar dat is niks nieuws: toen Geens zijn voorstellen aan de pers bekend maakte, reageerde het NCOS ook al positief. *De hervormingsvoorstellen bevatten erg goede ideeën*, aldus D'Hondt, *maar de realisatie ervan zou wel eens een paar andere maanden kunnen zijn. Een belangrijk probleem dat nog steeds opgelost moet worden, is namelijk dat van de topbenoeringen bij het NCOS. Daar moeten 1 administrateur-generaal en drie directeurs-generaal benoemd worden. Dit probleem sleept al jaren aan. Vooral de benoeming van een administrateur-generaal zorgt voor problemen. En zeker nu men de directies wil hervormen tot één zware directie, die van de multilaterale en niet-goevernementele organisaties, en twee lichtere, betwijfel ik sterk of de topbenoeringen nog voor deze legislatuur zullen zijn.*

Voor de rest zijn we vol lof over het eerste luik van de hervormingen, de omschakeling van horizontale benadering van de dossiers naar verticale. Het tweede luik over het medebeheer vinden we nog beter. Bij het derde luik stel ik me de vraag hoeveel doorlichtingen er bij het ABOS nog nodig zullen zijn om er de personeelsbehoeften te onderzoeken. Het bestuur heeft er al heel wat achter de rug, weet je! En tenslotte vrees ik dat het laatste luik bij vrome wensen zal blijven. Minister Geens heeft trouwens zelf ook al verklaard dat het probleem van het personeel niet zozeer een probleem is van het ABOS, maar veeleer een probleem van het openbaar ambt. Het verwondert me daarom een beetje dat men de formule van de parastatale voor het ABOS niet beter heeft onderzocht. Het personeelsstatuut biedt daar in ieder geval meer vrijheid."

(pdj)

DE LOMBARDEN DEFINITIEF BIJ EVA

DE Lega, verpersoonlijkt door de ekstravagante en nogal eens uitdagende *Umberto Bossi*, is op dit moment het grootste vraagteken in de Italiaanse politiek. Niet de Lombardische, wel degelijk de Italiaanse. Mochten er nu verkiezingen uitgeschreven worden, dan zo die Lega goed zijn voor pakweg 65 volksvertegenwoordigers in Roma, en dat is iets meer dan 10 %.

In Lombardije zou ze nipt de eerste partij worden, in Italië de vierde, na de kristendemokraten, kommunisten (PDG's noemen die zich nu) en socialisten.

LEGA NORD

Op zichzelf hoeft dat niet alarmerend te zijn, mocht zij niet op deze wijze de eeuwigerdurende coalitie op de helling zetten. Kristendemokraten, liberalen, republikeinen, socialisten en sociaal-demokraten, delen er al decennia de lakens uit. Kommunisten zaten steeds in de oppositie (met eens een stilzwijgend dulden van de regering) samen met de kleineren zoals radicalen, democratische proleten, groenen en de regionalisten van Sardinië, Aosta, Venetië en Lombardije.

De Lombarden, die zich in een coalitie versmolten hebben met de regionalisten van Piëmont, Venetië, Ligurië, Emilia Romagna en Toscanië in de *Lega Nord* dreigen nu deze evenwichten finaal te doorbreken.

De opkomst van de Lega heeft met twee zaken te maken: het failliet van de Italiaanse politieke partikratie en de al lang bestaande maar nu geuite afkeer tegen het zuiden. Dat zeggen tenminste de commentatoren.

PROPERE DEMOKRATIE

Het Sardisch Europarlementslid *Melis* heeft in een tussenkomst al gewezen op de uitholling van het Parlement. Daar worden al lang geen beslissingen meer genomen, daar worden de beslissingen van de partijburo's gedebiteerd. Het echte debat heeft elders plaats. Het failliet ook van de politici van het zuiden die op grote lijsten gekozen worden en zich dan met wellust in Rome aan de macht vergapen. Hun land en kiezer zijn ze

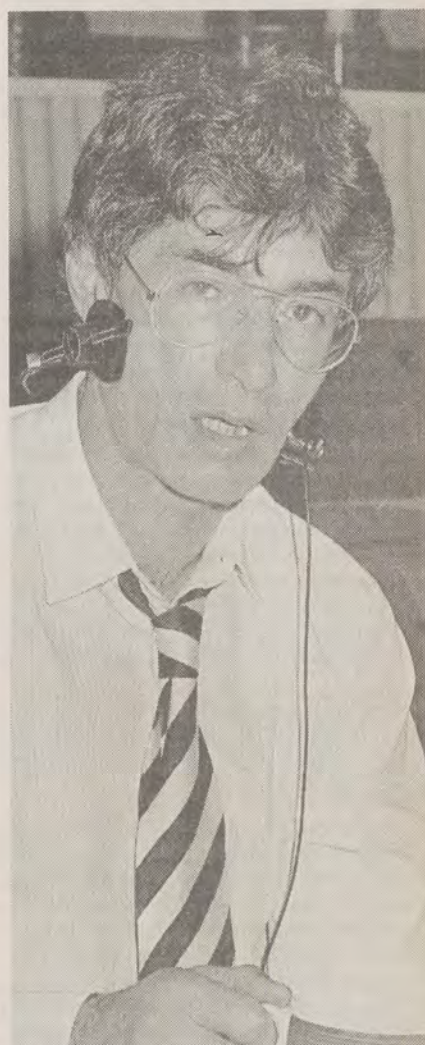
al vergeten voor ze op de luchthaven van Fiumicino aankomen. Financiële schandalen, P2, de mafia, de Camorra, het kluwen van eksellenties die niets voorstellen tenzij hun verwaandheid en de waardigheid waarin ze zichzelf hullen, het heeft allemaal bijgedragen tot de afkeer van de politiek.

Marco Panella, de radicale leider die graag de reïnkarnatie van Ghandi was geweest maar zich toch al zo gedraagt, kon het parlement van Montecitorio regelmatig op stelten zetten. Nu eens met een hongerstaking, dan met supervrije radio vol schunnigheden... Eén van zijn jongste eksploten was het insluizen van de weelderige boezem van *La Cicciolina* tot op de banken van de Italiaanse Onorevole's. Het verzet tegen de partikratie, de eis voor een propere democratie en voor geweten in de politiek wordt nu verpersoonlijkt door Bossi. Hij praat niet recht wat krom is, en dat staat de mensen aan.

Straatsburg – De Europese Vrije Alliantie heeft er verleden week een belangrijke partner bijgekregen: de Lega Lombarda. Een meerderheid van de leden stemde voor. Het liep echter niet van een leien dakje. Een portret van een wel bijzonder EVA-lid.

TERRONI FORI?

Dat is natuurlijk een ietwat aangebrand hoofdstuk van het verhaal. De Lega belichaamt ook de afkeer die de noorderlingen van de zuiderlingen steeds hadden en nog altijd hebben. Lombardije is een van de rijkste regio's van Europa. Dicht en jong bevolkt, sterk ontwikkeld, een gespreide industriële en commerciële activiteit en een uitstekende ligging. Voorwaar troeven om een slem mee te spelen. Maar Italië speelt miserie op tafel, op de rug van Lombardije, zo wordt daar gezegd. De rijkdom wordt er weggehaald, en dat ware nog niet zo ellendig mocht dat zuurverdiende geld voor wat dienen. Maar de miljarden die nu in het zuiden worden gestoken gaan puur de lucht in of verdwijnen in de zakken van de mafia.

EVA-partner Umberto Bossi, Lombardisch buitenbeentje in de Italiaanse politiek, belichaamt het verzet tegen de partikratie van Rome. (foto Dann)

Die stellingen worden gestaafd door cijfers en feiten. De Italiaanse staat heeft bovendien een immigratie naar Lombardije en Calabrië, Puglië, Campanië en Sicilië georganiseerd.

Uiteindelijk ging dat om hetzelfde soort immigratie die wij hier in ons land vanuit het zuiden hebben gekend. Dat heeft in de Noorditaliaanse samenleving altijd voor spanningen gezorgd. De Lega spreekt dat uit, en zegt ronduit dat ze liever heeft dat de „terrori” — de boeren uit het zuiden — bij hen blijven. Ze willen er nog voor betalen

ook. Recentelijk is daar dan de nogal massale toeloop bijgekomen van migranten en vluchtelingen uit de Maghreb en Derde Wereldlanden. En dat baart zorgen.

TELEFOONKODE 03...

Hoe wordt het allemaal niet gezegd? Het is nogal wies dat de Lega geen vriendelijk woord krijgt van de grote pers die in handen is van grote concerns die de regering steunen. Onze lange en frekwente kontakten met de Lega leren ons dat deze partij zonder twijfel op het scherp van een mes loopt. De wijze waarop centrale staten en Europa zelf de internationale samenleving organiseren doet veel vragen rijzen. Wordt het een *melting pot*? Gaat men goed nabuurschap nastreven of wil men per se in hetzelfde huis hokken?

Een massale toeloop van migranten zonder de nodige voorzieningen om deze mensen gemakkelijk te laten opnemen in de samenleving is altijd gevaarlijk. Dat is trouwens de voedingsbodem voor nefast racisme en onverdraagzaamheid. De feiten zijn wat ze zijn, zegt de Lega, en we moeten ons samenleven in Lombardije goed organiseren. Maar de kapitalistische logica van centralisering van macht, industrie met als gevolg ontaarding van het milieu en massale immigratie omwille van een tekort aan werkkrachten moet omgebogen worden in daadwerkelijke solidariteit met de Derde Wereld.

Het is niet de praat van „migranten buiten” die de Lega de wereld instuurt. Het is het gevecht tegen de centrale macht, tegen het wilde kapitalisme, tegen de concentratie van middelen dat de Lega is aangegaan. Dat Bossi zich daar nogal eens als een provocateur in beweegt weten we. Onlangs in de Romeinse senaat stelde hij ons een Republikeinse kollega voor als „een telefoonkode”, omdat zijn kode — 03 — overeenkomt met het percentage dat zijn partij nog ging halen bij de volgende verkiezingen. (...)

NIET ZONDER HEM?

Kon deze zeer jonge partij zich bij de EVA inschrijven? *Jaak Vandemeulebroucke* meende van wel. Anderhalf jaar werken in het Europarlement hebben duidelijk gemaakt dat de Lega een democratische partij is, regionalistisch en vredelievend. Een partij die ook het sociaal programma van de EVA onderschrijft en mee verdedigt.

Het (al té) snelle succes houdt natuurlijk risico's in: het politiek personeel wordt bij wijze van spreken van straat gehaald. Maar hierin moeten de EVA-leden kunnen helpen, gebruik makend van de lange jaren strijd voor zelfbeschikking en sociale rechtvaardigheid, van open nationalisme en van welbegrepen eigenbelang.

Herman Verheerstraeten

HENK WALTMANS NAAR SENAAAT?

Burgemeester *Henk Waltmans* uit Landsmeer is door de Frysk Nasjonale Partij (FNP) voorgedragen als kandidaat-senator namens de zes samenwerkende regionale partijen voor de Eerste kamerverkiezingen van 27 mei a.s. Drs. Waltman (61) is sinds de opheffing van de Politieke Partij Radikalen (PPR) partijloos en heeft de kandidatuur aanvaard. Waltmans was al eens lid van de Eerste Kamer namens de PPR. De FNP draagt Waltmans voor omdat hij grote be-

stuurlijke ervaring heeft en niet-lid is van een landelijke politieke partij.

Waltmans is een goede bekende van de Volksunie. Hij was meermalen te gast op congressen en hij is voorzitter van het Algemeen Nederlands Verbond (ANV). Waltmans lijkt een veelbelovende en goede keuze van de FNP. Hij is Limburger, lid van de FNP en als adviseur betrokken bij de Zeeuwse regionale partij *Delta Anders*. (o.p.f.)

BRABANT STAAT OP BARSTEN

(vervolg van blz. 7)

Ondanks het feit dat de Vlaamse raadsleden in de zaal bleven zitten schortte Boucher de vergadering op, zogezegd omdat er te weinig leden aanwezig waren om een legale zitting te houden! Resultaat: de stemming over het Dupuis-„amendement” vervalt en de stemming over de VU-motie wordt andermaal naar een volgende provincieraadszitting verschoven. Dit heeft tot gevolg dat de Franstaligen kunnen mobiliseren, en een volgende keer misschien wel een meerderheid te kunnen behalen. ”

■ **Kunnen er geen stappen ondernomen worden om Pierre Boucher een toontje lager te laten zingen?**

„De VU gaat een klacht indienen bij de minister van Binnenlandse zaken om de partijdigheid van Boucher aan te klagen. Maar ik vrees eerlijk gezegd dat de volgende verkiezingen al lang voorbij zullen zijn alvorens er een uitspraak valt. ”

■ **Neem nu dat de VU-motie inderdaad wordt goedgekeurd, welke impact heeft dit dan?**

„Het doorvoeren van de splitsing is natuurlijk iets voor de kamer en de senaat. Maar wanneer de provincieraad van Brabant zelf voorstelt om haar provincie te splitsen is dat toch een gegeven waar rekening mee zal worden gehouden bij de besprekingen over de derde fase van de staatshervorming. ”

Het is dus van het hoogste belang dat onze motie er door komt, tenslotte is de provincieraad, in deze kwestie, zo'n beetje de stem van het laagste echelon, van de basis. ”

■ **De verhoudingen tussen Vlamingen en Franstaligen zijn dus aardig onderkoeld. Wellicht zullen beide partijen hun standpunten verharderen. Ziet U nog enig licht in de duisternis?**

„De VU-motie staat, gezien het opschorten van de voorbije zitting, bovenaan de agenda van de vergadering van volgende week. Wellicht zullen de Franstaligen opnieuw uitpakken met allerhande „amendementen”, dit bij wijze van verdragingsmaneuver. Ze zullen die komedie blijven spelen tot ze kwasi zeker zijn van hun meerderheid. Pas dan kunnen ze onze motie wegstemmen om er nadien zelf één in te dienen, met hun gekende eisen erin vervat. ”

We zullen zien wat er volgende week uit de bus komt, maar ik zie ons nog niet zo direkt uit het slop geraken. Deze rel heeft alvast één voordeel gehad, n.l. dat ze nog eens overduidelijk illustreert dat de provincie Brabant, zoals ze nu bestaat, compleet onbestuurbaar is!”

(ts)

N.V. ZAKENKANTOOR
HERMAN STEENHOUDT

1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

**Woonkrediet
steeds iets beter!**

EL SALVADOR: ALLES BLIJFT (VOORLOPIG) BIJ HET OUDE

Op zondag 10 maart trok El Salvador naar de stembus. Voor het eerst gingen die verkiezingen door in min of meer normale omstandigheden. Althans zo leek het. De Vlaamse delegatie die in El Salvador de verkiezingen meemaakte stelde echter heel wat onregelmatigheden vast. Het regeringsleger maakte van de wapenstilstand van het FMLN (Nationaal Front Farabundi Martí) gebruik om terreinwinst te boeken en het FMLN haalde als verdediging een legerhelikopter neer. Zodat El Salvador anno 1991 nog nooit eerlijke verkiezingen kende. Aan Nelly Maes, VU-kamerlid en delegatielid vroegen we naar het verloop van deze verkiezingen en de toestand in El Salvador.

■ Wat was de taak van de delegatie?

„Zien hoe de verkiezingen verliepen, dat was de aanleiding. Maar in een land met een in een democratie verholde militaire oligarchie waar een gewapend konflikt aan de gang is moet je deze verkiezingen in een bredere kontekst plaatsen. Het gewapend konflikt zelf, de onderhandelingen die daar rond aan gang zijn en ook de oorzaken. Dat wil zeggen de sociaal-ekonomische situatie die daar aan de grondslag van ligt, de afschuwelijke schendingen van de mensenrechten door het leger. De gemengde delegatie heeft dus met heel wat mensen gesproken die over al die zaken hun visie hebben.”

■ Door wie was de Vlaamse delegatie uitgenodigd?

„Door de „Convergencia Democratica” de centrumlinkse alliantie. Er was ook nog een Canadese delegatie en natuurlijk de vertegenwoordigers van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OEA).”

ONREGELMATIGHEDEN

■ Welke onregelmatigheden stelden jullie vast?

„Er waren onregelmatigheden voor, tijdens en na de verkiezingen. Voor de verkiezingen zijn er 400.000 personen die hun kieskaart („carnet electoral”) niet konden bekomen, er waren ook onvolledige kieslijsten. Tijdens de verkiezingen zijn de identifikatiebewijzen van de voormalige vluchtelingen die in het hervestigingsdorp Segundo Montes wonen, niet aanvaard geworden. Zo'n 2.000 personen hadden er zelfs een tocht per vrachtwagen voor over om vanuit FMLN-gebied te gaan stemmen naar San Francisco Gotera. Hun kiesbiljetten werden dus in de prullenmand geworpen. Voor de

De privacy bij de verkiezingen in El Salvador is voorlopig niet gewaarborgd, zoals dit stembokje (links) in Illeobaxo illustreert.

verkiezingen werden kandidaten geïntimideerd door het leger. Twee kandidaten van CD zijn trouwens vermoord. Het is levensgevaarlijk bij de oppositie te horen. Bij het stemmen zelf was er geen privacy, overal in het stemlokaal bevonden zich opringerige Arena-aanhangers. De faksen naar de nationale kiesraad in de hoofdstad kwamen binnen langs de faks van de Arena-partij. Er was ook intimidatie van de getuigen, die betaald worden. De voorzitter en sekretaris van de verkiezingstafels waren altijd van de Arena-regeringspartij en haar twee bondgenoten. In San Francisco Gotera paradeerde de legerkommandant voor het verkiezingslokaal. En na de verkiezingen zijn er door fraude een aantal zetels van de „Convergencia Democratica” naar de Arena-bondgenoten gegaan en zo houdt men de CD de volgende keer weer uit de nationale kiesraad, en krijgt CD geen bevoorrechte getuigen in de kieslokalen. Zondagavond 10 maart was CD in de hoofdstad de tweede partij, in het hele land derde. Vijf dagen later respectievelijk derde en vierde! De stemmen waren vlug geteld, officieel heeft men nog geen uitslagen. Stemmen zijn ook gewoon verdwenen.

Arena speelt met het leger onder één hoedje en staat dus gewoon boven de wet, m.a.w. de arrogantie van de macht.”

ARENA

■ Hebben jullie als delegatie problemen ondervonden?

„Nee, wij werden gerespekteerd door de militairen als „observadores”. Wel werd het ons niet in dank afgenomen dat we onregelmatigheden signaleerden aan de lokale en nationale kiesraad en aan de sekretaris van de OEA, Gonzalez en hun vroegen op te treden. Vooral de Arenapartij was zeer verbolgen en op de radio heeft men zelfs omgeroepen dat we ons met interne aangelegenheden bemoeiden. Toen we de manipulatie van de uitslagen aanklaagden zei men ons dat onze inmenging grondwettelijk verboden is en reden om ons uit het land te zetten.”

■ Hoe belangrijk waren deze verkiezingen?

„Er was een aanzet tot meer democratie. Voor het eerst boycotte het FMLN de verkiezingen niet. Er was een kans op een doorbraak bij de vredesonderhandelingen indien de „Convergencia Democratica” een flinke vertegenwoordiging in het parlement zou hebben. Maar de fraude heeft die hoop

verzonden. Het FMLN heeft de resultaten niet erkend. Ik denk dat deze verkiezingen ook niet zwaar genoeg wogen, de presidentsverkiezingen van 1994 zullen meer aandacht krijgen bij de publieke opinie en ook bij de kiezers. De opkomst op 10 maart was niet enorm: bijna 50 % in San Salvador, de hoofdstad, en op het platteland slechts 20 à 25 %. De mensen hadden nog niet voldoende vertrouwen om te stemmen. Toch werd ons gezegd dat het een hele vooruitgang was bij de vorige verkiezingen."

■ **Wat is de houding van Noord-Amerika?**

„Zij wensten dat CD een tiental zetels zou halen om alzo de onderhandelingen wat aan te zwengelen. Maar nu zal het FMLN-front zich niet gebonden voelen omdat ze door fraude ondervertegenwoordigd worden in het parlement. Polarizatie is op korte termijn de enige uitweg. En de Amerikanen zijn het beu: van elke 3 dollars in El Salvador is er 1 dollar van VS-origine. Ze zien die militaire oplossing al lang niet meer zitten, zij sturen aan op vrede d.m.v. onderhandelingen."

■ **Hoe zit het met de VS-steun aan El Salvador?**

„Wel voor elke neergeschoten helikopter krijgen ze er prompt een nieuwe". (Nvdr: Volgens René Rodriguez, FMLN-vertegenwoordiger te Brussel, werd de door het Amerikaanse Congres voorgestelde hulp na de moord van de zes Jezuïeten van 90 miljoen \$ teruggeschroefd tot 45 miljoen \$. Maar in januari werd na het neerschieten van een legerhelikopter met 2 VS-adviseurs door het FMLN de overige 45 miljoen \$ toch vrijgegeven, omdat het ging om „terroristische akties".)

■ **Zijn er lichtpunten na deze verkiezingen?**

„De „Convergencia Democractica" bestaat nu officieel ondanks alles. En de kristen-demokraten zijn eensgezind met de andere oppositiepartijen, naar ons gevoel tot aan de presidentsverkiezingen van 1994."

BAZISGROEPEN

■ **Wordt er nog gesproken over de moord op de zes Jezuïeten in november 1989?**

„Jazeker, iedereen spreekt daarover. Op de onderhandelingstafel eist het oppositiefront: een onafhankelijke rechtsspraak zodat prioritair de moord op aartsbisschop Romero en de zes Jezuïeten van de UCA-universiteit kan onderzocht worden. En dat speelt ook een grote rol in de Noord Amerikaanse publieke opinie. Verder eist men ook een sociaal-ekonomische hervorming en een herziening van het kiesstelsel. 60 % van de mensen werkt om te overleven."

■ **Hoe gaat het met de bazisgroepen in El Salvador?**

„De baziswerking gaat erop vooruit. Vakbonden, baziskerken en boerenorganisaties ontwikkelen interessante initiatieven. Er zijn

Met vrachtwagens worden de kiezers naar de stemlokalen gebracht.

projekten van de Salvadoraanse NGO-FASTRAS die gekoördineerd werkt en structurele oplossingen zoekt. Die bazisgemeenschappen staan ontzettend sterk ondanks het feit dat ze de laatste jaren 600 kaderleden, multiplikatoren verloren. Wij ontmoeten de voorzitter van een mensenrechtenorganisatie Celia die ons de portretten toonde van haar voorgangers die allen werden vermoord."

■ **Hoe kan Vlaanderen helpen?**

„Meer EEG-hulp aan El Salvador en ook via multilaterale weg, maar dat mag zeker niet gaan via de Noord Amerikaanse kanalen. Europa moet zijn eigen kanalen kreëren zodat die hulp terecht komt bij de armsten. We moeten werken met organisaties als FASTRAS die professioneel voldoende waarborgen geeft. Ook samenwerking met de plaatselijke universiteiten is nodig. Op het moment vergadert in Managua de San Juan — 7 konferenties tussen Europa en Centraal-Amerika. We moeten voor die hulp de juiste bedding vinden. Wij Europeanen moeten dat eerst onderling afspreken."

■ **Kan de VU-Vlaamse Vrije Democraten daartoe bijdragen?**

„Natuurlijk. Vooraleerst via minister van Ontwikkelingssamenwerking André Geens die toch ook lid is van het ministerieel comité voor buitenlandse politiek. En in het Europees parlement hebben we ook mensen die op dat terrein hun sporen al verdiend hebben.

Het ziet er naar uit dat de „Convergencia Democractica" en Kristendemokraten een po-

litiek blok gaan vormen. Wat is er nog nodig om tot een duurzame vrede te komen? Een onderhandelingsproces waar een wijziging van het sociaal-ekonomisch systeem, een onafhankelijke rechtsspraak, demilitarisering van de samenleving en ophouden van het geweld, een nieuwe grondwet, een nieuwe kieswet en het garanderen van deze eisen door de UNO kan gerealiseerd worden. Deze onderwerpen liggen op de onderhandelingstafel en als men daar vooruitgang kan boeken staat men een stap dichterbij een democratische samenleving."

Peter Desmet

HOTEL - RESTAURANT

Martino
San

Berg 17 - B 3790 St.-Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oase

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse producten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openluchtzwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek met geleid bezoek aan de forellenkwekerij contacteer ons. Speciale groepsmenu's.

VU-AGALEV: MAAGDELIJKHEID IS AANTREKKELIJK

Op vrijdag, 15 maart vond in de Parochiezaal te Herent op initiatief van de plaatselijk VU-afdeling een boeiend debat plaats. De titel: „Hoe groen is de VU, hoe Vlaams is Agalev?” stond garant voor een boeiende en diepgravende gedachtenwisseling. De panelleden Jos Geysels (Agalev) en Herman Lauwers (VU Vlaamse Vrije Democraten) behoren tot de jonge Turken in het Parlement. Tony Van den Bosch, ankerman van de Zevende Dag, was moderator.

Het eerste gedeelte van het debat behandelde de al of niet vermeende verloederding van de politieke cultuur. Dit stokpaardje van beide partijen vormde een interessante invalshoek om overeenkomsten en verschillen tussen Agalev en de VU Vlaamse Vrije Democraten te verduidelijken. Tony Van den Bosch opende het debat met de vraag hoe jonge parlementairen zich voelen in een parlement waarvan de invloed nog elk jaar lijkt af te nemen. Herman Lauwers beweerde dat hij zich op voorhand een realistisch beeld had trachten te vormen van zijn nieuwe taak. Toch functioneerde het parlement nog inefficiënter dan hij verwacht had. Voor Jos Geysels is het parlement een vat vol democratische middelen. Alleen zou er veel te weinig uit dit vat gepuurd worden om het parlement zijn rol in het besluitvormingsproces ten volle te laten spelen. Lauwers en Geysels zetten dezelfde vraagtekens bij de negatieve wijze waarop de pers de parlementsleden beschrijft.

DIENTSBETOON

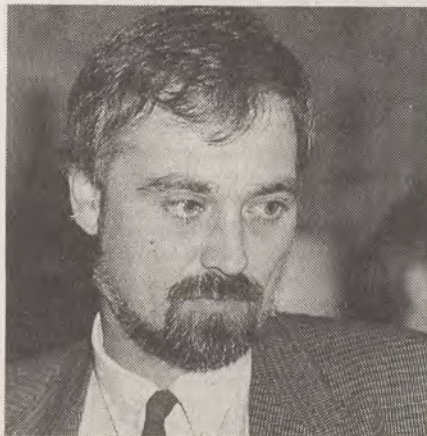
Beide sprekers deelden hun afwijzing van het gestructureerd bedrijven van dienstbetoon. Dit zou het parlements lid herleiden tot een veredelde maatschappelijk werker; daar waar hij op de eerste plaats het democratisch verlengstuk van de burger zou moeten zijn. Geysels schetste de hallucinante wijze waarop de CVP-er Jos Dupré zijn dienstbetoon had uitgebouwd: compleet met wachtzaaltje en anneks tapkast. Lauwers vond een gestructureerde aanpak terzake vereist. Hij stelde voor een ombudsdienst naar Scandinavisch model uit te bouwen als alternatief voor het huidige perverse dienstbetooncirculuit.

Over het federaliseringsproces werd een interessante boom opgezet. Voor Lauwers is het federalisme een noodzakelijke (weliswaar niet voldoende) voorwaarde om tot een betere samenleving te komen. Geysels was het hier niet zomaar eens met Herman Lauwers. Zo zouden de in de grondwet ingeschreven waarborgen voor een gelijkwaardig

ge behandeling van de verschillende ideologische en filosofische opvattingen een mogelijke belemmering zijn voor het streven naar een meer ontzuid onderwijs. Lauwers deelde die mening niet: een commissie zoals die over ontzuiling was in het unitaire België ondenkbaar geweest.

Agalev is voorstander van de afschaffing van het dubbel mandaat; maar blijkt merkwaardig genoeg toch geen vragende partij inzake de derde fase. Geysels kondigde zelfs dat Agalev bepaalde verworvenheden van de eerste fase terug ter discussie wil stellen. Daarbij dacht hij op de eerste plaats aan energie- en milieubevoegdheden.

Na de koffiepauze werd het debat echt interessant. De panelleden werden gevraagd naar de verschillpunten en eventuele overeenkomsten tussen Agalev en de VU Vlaamse Vrije Democraten. Volgens Herman Lauwers is Agalev meer dan alleen maar een partij die bekommerd is om het leefmilieu. Er zouden volgens Lauwers wel wat overeenkomsten zijn tussen beide partijen. Ze spelen dezelfde sociologische groep bewustere kiezers. De thema's uit het VU-toekomstplan en de aandachtspunten van Agalev vallen voor een niet onbelangrijk deel samen. Wel zou er een verschil zijn in de strategieën en de oplossingen die Agalev en de VU-Vlaamse Vrije Democraten aanreiken. Daar waar Agalev een utopie vooruitschuift die ze met radicale technieken wenst te bereiken, zou de VU meer beleidsmatig denken.

Volgens Herman Lauwers richten Agalev en de VU zich tot dezelfde groep bewustere kiezers.

Ook Geysels ziet overeenkomsten tussen Agalev en de VU. Beide partijen zouden appeleren aan de revolterende mens; die groep van de bevolking die wil opkomen tegen onrechtvaardigheid, corruptie. Zowel de VU-Vlaamse Vrije Democraten als Agalev

geloven in de utopie. Ze delen het geloof in de maakbaarheid van de samenleving. Maar hun ideologisch vertrekpunt zou verschillend zijn: het ekologisch gedachtengoed versus het integraal federalisme en volksnationalisme.

Herman Lauwers ging de discussie rond de politieke benoemingen niet uit de weg. Het dilemma voor een partij als de VU is dat ook zij bij de regeringsdeelname een aantal kabinetten moet samenstellen. Deze moeten bevolkt worden door mensen uit de administratie. Als deze mensen toetreden tot een VU-kabinet worden ze voor de rest van hun leven als VU-er „gebrandmerkt”. Elke promotiekans is voor hen verkeken. Zo heeft Hugo Schiltz in 1988 in zijn kabinet mensen opgenomen die er in '80 ook al deel van uitmaakten. Ze hadden nog steeds dezelfde functie. Ze kunnen alleen nog maar promoveren indien ze een „politiek” duwtje (een politieke benoeming) krijgen.

De moderator zei de indruk te hebben dat geen enkele regering zoveel gepraat heeft over depolitiseren. Dit terwijl er volgens Van den Bosch nog nooit zoveel politieke benoemingen waren als nu. Hij werd prompt tegengesproken door... Geysels. Hij zag in de wet op de benoemingen in de magistratuur een duidelijke stap in de goede richting. Geysels erkende het door Lauwers geschetste probleem maar zei dat Agalev zich nooit zou laten verleiden tot politieke benoemingen. De eventuele baat die politieke benoemingen opleveren zou Agalev dubbel verliezen aan geloofwaardigheid.

VERWANTSCHAP?

Dit debat kaderde volledig in de discussie die nu reeds enige maanden in en buiten de pers gevoerd wordt over de eventuele verwantschappen tussen het VU- en Agalev-ideeëngoed. Tijdens het debat speelde Geysels handig het voordeel van de oppositierol en de maagdelijkheid van Agalev uit. Toch gaf hij geen duidelijk antwoord op de vraag op welke wijze Agalev de problemen zal aanpakken die bij deelname aan de macht komen kijken. Hun breekpuntenprogramma is hierop een wat te eenvoudig antwoord. Als je Geysels hoort praten over de kommunautaire vraagstukken moet men toch toegeven dat er wat beweegt binnen de groenen. Waakzaamheid blijft toch geboden na de uitlatingen van Geysels die de verworvenheden van de eerste en tweede fase in vraag stelt. In dit VU-Agalev is het laatste woord zeker nog niet gezegd. Beide partijen hebben nu eenmaal veel gemeen.

Bart Somers

EEN JAAR VOLKSNATIONALE STRIJD /4

DE ROMAANSE VOLKEREN

FRANSEN

De Fransen, die in hun eigen staat van niemand iets te vrezen hebben, tenzij van het „franglais” dat zij dan ook drastisch bekampen, gaan onverstoort door met het uitstralen en uitbreiden van hun cultuur.

Niet langer geleden dan begin november is Frankrijks president Mitterand samen met enkele andere „frantalige” staatshoofden zoals Mboetoe (Zaire), Dioef (Senegal), en de Belgische prins Philippe aanwezig bij de opening door president Moebarak van de eerste Franse universiteit in Egypte. Het is een uitwerking van de top der franstalige staten in 1989.

EEN WAALSE ZET

In het Franse gedeelte van België, dat even onnauwkeurig „Wallonië” genoemd wordt als het Nederlandse „Vlaanderen”, blijft de volksaard zeker even onbedreigd als in Frankrijk zelf.

Wel zijn vele Waalse dialecten op sterven na dood. Vanuit de Franse Gemeenschap wordt op de Eksekutieve druk uitgeoefend om hier wat aan te doen. Of studiën, woordenboeken en geldelijke toelagen op dit punt iets vermogen, is zeer de vraag.

Dezelfde Gemeenschap dringt fel aan op het weren van het opdringerige en door snobs en opportunisten al te gretig gebruikte Engels.

Tevens onderstreept zij dat ook Frans een internationale taal is. Het bevorderen ervan op „voorposten” als Brussel, Luxemburg en Straatsburg — drie oorspronkelijk Neder- of Hoogduitse steden — wordt door Ecolo zelfs als dwingende plicht gezien.

Men hoort ook nog steeds meer Waalse stemmen ten gunste van een federalisering van het landbouwbeleid. De Vlamingen — in dit geval vooral de Boerenbond-lobby — dreigen daartegen met de federalisering van de sociale zekerheid.

In 1990 komt volop een debat op gang tussen hen die de Gewesten tot-hoekstenen van België willen maken i.p.v. de Gemeenschappen. Dit heeft te maken met een zekere Waalse afkeer van Brussel, een bewust terugplooiën op de eigen identiteit. Het heeft evenwel evengoed te maken met de tactische berekening dat in zulk geval de Walen en hun bondgenoten (Brussel en Duits-Bel-

WALLONS, BRUXELLOIS

une même langue
une même voix
pour nos libertés.

27 SEPTEMBRE
WALLONIE/BRUXELLES

Conseil et Exécutif de la Communauté française

De Franse gemeenschap doet verwoede pogingen om de eenheid te bewaren bij de „Franstaligen” in België.

(foto P. Bolsius)

gië, want plots gunnen ze die wat meer armslag) drie Gewesten zouden kunnen plaatsen tegenover het ene Vlaamse. Tenslotte ware dit een gevaarlijke verandering van beginsel: de volksgemeenschap als grondslag van democratische opbouw wordt verlaten voor een aardrijkskundige norm.

BEWOLKING BOVEN AOSTE

De enige streek in Europa waar Fransen in de verdediging gedrongen zitten, is het Aoste-dal.

Naar aanleiding van een bezoek dat de *Conseil Régional* van Aoste aan Brussel brengt op 26 april, maakt hij werk van zijn samenwerking met de *Conseil de la Communauté Française*. Een samenwerkingscomité wordt samengesteld en de statuten officieel bekendgemaakt.

Augusto Rollandin, voorzitter van het Gewestparlement, spreekt in de maand maart, bij de herdenking van 44 jaren autonomie en 42 jaren biezonder statuut, harde woorden. Hij verheugt zich wel over de recente uitvaardiging van wetten die het autonomiestatuut moeten uitvoeren op gebieden als het verzekeringswezen, sociale hulp, gewestelijke en gemeentelijke financiën, landelijke en stadspolitie, beroepsvorming en koördinatie van

Staat met Gewest. Maar dit alls, verzucht hij, wordt toegepast met een uitgesproken centralistische geest. Al te scherp voelt men aan dat het tegen de zin is van hen die er op het terrein werk moeten van maken.

Op 6 en 7 mei worden in heel Italië verkiezingen gehouden voor de gemeenteraden.

In de hoofdstad Aoste, nochtans sterk veritaliaanst, blijkt de Union Valdôtaine (UV is hier vergelijkbaar met onze VU) met 20,6 % de sterkste partij te zijn. In vele landelijke gemeenten haalt ze de volstrekte meerderheid.

Vanzelfsprekend is het politieke meesterschap te Aoste zelf van groot belang voor de feitelijke toepassing van het autonome statuut. En die is altijd al zeer gebrekkig geweest. Tijdens de vorige legislatuur maakte de UV deel uit van de bestuursmeerderheid. Na weken maoeuvereren slagen de Italiaans en Italiaans-horige partijen er in, over hun ekstreme ideologische verschillen heen te stappen. Er komt een Italiaansgezinde meerderheid aan het bewind. De inheemse bevolking zit in de oppositie.

De „italiantà” blijkt dan toch allerbelangrijkst te zijn in de ogen van hen die de Valdostanen trachten te overtuigen dat hun taal en volksaard moeten wijken voor wereldbeschouwing.

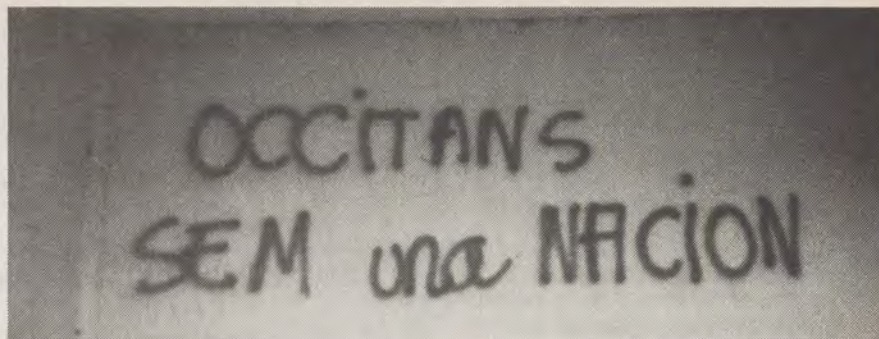
De toekomst ziet er niet rooskleurig uit voor de Franse volksgroep in Aoste. ▽

OKSITANEN

De Oksitaans sprekende mensen zijn nog ver verwijderd van een Oksitaans-nationaal bewustzijn. Ondertussen wordt aan hun identiteit verder geknaagd. Toch blijven er tekenen op herleving wijzen.

Paradoksaal genoeg hebben we geen weet van Oksitaans-nationale bedrijvigheid in Frankrijk, waar veruit de meesten gevestigd zijn.

Goed nieuws komt er uit Italië, waar met name in Piëmont een aanzienlijke Oksitaanse volksgroep woont. Bij de provinciale verkiezingen in Cuneo komt een lijstverbinding op tussen *Movimento Autonomista Occitano* en *Verdi Arcobaleno*. Zij behaalt 4,7% van de stemmen, dit is het dubbele van in 1985, en mist op een haar na een tweede zetel.

In Turijn daarentegen valt de lijstverbinding MAO-Francoprovençaux-Vaudois door de mand.

Het Oksitaans herleeft ook in Spanje, nauwkeuriger gezegd in de deelstaat *Katalonië*. Daarin bevindt zich een Oksitaans Pyreneeën dal, *Val d'Aran*. Het plaatselijke Oksitaans is sedert 1983 door de Generalità van Katalonië als officiële taal erkend. Wat niet

wegneemt dat er nog enkele betwistingen overblijven. Een paar jaren geleden is daar een zanger opgestaan die in 1989 meer platen verkocht heeft dan Michael Jackson!

Nationalistische bewustwording, bevrijding van vreemde druk en het wegnemen van alle daaruit volgende politieke en sociale diskriminatie, begint altijd met het woord en lied.

PORTUGEZEN

Dat Galiciërs geen Spanjaarden, zelfs niet Galiciërs zonder meer maar Portugezen zijn, is een waarheid die door de officiële wereld niet aanvaard wordt. De Galiciërs zelf zijn al bijna zo lang van hun hoofdgroep afgesneden als de Vlamingen. Wij weten wat dat allemaal meebrengt.

Het neemt niet weg dat deze Galiciërs zich in toenemende mate als „anders” dan de Spanjaarden tonen. Begin juli houden zij een „festival folklorico” waarbij buitenlandse waarnemers opkijken. Hier, zo getuigen zij, is geen sprake van een show voor toeristen. Integendeel, van een *herbronning van de volkskultuur*.

Daar blijft het niet bij. Spaanse wegwijzers worden oververfd met de Galicische (Portugese) namen en er verschijnen steeds meer boeken in die taal.

In de herfst maakt een golf van terroristische bomaanslagen enkele doden en vele tientallen gewonden. Het is het werk van een „Guerilla-leger voor Vrij Galicië” (EGPCG), een groep waarover weinig geweten is; ver-

moedelijk een nationalistische afsplitsing van de uiterst-linkse terreurgroep GRAPO.

In Portugal zelf wonen alleen Portugezen. In de loop der tijden, vooral in de periode der ontdekkingen en kolonizeringen, zijn vele Portugezen buitengaats gaan wonen. Nog steeds wordt Portugees gesproken in Brazilië, Angola, Mozambiek, Guinea-Bissau, de Groene-Kaap-eilanden en Sao Tomé y Príncipe. Samen zijn deze landen goed voor 185 miljoen mensen. Onvermijdelijk zijn geleidelijk heel wat veranderingen ingetreden in uitspraak, woordenschat en schrijfwijze; vooral doordat de meeste portugeessprekenden geen uitgeweken Portugezen, zelfs geen blanken, maar vooral zwarten zijn.

Half december bereiken de voornoemde landen een akkoord over harmonisering en vereenvoudiging van de spelling.

Deze beslissing is niet alleen van groot belang voor *de toekomst van het Portugees als taal*. Zij brengt tevens een grote gemeenschappelijke markt tot stand voor boeken en films.

ITALIANEN

In verband met het Aoste-dal, de Oksitanen en andere volksgroepen hebben wij al gewag gemaakt van de gewestelijke en gemeenteraadsverkiezingen die in de maand mei binnen heel de staat Italië gehouden werden.

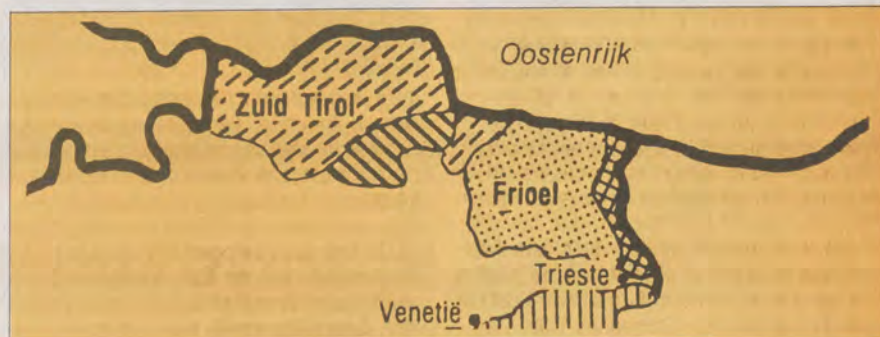
Voor de Italianen zelf komt daarbij een verschijnsel uit de bus dat met de jaren scherper vormen aanneemt: *de kloof tussen noord en zuid*.

Kristen-demokraten en socialisten halen mooie uitslagen in het zuiden. In het noorden lopen hun kiezers over naar autonomistische lijsten die zich ergeren aan de bodemloze put van het zuiden waarin zij de vruchten van hun arbeid zien verdwijnen ten voordele van de mafia en andere vormen van corruptie.

Alle na-oorlogse uitdrijvingen ten spijt zijn er in de Joegoslavische deelstaat Slovenië, met name op het grote schiereiland *Istrië*, nog Italianen overgebleven. Nu de Slovenen zich zeer onafhankelijk van Belgrado beginnen op te stellen, geeft de woordvoester van de Italianen in Slovenië uiting aan haar vrees dat de nieuwe Sloveense grondwet voor de Italianen wel eens slecht zou kunnen uitvallen.

RHETIERS

We hebben weinignieuws over de Rhetiërs. In Frioelië (grensstreek van Venetië met Slovenië) behaalt de „Union Furlane” in lijstverbinding met de „Verdi Alternativi” bij de mei-verkiezingen een zetel in de provincie Udine. Hetzelfde doet daar, op haar eentje, de „Moviment Friul”.

KORSIKANEN

In afwachting dat de Korsikanen er zelf voor uitkomen dat ze een weliswaar anders gegroeide tak van het Italiaanse volk zijn, behandelen we hen als een afzonderlijke Romaanse groep.

Ofschoon hun officiële toestand in de Franse staat lamentabel is en de feitelijke niet veel beter (ontvolking, kustverloeding, ongeremde verfransing enz.) schijnt de weerstand van de Korsikaanse nationalisten te verharderen.

Op 9 en 10 juni aanvaardden de Franse Groenen op hun „nationale” bijeenkomst een resolutie, ingediend door de *Korsikaanse Groenen*. Hiermee bevestigen zij te streven naar een Europa der volkeren en te steunen op het zelfbeschikkingsrecht. Die lijden dus niet aan een anti-nationaal kompleks, zoals de Vlaamse.

Op 5 juli komen te Corti voor het eerst een soort *Staten-Generaal* van Korsikaanse nationalistische bijeen. Het aantal nationalistische organisaties is groter dan hun beperkte aanhang zou doen vermoeden. Nochtans zijn ze er allen, op één na: *Cuncolta Naziunalista*, ter linkerzijde.

Wie weinig heeft, moet zich om een beetje meer verheugen. Dat doen de Korsikaanse nationalisten dan ook bij het nieuws dat radio en televisie FR3 aankondigen, voortaan een beleid te zullen ontwikkelen van specifieke programma's voor Korsika. Dit staat nog ver van een Korsikaanse zender.

Belangrijker is de totstandkoming van een „Capes” voor Korsikaans. *Capes* is bar-goens voor een programma dat leerkrachten vormt voor het aanleren van een taal, in dit geval het Korsikaans. Indien men bedenkt dat slechts zeer weinig Korsikanen (sommigen beweren: slechts 2%) in hun eigen taal kunnen lezen en schrijven, dan beseft men welke lange weg hier nog dient afgelegd te worden.

Biezonder veel heibel veroorzaakt, zowel op het Franse vasteland als in Korsika, een ontwerp van *eilandstatuut* dat de Franse minister Joxe op 31 oktober voor de minister-raad brengt.

De Raad van State verwerpt de bepaling van en de uitdrukkelijke verwijzing naar een „Korsikaans volk”. De gewelddadigheid van alle aard heeft echter zulke afmetingen afgenomen dat de Franse overheid tenminste de nationalistische drijfveer er uit wil weg-nemen. Een zekere mate van politieke en economische autonomie worden in uitzicht gesteld, met de uitgesproken bedoeling, de nationalisten de wind uit de zeilen te nemen.

Vanzelfsprekend vinden de nationalisten zelf dat het statuut niet ver genoeg gaat, al verheugen zij zich over (het ontwerp van) de erkenning van een Korsikaans volk.

ROEMENEN

De politieke toestand in Roemenië blijft onduidelijk en onvoorspelbaar. Duidelijk is wel dat de Roemenen, ook zonder Ceausescu, zich tegenover niet-Roemenen chauvinistisch blijven opstellen.

Dit geldt zelfs voor de Roemenen buiten Roemenië, die vooral de Sovjetrepubliek Moldavië bewonen.

Weliswaar eisen zij van de Sovjetunie terecht meer zelfbeschikkingsrecht. Zij zijn evenwel niet bereid, hetzelfde toe te staan aan de inheemse Oekraïeners en *Gagaoezen*. Deze laatsten zijn tot het kristendom bekeerde Turken, overblijfselen uit de tijd van het Ottomaanse Rijk.

In augustus scheuren zij zich af van de Roemeense Moldaviërs, omdat die hen niet eens de taalrechten willen toekennen die ze voor zichzelf opeisen. Ter bevestiging van deze afscheuring houden zij op 28 oktober verkiezingen. Roemeense politiemannen en jonge vrijwilligers trekken met 60 bussen naar Gagaoezië om „de orde te handhaven”. Anders gezegd, om de verkiezingen te beletten, want de regering van Moldavië heeft ze „onwettig” verklaard, dus tegen „de openbare orde”.

Er komen natuurlijk botsingen van, met enkele doden en tientallen gewonden. Om erger te vermijden verschijnen op de dag der verkiezingen enkele eenheden van het Rode Leger.

Ondertussen betogen te Boekarest 3.000 Roemenen voor de Sovjet-ambassade met leuzen als „Bessarabië, Roemeens gebied” en „Groot-Roemenië, oude grenzen”.

En terwijl Fransen en Korsikaanse unitaristen, kommunisten, monarchisten, Lepenisten en jakobijnen, academische en minder academische polemieken voeren met Franse pragmatici, federalisten, compromiszoekers en Korsikaanse Groenen en nationalisten, houdt een nieuwe splintergroep van de Korsikaanse terreurgroep FLNC een perskonferentie. Zij gaan zorgen voor „ware dekolonisering”.

Einde november komt het omstreden statuut dan toch klaar. Met 275 stemmen tegen 265 wordt het bestaan erkend van „een Korsikaans volk, deel van het Franse volk”. De vier Korsikaanse volksvertegenwoordigers stemmen om uiteenlopende redenen tegen. Korsika zal nu een parlement met 52 leden krijgen, een regering met 7 leden en uitgebreide bevoegdheden op sociaal, cultureel en economisch gebied.

Op het laatste ogenblik wordt een commissie gevormd van Moldavische Roemenen en Gagaoeziërs om een vreedzame regeling uit te werken. Daarop trekken de „vrijwilligers” zich terug.

Op 31 oktober bestormen 3.000 Roemeens-Moldavische nationalisten twee grensposten met Roemenië. Slechts met veel moeite kunnen hun eigen leiders hen kalmeren. De Boerenpartij in Roemenië (oppositie) eist de *hereniging met Moldavië*.

Roemenië's president Ion Iliescu blijft in november herhalen dat hij geen herziening der grenzen wenst, „hoogstens de verwerping van de volledige nationale rechten der Roemenen in de Sovjet-Unie”.

Voor president Gorbatsjov is dit een nieuwe uitdaging, wellicht nog moeilijker dan de Baltische. Hier wordt inderdaad een separatistische neiging voor het eerst verbonden met een daarop inspelend buitenland.

Eén maand later verklaart dezelfde president Iliescu op een betoging in de Roemeense stad Alba Julia (Hongaars Gyulafehérvár) dat hij hoopt op aansluiting van Moldavië bij Roemenië. Honderdduizend Roemenen juichen hem toe.

Tegen het door Moskou voorgestelde nieuwe verdrag dat de uittreding van republieken moet „regelen”, zeg maar onmogelijk maken, betogen half december 200.000 Moldavische Roemenen in hun hoofdstad Chisinau.

Die Roemenen, het enige Latijnse volk in Oost-Europa, zijn nog lang niet aan het einde van hun Latijn.

Karel Jansegers

STUDENT ZIJN, (VER)LEERT MEN NIET...

PET, lint en kodeks, attributen die diverse studentengeneraties sierden, mogen vandaag al grotendeels uit het universitaire straatbeeld verdwenen zijn, toch houdt het traditionele klubleven stand.

Moeder Westland, Moeder Kortrijkse, Moeder Brugse, Pajottenland, Ons Hageland, Mastentop, ... ze leveren nog steeds een bonte wereld van schachten, commilitones en senioren.

Is het ledenaantal afgeslankt en de maatschappelijke uitstraling aangetast, zowel de inzet als de (financiële) omzet lijken er nauwelijks onder te lijden.

MOEDERS

De „moeders” behoren tot de oudste Vlaamse studentenverenigingen. Ze ontstonden op het einde van vorige eeuw in een roes van flamingantische romantiek. „In die jaren van strijd hebben de studenten hun

„O vrij-studentenheerlijkheid, waar zijt gij thans verzwonden? O keer nog eenmaal, schone tijd, zo vrij, zo ongebonden!”

Dit is de aanhef van een vrij weemoedig lied, dat ontelbare generaties studenten hebben gezongen toen zij in Leuven, Gent of andere universiteitssteden wetenschap vergaarden en tussenin verpozing zochten in de vriendschap en het bier. Zij konden bij uitstek terecht in een van de vele regionale studentenklubs.

Deze verenigingen – familiair „Moeder” genoemd – waren dé verzamelplaats voor rolders en boemelaars, die tot in de vingertoppen aanvoelden dat de studententijd ook tot wat anders diende dan blokken en diploma's halen.

eigen Vlaamsch leven leren leven”, zo stelde een redakteur van het studentenblad *Ons Leven* in 1894.

„Voordien was de taal der Vlamingen fransch, fransch waren hun verzet en vermaak, fransch hun maatschappijen. Nu leven er bloeiende gilden en geestige Vlaamsche maatschappijen.”

Dat de Leuvense commilito, getooid met pet en lint en luidruchtig zingend, uitsluitend „op de bierkar” zat, is een weerbarstige mithe. Vele studentenklubs hebben een rijk verleden van sociaal en politiek engagement.

ONS LEVEN

Decennialang lagen de temata voor aanklacht en protest voor het grijpen: Waalse studenten lieten tot 1890 geen Vlaamse voordrachten of feesten toe in het Studentenhuis, het Nederlands werd ongeschikt beschouwd voor „wetenschappelijk” onderwijs, ...

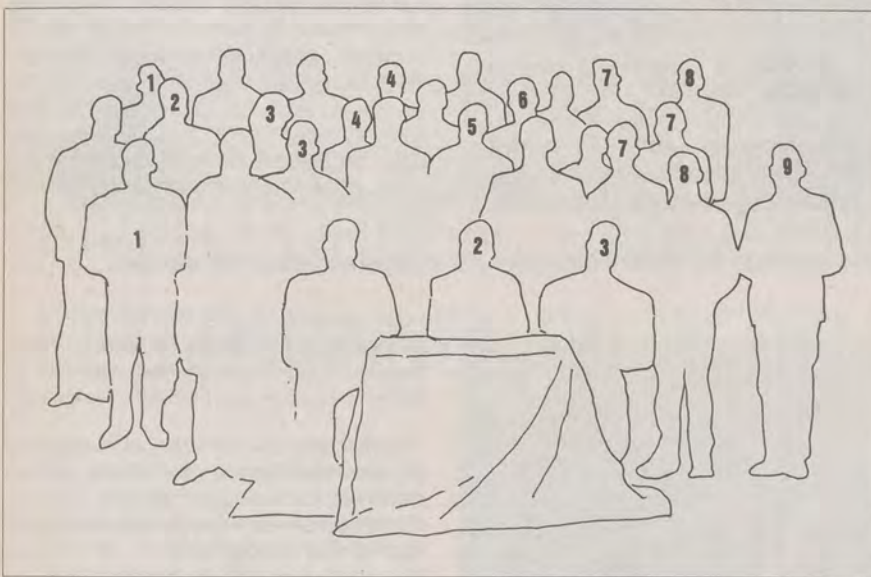
De geschiedenis van de Vlaamse studentenbeweging wordt kwasi voortdurend gekenmerkt door conflicten met de academische overheid. Vaak verliep het conflict op het scherp van de snee. Zo ontbond rektor Mercier in 1909 het Vlaams Verbond en verbood hij, na een incident met de redactie, ook het tijdschrift *Ons Leven*. Toenmalig hoofdredakteur Ernest Claes ontliet slechts op het nippertje de wegzending van de universiteit.

Niet minder medogenloos was het optreden van de academische overheid in de jaren twintig. Het anti-belgicisme vierde onder de studenten hoogtij. De simpatiebetogingen voor August Borms, die in de Leuvense gevangenis zat opgesloten, werden als „provokatief” beschouwd. Ook hier volgden uitsluiting en wegzending. In 1925 leidde dit tot een bijzonder gespannen toestand, waarbij het Verbondsbestuur de Vlaamse gelovigen opriep om „zolang de universiteit een oorlogsmachine zou zijn tegen Vlaanderen” de katholieke universiteit niets meer te geven tijdens de jaarlijkse kerkkollekte. Drie jaar later, in 1928, kwam het opnieuw tot een harde confrontatie waarbij vijf studenten werden uitgesloten.

Ook na de tweede Wereldoorlog bleven de regionale studentenklubs de nodige stoottroepen leveren. Ze hadden o.m. een aktief aandeel in de Werkkampen der Vlaamse Hoogstudenten voor de heropbouw van de

Seniorenskonvent Leuven, 1960-61. Met op de eerste rij, tweede van links, Jan Caudron, toen praeses van de Oostvlaamse gilde. (foto AMVS)

KVHV-verbandsraad 1959-1960: enkele bekende figuren. Bovenste rij van links naar rechts: 1. Frans Van Nieuwenhove, 4. Jef Laridon (†), 7. Jos Mees, 8. Hugo Peeters.

Tweede rij van links naar rechts: 2. Bob Wesenbeek, 3. en 4. de zussen Mieke en Helga Coene, 6. Jos Orij, 7. Jan Veestraeten.

Derde rij van links naar rechts: 1. Luk Delanghe, 3. Jan Valvekens, 5. Piet Van Waeyenberghe, 7. Willy Driessen (†), 8. Walter Luyten, 9. Marc Vierin.

Zittende in het midden: 2. Wilfried Martens en 3. Mik Babylon.

Ijzertoren, de Fosty- en Collardakties, en, niet in het minst, Leuven-Vlaams.

KODEKS

Naast het (ernstig) politiek en sociaal engagement was er vanzelfsprekend ook ruim-

te voor luim en plezier. Die studentikoze *iouïssanse en ambiance* droeg overigens het meest bij tot de beeldvorming over de klubs.

Klubstudenten bouwden zich een eigen wereld op in hun vrij-plaats binnen de universiteitsstad. Ze droegen pet en lint, spraken een eigen taal, kenden eigen konventies, rites en gebruiken, ...

De schachtendoop is zowat het meest bekende, en tegelijk het voor buitenstaanders meest beruchte gebruik binnen het klubleven. Voor de oorsprong van de schachtendoop moet men naar de middeleeuwse universiteiten in Frankrijk en Duitsland trekken. Aan de Sorbonne treft men reeds in 1342 ontgroeningselementen aan: het afranselen van de nieuwelingen, groentjes of schachten, en het eten op hun kosten.

De eigenlijke plechtigheid om de eerstejaars in de rangen op te nemen vond plaats op *Onnozele Kinderdag*: op de rug van ezels trokken de schachten naar de plaats van de doop, waar de ceremonie — naar oud-kristelijk voorbeeld — werd voltrokken onder een vloed van water...

Omstreeks 1425 waaide het ontgroeningsritueel over naar de Leuvense universiteit. De academische overheid trachtte meermaals paal en perk te stellen aan deze

plechtigheid die in een waas van geheimzinnigheid bleef gehuld. Tot vandaag is het ritueel, met ontelbare variaties en — jammer genoeg — ook ontbetamelijke uitpattingen, terug te vinden.

BIER HER!

Buitenstaanders doen regionale studentenklubs vaak af als oorden van verderf en drankmisbruik. Klubactiviteiten worden omschreven als zuippartijen met brassende en dronken lallende schijn-studenten.

De verwijzing naar overvloedig drankgebruik is niet helemaal ten onrechte. De klubstudent blijkt steeds een stevige bierdrinker te zijn geweest. In 1892 schatte het blad *Louvain Jeune* het bierverbruik per student, per dag op drie liter (!). Ook nu wordt in zowat alle studentenklubs stevig gedronken. Drinken is er uitgegroeid tot statussymbool.

Op kantussen, en tijdens bierspelen, bierstaffettes en *salamanders* (heildronken) worden er aardig van glazen geledigd.

Men kan zich de vraag stellen hoe ver men thans is afgegeden van het oorspronkelijk pleidooi voor een *stijlvol studentikoos gezelschapsleven* zoals het onder meer door *Mon de Goeyse* werd geformuleerd in de klubkodeks, een basishandleiding die in 1935 voor het eerst werd uitgegeven en tot op heden blijft gehandhaafd.

Allerlei factoren brachten het klubleven onder bijzonder zware druk. Decennia terug was er de onomstuitbaar stijgende vrouwelij-

„De wijsheid ligt maar in de kan, die z' elders zoeken wil die kan ...”

Het studentenzangfeest: jaarlijks verzamelpunt voor kleurdragende studenten

(foto Luk Collet)

ke aanwezigheid aan de universiteit. Voor de klubs waar het vrouwelijke geslacht — tot op heden — taboe is, een bijzondere uitdaging.

Verder was er het zich snel wijzigende studiepatroon: kotstudenten werden pendelstudenten, de studiedruk nam steeds grotere vormen aan. Boemelend Leuven werd op die wijze al vlug een hak gezet.

Al lijkt het traditionele klubleven sinds vorig decennium op de sukkel, elk academiejaar opnieuw wordt de klubtraditie in ere gehouden en doorgegeven. Noem het een uit-de-tijdse vorm van sociale folklore, noem het een summum van vriendschap en gezelligheid, beschrijf het als (marginale) subcultuur of eng partikularisme, ... de klubstudent laat zich door welk oordeel dan ook zelden van de kaart brengen.

Want schreef Eugeen De Ridder ooit niet:
*„Een student is een vent, waar de tijd op verslijt,
 die altijd hier of daar staat in krijt.
 Soms miserie heeft, altijd leute heeft.
 En in zorg, zorgeloos zijn leven leeft ...”*

Nico Moyaert

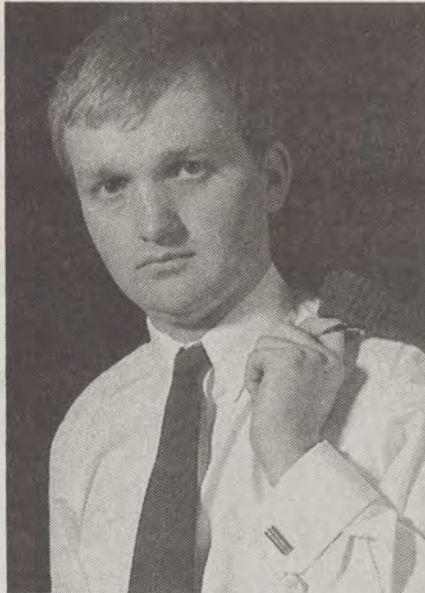
OUD-WESTLANDPRAESES DEBAEKE: „VRIENDSCHAP VOOR 'T LEVEN”

Dat een vereniging z'n honderdjarig bestaan mag vieren is een zeldzaam gebeuren. Dat een studentenvereniging z'n eeuwfeest viert, vormt een nog grotere zeldzaamheid. Moeder Westland, de club die aan de Leuvense Alma Mater de studenten van de Westhoek verenigt, werd gesticht in 1890. Honderd jaar lang zorgden de Westvlaamse commilitones onafgebroken voor de nodige kleur in de bonte wereld van studenten, die „als rolders in de nacht” Leuven wisten te verkennen en ontdekken.

AMOR, LABOR, HUMOR

WIJ sprak met oud-praeses *Siegfried Debaeke*, de drijvende kracht achter de viering van 100 jaar Westland.

■ Voor de meesten is het studentenleven slechts een kwestie van hooguit een vijftal jaren. Wie vandaag verantwoordelijkheid draagt, is morgen reeds uit Leuven weg. Toch slaagde men erin Moeder Westland honderd jaar lang op de been te houden. Hoe is dit gelukt?

Siegfried Debaeke: „Amor, labor, humor”

„Als je de geschiedenis van Moeder Westland bekijkt, dan ontdek je in het klubleven natuurlijk hoogtes en laagtes. Toch is de club er vrij goed in geslaagd de honderd jaar onafgebroken te overbruggen. Een verklaring hiervoor is al even makkelijk als voor de hand liggend. Generatie na generatie waren er studenten die, naast hun studies, ook oog hadden voor ontspanning én engagement.

In de club ontstonden vriendschapsbanden voor 't leven. Precies die ongedwongen vriendschap was en is de drijfveer voor 't voortbestaan van de club. Daarnaast, en niet in het minst, is er de sterke regionale verbondenheid. Westvlamingen in Leuven zoeken al vlug met elkaar contact.

Overigens vormt Leuven voor de student een soort vrij-plaats. Men is er van 't werkelijke leven afgesloten en als student mag men al eens iets meer. ”

■ Hoe bedoelt u?

„Het Westlandschip vaart onder een driedelige vlag: „Amor, labor, humor”, of zoals de Poperingse burgermeester Mahieu het recent tijdens een receptie uitdrukte: „Drink

OVER PORREN, PANDOEREN, PETERMANNEN EN PIEREN

Spreeken over een *Vlaamse* studententaal is geen loos begrip. Hoewel de huidige studentengeneratie in haar taalgebruik blijk geeft van vervlakking en armoede (de angelsaksische invloed laat zich ook hier gelden), zijn er tal van woorden, uitdrukkingen en zegswijzen die eigen zijn aan het aparte wereldje van de studenten.

Voor de klubstudent zijn deze mondgeemen, voor de studax die pet, lint en kodeks nooit heeft ontdekt, zijn ze echter vaak onbekend. Een beknopt overzicht:

schacht(in): eerstejaarsstudent(in)
ancien: ouderejaarsstudent
bisser: student die zijn akademiejaar overdoet
peezuiger: student die op kosten van medestudenten teert
petermannen: inwoners van Leuven
kot: kamer door een student gehuurd

pandoer: politieagent
por: meisjesstudent
brossen: het niet bijwonen van een cursus
blokken: hard studeren
buizen: niet slagen in het examen
rolling: avondlijke tocht van de ene studentenkroeg naar de andere
boemelaar: hij die in z'n eentje de kroegen afloopt
pieren: braken
jouissant: studentikoos prettig
commilitones: mede-leden van de klub
zwanezang: toespraak waarmee een klublid afscheid neemt van zijn studentenleven
salamanderen: een vol glas in een teug leegdrinken
senior: voorzitter, praeses
(bron: Mon de Goeyse. *O Vrij-studentenheerlijkheid. Historisch-studentikoze schetsen*. Leuven, 1987).

als er bier is, vrijt als er een lief is, blok als er stof is en rust als er verlot is, godv...". Veel kommentaar hierbij hoeft niet."

■ **Wordt het traditionele studentenleven niet te fel geromantiseerd?**

„Ik denk het niet. Natuurlijk speelt ook hier de herinnering aan „die goede oude studententijd“. En met de jaren wordt dat alles misschien wel wat overtrokken. Maar je merkt toch dat de oud-leden elkaar blijven ontmoeten. Wie eens de klubkleuren droeg blijft die meestal voor 't leven dragen."

STERKE VERHALEN

■ **Zijn er geregelde contacten tussen de oud-leden?**

„Moeder Westland is een van de weinige studentenklubs die ook een oud-leden werking heeft. Eens per jaar, traditioneel begin oktober, wordt verzamelen geblazen voor een banket.

Op de jongste editie, eigenlijk reeds de 56ste uitgave, telden we meer dan 100 disgenoten. Velen ervan blokkeren reeds in januari die bewuste oktober-zondag in hun agenda. Voor buitenstaanders is het een onwaarschijnlijk gebeuren. Pas afgestudeerden zitten er samen aan tafel met tachtigjarigen. En dit los van rang of stand. Bij 't Westland tellen geen eretitels. Er is één grote gemene deler: de herinnering aan 't studentenleven, aan de dagen en vooral nachten die men met vrienden sleet in de klub. Na vijf minuten komen de sterke verhalen boven. En gezien moeder de vrouw die dag gedwongen wordt thuis te blijven, hoeft niets gecensureerd."

■ **Op 20 april wordt een grootste viering van het eeuwfeest gepland. Wat staat op het programma?**

„Reeds vorig jaar in oktober werd het eeuwfeest ingezet met een ontvangst door rektor Dillemans in de Universiteitshallen. Daarna volgde een lustrumkantus in Leuven.

Datzelfde weekend werden we ontvangen op het stadhuis van Poperinge, en volgde de traditionele receptie en het jaarlijks banket der „oude bukken“.

Op 20 april houden we een slotviering. Allereerst is er een academische zitting met de voorstelling van „Van Schachtendoop tot Zwanevang“ (zie kader). Als gastspekers verwachten we, onder meer, mgr. Guido Maertens, rektor van de KUL Kortrijk, en Thyl Gheyselinck, manager van de Kempische Steenkoolmijnen én commilito honoris causa van Moeder Westland.

Daarna volgt nog een receptie en een feestelijk buffet. Het ganse gebeuren vindt plaats in het kasteel Bellewaerde te Ieper. Wie ooit „voor het Werchters bier zijn laatste cent verdronk“ is er van harte welkom."

(nm)

Voor meer inlichtingen over de viering van het eeuwfeest kan men terecht bij Siegfried Debaeke, Burgmolen 28 te 8690 Alveringem. Tel. 058/28.83.73.

GHEYSELINCK EN MOEDER WESTLAND

Roger Gheyselinck, vader van huidig KS-manager Thyl, als Westland-praeses 1928-29, met Dries Vermeulen en Michel Recour, respectievelijk zijn voorganger en opvolger.

„Een enige figuur is Hij geweest in de Vlaamsche Studentenwereld, waarop het Westland steeds zal mogen roemen. We drukken eendrachtig ons protest uit tegen die daad van Vlaamschhaterij, en onze solidariteit met onzen geliefden Praeses“.

Bovenstaand, ietwat bombastisch, hagiografisch citaat komt uit de rijke verzameling verslagboeken van Moeder Westland. We schrijven 1929. Verslaggever-scriptor Norbert de Baenst brengt het relaas van de uitsluiting van Westland-voorzitter Roger Gheyselinck, vader van de huidige KS-manager Thyl Gheyselinck.

Roger Gheyselinck schreef zich in 1925 in aan de Leuvense universiteit als student mijnbouwkunde. Het was een tumultueuze tijd met het konflikt tussen de Vlaamse studenten en zowel de geestelijke als de academische overheid als voornaamste politieke faktor. Gheyselinck raakte al vlug actief in de Vlaamse studentenbeweging: hij was bestuurslid van het Verbond, redakteur van *Ons Leven* en in het academiejaar 1928-29 praeses van Moeder Westland.

Op 11 december 1928, twee dagen na de Bormsverkiezing, was Gheyselinck haantje de voorste op de grootse huldemanifestatie

te Antwerpen. Z'n toespraak namens de Leuvense studenten kwam slecht over bij de academische overheid en nauwelijks een week later ontving hij het *consileum abeundi* van rector Ladeuze. Moeder Westland zag meteen haar voorzitter uit Leuven verdwijnen. 't Westland reageerde bedroefd, maar toch fier „want dit is wel het bewijs dat Moeder Westland een actief aandeel genomen heeft in de huidige konflikten, waar onze Vlaamsche principiepen op de proef werden gesteld“.

Na zijn uitsluiting trok Gheyselinck naar Amsterdam, waar hij als geoloog doktoerde. Daarna volgde een internationale carrière bij Shell.

Z'n Vlaams-nationaal engagement bleef levenslang bij: hij werd ondervoorzitter van het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV) en bracht op de IJzerbedevaart van 1960 de *Groet* uit Noord-Nederland.

In 1962 kwam hij terug naar Vlaanderen. Bij de parlementsverkiezingen van 1965 voerde hij de VU-Senaatslijst aan in Brussel. Hij stierf in 1971 in het Kempense Meerle. Z'n boek *De dood van een taai geroddel* behoort tot een der merkwaardigste Uylen-spiegelstudies.

ARCHIEF EN MUSEUM VAN HET VLAAMS STUDENTENLEVEN

Studentenpetten, bierpotten, felgekleurde linten, vaandels, muziekinstrumenten, duizenden foto's van studentenklubs, gilden en verenigingen, kodeksen en liedboeken, honderden affiches, ontelbare reeksen tijdschriften, brochures, pamfletten, ... de kollektie van het AMVS is oneindig verscheiden. Ze is het resultaat van meer dan 65 jaar verzamelen, sorteren, rangschikken en archiveren. Publikaties en archivalia over de (politiek-ideologische) studentenbeweging én *folkloristische* uitingen van studentikozeiteit gaan er hand in hand.

Het AMVS, thans gehuisvest in de Leuvense Centrale Bibliotheek, is het levenswerk van *Mon de Goeyse*. De Goeyse is zijn leven lang actief geweest in de Vlaamse studenten- en oud-studentenbeweging en aldus een meer dan bevoorrecht getuige. Zo was hij onder meer stichter van het Katholiek Vlaams Studentenkorps te Brussel (1925) en oprichter van het Seniorenkonvent (SK) — de koepel voor regionale studentenklubs en de provinciale studentengilden — te Leuven (1929). De Goeyse's naam blijft verbonden aan de uitgave van de studentenkodeks (1935), waarmee hij vorm gaf aan een eigen academische stijl binnen het studentenleven.

De Goeyse's verzamelwoede dateert reeds van 1924, toen hij als schacht in Leuven kwam. Eenmaal afgestudeerd, bleef hij verzamelen.

In 1966 verhuisde de privé-verzameling naar de zolderlokalen van de Universiteits-hallen, waar de Goeyse de Public Relations-dienst leidde. Met z'n pensionering in 1972 kreeg hij lokalen ter beschikking in de universiteitsbibliotheek op het Ladeuzeplein; in 1978 werd de kollektie officieel aan de KUL overgedragen.

Mon de Goeyse, een leven in dienst van het traditioneel studentenleven.

KULTUURPATRIMONIUM

Het AMVS biedt een goudmijn voor hedendaags historisch onderzoek. Zeker nu historici meer en meer aandacht geven aan het dagelijks leven en de mentaliteit van sociale groepen en hun maatschappelijke kontekst.

Het studentikoze verleden van opeenvolgende studentengeneraties vormt een bijzonder stuk cultuurpatrimonium dat om meerdere redenen aandacht verdient: zowel cultureel-antropologisch, sociologisch als politiek-historisch.

„Wie vandaag de rektor beledigt, hangt morgen in het AMVS”, zo titelde adjunct-konservator Mark Derez in 1985. Waarschijnlijk voelt niet iedere oud-student zich hierdoor geïnspireerd, want de kollektievererving verloopt zelden makkelijk. De verklaringen hiervoor liggen voor de hand: generaties wisselen elkaar bijzonder snel af, verenigingen sterven een roemloze dood, particuliere archieven komen na overlijden in een papier-slag of in de kachel terecht.

Naar oud-studenten toe, hoeft een oproep tot medewerking eigenlijk niet herhaald. Voor het levenswerk van Mon de Goeyse is geen mooiere blijk van erkentelijkheid denkbaar.

Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven, Centrale Bibliotheek K.U. Leuven, Mgr. Ladeuzeplein 21 te 3000 Leuven. Tel.: 016/ 28.46.42. Toegankelijk na afspraak. Begeleide groepsbezoeken mogelijk.

De studentenpet: met het dragen van een bepaalde pet, waren zoveel passies verbonden dat zij bij verscheidene gelegenheden aanleiding gaven tot perspolemieken, incidenten, en zelfs straatsgevechten. (foto AMVS)

VAN SCHACHTENDOOP TOT ZWANEZANG

De honderdste verjaardag van Moeder Westland was voor enkele oud-clubleden de aanleiding om een boek samen te stellen over een eeuw Vlaams studentenleven te Leuven.

Alle aspecten van het traditionele klub- en gildeleven komen aan bod. De *aktiviteit* van opeenvolgende generaties studenten wordt overvloedig gedocumenteerd en geïllustreerd. De lezer beleeft opnieuw de Vlierbeekfeesten, de rollingen in de Leuvense ommelanden, de carnavalstoeten en -stunten. Hij wordt herinnerd aan bazige hospita's, strenge pandoeren en ... lieflijke porren en brengt opnieuw een bezoek aan Den Bel, De Abdij van Vlierbeek en de Just.

U maakt tenvolle kennis met Moeder Westland. De *handel en wandel* van haar telgen vormt de kronologische leidraad doorheen het werk. Tien decennia Vlaamse studentenbeweging bevatten

Moeder Westland met koets of stootkar op rolling in de Leuvense Ommelanden (1934).

ook een relaas van de botsingen met de Waalse studenten, de uitsluitingen van de universiteit, het reilen en zeilen van het Vlaams Verbond, de Fosty- en Collardakties en de protestbeweging van de jaren zestig.

Doorheen ruim 300 prachtig geïllustreerde bladzijden maakt *Van Schachtendoop tot Zwanezang* een ontdekkingsreis door een eeuw ontspannings- en verenigingsleven aan de Leuvense Alma Mater.

— *Van Schachtendoop tot Zwanezang* kost bij intekenng 1.350 fr. (genaaid) of 1.550 fr. (gebonden). Het boek komt niet in de handel en is te verkrijgen door overschrijving op rekening 478-9010181-95 van Pierre Feys, Brugsesteenweg 113 te 8000 Brugge.

Geschiedenis van de DeVlag

Van cultuurbeweging tot
politieke partij 1935-1945

F R A N K S E B E R E C H T S

P E R S P E C T I E F
U I T G A V E N
C O O P E R A T I E V E V E N N O O T S C H A P

Frank Seberechts schetst op boeiende wijze de evolutie van de DeVlag en onderzoekt de structuren, de ideologische achtergronden, de financiële organisatie en de politieke prascis van de beweging.

Verschenen: januari 1991
125 blz., ingenaaid
prijs: 795,- fr. +
portkosten.

Te bestellen bij:
**PERSPECTIEF
UITGAVEN C.V.**
Werkingsadres
Minderbroedersstraat 24
2000 ANTWERPEN
Tel. en fax: 03/226.64.05

DRIEKWART EEUW VLAAMS PACIFISME

ETIENNE VAN NEYGEN, voorzitter van het *Forum voor Vredesactie* (voorheen *Internationale van Oorlogstegenstanders*) en auteur van *Wegbereiders. Portretten van Vlaamse pacifisten* wou de volgende drie vragen bij de levensloop van *Magda Yoors-Peeters*, *Lea Provo* en *Albert Emiel Eyckerman* beantwoord zien: Welke omstandigheden en motieven brengen iemand tot pacifisme? Kan je die overtuiging een heel leven lang trouw blijven in een eeuw die zo getekend is door oorlog en geweld als de onze? En als dat mogelijk is, hoe doe je dat dan wel?

De drie portretten handelen eigenlijk over personen van drie verschillende generaties: Yoors-Peeters werd pacifiste tijdens de eerste wereldoorlog, Eyckerman begin jaren dertig, en Provo eind jaren vijftig. Het boek geeft daarom een interessant beeld van het Vlaamse pacifisme in die jaren.

NOOIT MEER OORLOG

Dat Vlaams pacifisme is er niet zomaar gekomen. De drie pacifisten zijn volgens de auteur eerder vertalers van het internationaal pacifistisch gedachtegoed naar Vlaanderen toe dan originele denkers. De twee vrouwen beschouwen zichzelf uitdrukkelijk als exponenten van het internationaal geïnspireerde pacifisme. Ze spreken even graag van vlot Nederlands, Frans en Engels en maken geen probleem van de Belgische realiteit. Eyckermans pacifisme kwam veel eerder in een Vlaamsgezinde context tot ontwikkeling.

Daarom geeft de auteur in een eerste hoofdstuk achtergrondinformatie bij die internationale context, met o.m. een historiek van twee belangrijke pacifistische internationales waarmee de drie Vlamingen in mindere of meerdere mate te maken kregen: de *International Fellowship of Reconciliation (IFOR)* en de *War Resisters' International (WRI)*.

In dit eerste hoofdstuk wordt bvb. duidelijk gemaakt dat de Vlaamse beweging geen alleenrecht heeft op de *Nooit meer oorlog*-slogan, zoals wel eens gedacht wordt. De hartekreet *Nooit meer oorlog* sloeg na de wapenstilstand in heel Europa aan. Er was de *No more war-movement* in Groot-Brittannië (1921), de *Nie wieder Krieg*-betogingen in Duitsland (1920-1924) en de Nederlandse

Nooit meer oorlog-federatie (1924). Wel is het de Vlaamse verdienste om de slogan van de IJzertoren in vier talen in een internationale context te plaatsen.

Magda Yoors groeide op in een heel goede redersfamilie uit Antwerpen. Tijdens de eerste wereldoorlog verzeilt ze bij de Belgen in Nederland, waar ze bij de verzorging van een Duits soldaat („*Wo kommen sie her?*” „*Aus der Hölle!*”) tot het pacifisme bekeerd wordt. Ze engageert zich in de IFOR

De vredesbeweging kent in Vlaanderen een rijke, zij het al te weinig bekende geschiedenis. Het Vlaamse pacifisme is via VOS en de IJzerbedevaarten zeker bij de bewuste Vlamingen bekend. Vlaams bewustzijn heeft historische raaklijnen met het Vlaamse pacifisme, en af en toe is het zelfs de dag van vandaag niet duidelijk wat bij de grote Vlaamse pacifisten de meest belangrijke drijfveer was: het pacifisme of de Vlaamse ontvoogding. *Wegbereiders* is de titel van een ongemeen boeiend boek over drie Vlaamse pacifisten. Twee vrouwen, Magda Yoors-Peeters en Lea Provo, en Albert Emiel Eyckerman worden door de auteur *Etienne Van Neygen* wegbereiders genoemd van het Vlaamse pacifisme. Vooral Eyckerman is in de Vlaamse beweging geen totaal onbekende. Opmerkelijk aan de man is dat hij ondanks zijn pacifistische overtuiging in de tweede wereldoorlog in de kollaboratie verzeilde. Om die redenen gaan we in deze recensie wat dieper op zijn persoon in.

en komt in contact met mensen als *Ward Hermans* („*Hij was bezield door haat tegen België!*”), de Vlaamse abt van Steenbrugge *Dom Modest van Assche*, *Gandhi*, de Vlaamse dienstweigeraar *Berten Fermont*, *Hendrik De Man* („*ik heb hem gekend als een schoon mens!*”). Ze treedt zelfs toe tot *Rex* omdat *Degrelle* („*die heeft ons goed ingepakt!*”) het

De Vlaamse pacifist Eyckerman raakte via VOS in de tweede wereldoorlog betrokken bij de kollaboratie. Dat dat minder tegenstrijdig is dan men op het eerste gezicht zou denken, valt te lezen in de interviews met Eyckerman in Van Neygens „*Wegbereiders!*”.

haar vraagt. Maar in '38 breekt Magda Yoors spektakulair met *Degrelle*.

BOMBARDEMENT OP MORTSEL

Na de tweede wereldoorlog blijft ze in Londen hangen. De bevrijding en de repressie in België gaan aan haar voorbij. Op het einde van de jaren veertig trekt ze naar India, waar ze de *World pacifist meeting* meemaakt. Na haar terugkeer uit India wordt ze zwaar ziek. Ze blijft nochtans betrokken bij de Vlaamse vredesactie. Ze overleed op 3 november 1989.

Het kerstekind *Lea Provo* stamt uit een socialistische stal. Tijdens de tweede wereldoorlog maakt ze als jonge moeder de Amerikaanse en Engelse bombardementen op Mortsel mee (gericht tegen de *Erla-Werke*, een dochteronderneming van *Messerschmidt*), waarin honderden mensen het leven lieten. „*Ook drie scholen kregen een lading bommen. Vele kinderen zijn toen*

omgekomen. En dan de Gevaertfabrieken die voor de helft in brand stonden. We zagen de vrouwen op de hoogste verdieping roepen en niemand kon helpen. En dan stortte dat hele gebouw brandend in mekaar. Och, oorlog, mensenlief!"

Lea Provo nam voor het eerst aan een eerste echte vredesaktie deel in 1960. Ze was toen verantwoordelijk voor het Belgisch sekretariaat van de Mars San Francisco-Moskou voor eenzijdige ontwapening en ontbinding van alle militaire bondgenootschappen. Provo nam ook deel aan andere, nu reeds historische akties, zoals de Mars op Washington, de grote mars voor rassengelijkheid in de Verenigde Staten waar Martin Luther King zijn beroemde rede *I have a dream* hield.

BERTEN FERMONT

Lea Provo vertrok in 1966 naar India waar ze in Sevapur een leefgemeenschap naar Gandhianse principes stichtte. De pacifiste provo verrichtte zo ook baanbrekend werk als vrijwilligster in de ontwikkelingssamenwerking. Via VIWOS (Vlamingen in de Wereld-Ontwikkelingssamenwerking) kreeg ze bij ABOS een dossier gefinancierd. In India werkt ze nu aan een projekt voor gerepareerde Tamils uit Sri Lanka.

De basis van het pacifisme van Eyckerman was een boek dat hij op zeventienjarige leeftijd las: *Nooit meer oorlog* van Gerard Walschap. Eyckerman engageert zich in de *Katolieke Jongeren Vredes-Aktie*. Hij raakt sterk onder de indruk van de uitvaart van Berten Fermont, wiens doodsprentje hij als een kostbare relik in zijn kerkboek bewaart. In '36 wordt Eyckerman soldaat, maar acht maanden later, de dag van zijn meerderjarigheid, deserteert hij.

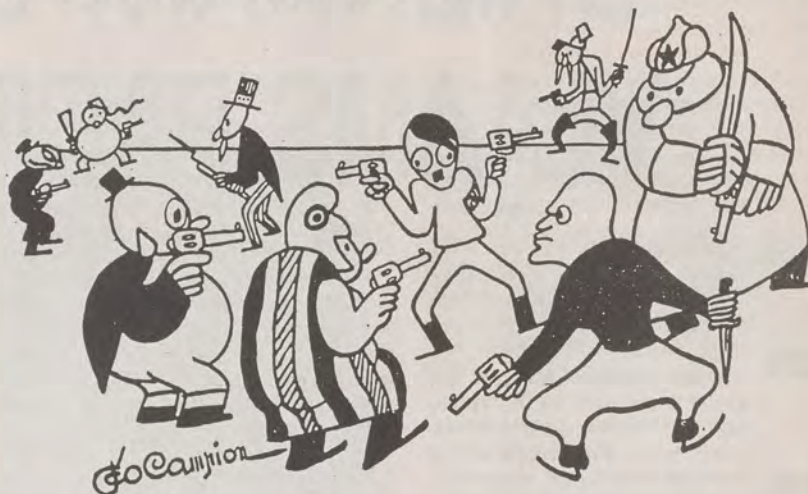
Die dienstweigeringsaktie van Vlaamse soldaten was begonnen vanuit Vlaamse motieven, tegen het Franstalig karakter van het Belgische leger. In 1930 werd het Nederlands als kommandotaal erkend en kregen de dienstplichtigen de vrije taalkeuze. De dienstweigeraar die de grootste weerklank kreeg is de eerder genoemde Berten Fermont. Hij werd ziek in de gevangenis (tbc en suikerziekte) ten gevolge van het erbarmelijke regime. Hij stierf op 22-jarige leeftijd.

Volgens Van Neygen gingen tijdens Fermont's laatste levensjaar antimilitaristische en pacifistische ideeën wel een grotere rol spelen, maar kan je ook dan nog niet spreken van een echt uitgekristalliseerde pacifistische overtuiging. Na 1931 werd pacifisme en antimilitarisme bij de dienstweigerars een steeds belangrijker motief.

VOS IN DE KOLLABORATIE

Eyckerman raakt tijdens de jaren dertig langzaam ook in aanraking met de militaristische en fascistische tendenzen in de

VEILIGHEID DOOR BEWAPENING EN BONDGENOOTSCHAPPEN

Zeventiende Jaargang - N° 26 Dit nummer bevat 6 bladzijden WEEKBLAD Zondag 7 Juli 1935

Tweende Jaargang - N° 2 WEEKBLAD Zondag 11 Januari 1940

Bovenaan: een tekening van Leo Campion in „De Vlaamse Oudstrijder” illustreert de vizie van VOS op de internationale politiek in 1936.

Onderaan: Twee hoofdingen van het weekblad VOS. De eerste dateert uit 1935, de tweede uit 1940. Zoek zelf de verschillen!

Op de bladzijde hiernaast: het gedicht van Demedts, uit Vredes-aktie van augustus 1932, tipeert de „offergedachte” in de Vlaamse beweging van toen.

Vlaamse beweging. Zo heeft Eyckerman zich tegen de fascistische stroming binnen het VNV verzet: „Ik heb zelf eind jaren dertig nog een artikel geschreven waarin ik het VNV hipokrizie verweet. Ik schreef dat hun antimilitarisme enkel elektoraal gemotiveerd was. Maar onze leden waren, zoals gezegd, bijna allemaal Vlaamsnationalisten en dus potentiële „klanten” voor hen. Veel VNV'ers hebben overigens dubbel spel gespeeld.”

Begin juli 1940 gaat Eyckerman aan de slag op het sekretariaat van VOS. Voorzitter Lefever en sekretaris De Feyter zagen in Eyckerman de geschikte man om de jongere generatie in VOS te vertegenwoordigen. Hij werd gowleider voor Antwerpen, later redaktiesekretaris van het verbondsblad, in 1941 werd hij zelfs „algemeen propagandaleider” en een jaar later verantwoordelijk voor de kulturele werking van het Verbond.

Rond die tijd was VOS al ver in de kollaboratie verstrikt geraakt. „Niet alleen verkondigde het weekblad de Nieuwe orde-ideeën, het Verbond zelf ging over tot militaire kollaboratie: het hielp mee aan de rekrutering voor de Vlaamse Wacht, een paramilitaire organisatie. Albert Eyckerman was er niet gelukkig mee, maar hij bleef toch bij VOS.” Tot in april 1944. Toen moest VOS omwille van financiële redenen inkrimpen en verkoos Eyckerman een eigen handelszaak in Brassaacht te beginnen. Hij kwam wel 's woensdags nog wat redaktiewerk doen. Na de bevrijding werd Eyckerman een drietal maanden geïnterneerd, maar niet veroordeeld.

Voor die kollaboratie van VOS noemt Van Eygen enkele redenen op. Aan de eerste oorlogsdagen (VOS riep zijn leden trouwens op om aan het mobilisatiebevel tegen de Duitsers gevolg te geven, maar volgde anderzijds Koning Leopolds beslissing tot overgave) hielden de Vossen een trauma over: o.m. twee VOS-ondervoorzitters, *Demoen* en *De Keyser*, werden door de Belgische staatsveiligheid opgepakt en op een „spooktrein” naar kampen in Frankrijk gevoerd.

IK VLOEK DEN OORLOG

Toen VOS in het spoor van het VNV in de kollaboratie stapte, propageerde het Verbond een nationaal-socialistische maatschappij-ordening, die aan de Dietse volksaard aangepast was. VOS waagde zich het verst door zijn medewerking aan de oprichting van en rekrutering voor de Vlaamse Wacht.

Vreemd genoeg bleef in heel die donkere periode (tenminste tot '44) de slogan *Ik vloek den oorlog* bovenop de kop van het VOS-blad prijken. VOS spiegelde zichzelf en zijn leden tijdens heel de oorlog voor dat zijn kollaboratie in de lijn lag van zijn vooroorlogse idealen: Vlaanderen en de wereldvrede. Bij de bevrijding werden de meeste nationale VOS-verantwoordelijken en plaatselijke VOS-leiders evenwel gearresteerd. De Feyter werd op 25 september gefusilleerd.

Eyckerman zelf verklaart zijn betrokkenheid bij de kollaboratie vanuit motieven die veel Vlamingen van toen tot samenwerking met of welwillendheid tegenover de Duitsers bracht: „Ik heb ook gekonstateerd dat de Duitsers op korte tijd heel Europa onder de voet liepen. En ik geef toe, ik was bereid tot een zekere kollaboratie. Ik stond op het standpunt dat je niet kon wachten tot de oorlog voorbij was. Ik meen nog dat je moet trachten goed werk te doen in alle omstandigheden.” Eyckerman verklaart wel dat hij zich altijd tegen de oprichting van de Vlaamse Wacht heeft verzet, en zich van die Wacht ook steeds afzijdig gehouden heeft. Overigens, zo stelt Eyckerman, „had ik een heel dubbelzinnig statuut, ik zat wel in het bestuur, maar ik bleef bediende.”

En even verder: „Lidmaatschap van het VNV kon voor mij niet. En naar het Oostfront trekken zou niet in mij opgekomen zijn. Ik bleef een principiële antimilitarist. Ik zou voor niemand de wapens hebben opgenomen. Ik dacht wel dat ik in VOS nuttig werk kon doen. Natuurlijk heb ik mij, zoals zovelen vergist in de beoordeling van de situatie. Wij zijn ongetwijfeld naïef geweest te geloven dat de Duitsers Europa zouden ordenen en dat met hun hulp een zelfstandig Vlaanderen uitgebouwd zou kunnen worden. Immers, al heel spoedig merkten wij dat we geen contact met de Nederlanders mochten hebben. Maar ja, het is gemakkelijker achteraf te oordelen, dan op het moment zelf.”

TERUG NAAR VOS

De relatie tussen VNV en VOS heeft volgens Eyckerman vooral te maken met samenvallende lidmaatschappen. Tijdens de oorlog en ook daarvoor was er geen organisatorische band. Volgens Eyckerman was ongeveer 75% van de VOSsen lid van het VNV. Interne oppositie tegen de kollaboratie van VOS bestond, maar zij was eerder belgicistisch dan pacifistisch of antimilitaristisch geïnspireerd. De critici waren overwegend mensen die voor de oorlog behoorden tot de *Vereniging van Vlaamse Reserve-Officieren*.

Na de oorlog bouwde Eyckerman zijn handelszaak verder uit. Hij bleef actief in de vredes- en Vlaamse beweging. Hij behoorde tot de stichtende leden van de *Vlaamse*

Volksbeweging, is op dit moment nog voorzitter van het *Berten Fermont Herdenkingskomitee* (BFHC), en is verder betrokken bij het *Komitee voor Geweldloze Vredesactie*, *Burgerdienst voor de Jeugd* (BDJ), de *Internationale van Oorlogstegenstanders* (IOT) en het *Vlaams Aktiekomitee tegen Atoomwapens* (VAKA). En in het begin van de jaren zeventig, toen *Guido Provoost* binnen VOS actief werd, vond Eyckerman de weg terug naar het Verbond van Vlaamse oudstrijders.

Eyckerman ligt als voorzitter van het BFHC momenteel onder het spervuur van uiterst rechts. Nog in het jongste nummer van het *Vlaams Blok* krijgt hij het verwijt te horen het BFHC *in linkse richting* te duwen. Sedert het aantreden van Eyckerman kan inderdaad niet geloofwaardig worden dat de herdenkingsplechtigheden meer nadruk begonnen te leggen op Fermonts pacifisme. Eén van de zovele vreemde gedachtenkronkels in het *Vlaams Blok*: de associatie van pacifisme met links. *Wegbereiders* toont nu net aan dat Vlaamsnationalisme en pacifisme historisch in belangrijke mate met elkaar vergroeid zijn. De verruimde aandacht voor pacifisme in het BFHC hebben het Vlaamsnationalisme dan ook nooit op de achtergrond geduwd.

(pdj)

— *Wegbereiders*. Portretten van Vlaamse pacifisten. Etienne Van Neygen. 1990. Het ruim geïllustreerde boek (195 blz, 450 fr.) kan besteld worden bij het Forum voor Vredesactie, Van Elewijckstraat 35, 1040 Brussel (tel. 02/648.75.83).

Gebed voor de Dienstweigeraars

Mijn God, wij bidden U, laat hen bevrijden die langzaam sterven in hun cel. De meesters hebben toch geen medelijden, zij denken maar aan macht en geld.

Wat kunnen hen de arme jongens schelen, hun vrijheid, hunne ziel, hun bloed, als zij maar rustig kunnen deelen hetgeen de sjouwer winnen moet.

Maar deze jonge mannen, Heer, zij geven al wat hun naakte armoe heeft: het offer van hun jeugd en van hun leven en van het hart dat hen liefheeft.

en wat zij doen zal hun niet baten, niet rijker maken en niet meer ontzien: zij waren het bewust in het verlaten, zij weten, 't is vergeefs misschien,

want van het leven willen wij genieten en loopen in het licht en in de zon, maar wat zij lijden moest ons zoo verdrieten dat geen van ons nog anders kon.

Mijn God, wij bidden U, laat hen bevrijden en stralend in het licht doen staan die nu zoo eenzaam zijn en moeten lijden en om ons heil vergaan.

ANDRE DEMEDTS.

EEN VROUWENGESCHIEDENIS

VROUWENGESCHIEDENIS is een nog erg jonge discipline binnen de geschiedschrijving. Het is pas in het zog van de maatschappelijke wijzigingen van de jaren zestig en zeventig dat er stilaan meer aandacht werd besteed aan onderwerpen in deze sfeer.

In het begin ging het om louter beschrijvende historiografie. Men ging in de bronnen na hoe vrouwen leefden, waarmee ze zich bezighielden. Al snel kwam hier een nieuwe dimensie bij. Onder invloed van de nieuwe feministische golf ontstond een agressievere, meer geëngageerde vorm van geschiedschrijving. De onderzoekers bestudeerden in welke mate en op welke wijze de vrouw door de (mannen)maatschappij onderdrukt werd en wordt.

RELATIEGESCHIEDENIS

Beide vormen van geschiedschrijving worden ook nu nog bedreven. Stilaan wint echter een nieuwe visie veld, vooral onder angelsaksische invloed. Meer en meer streeft men ernaar de verhoudingen tussen man en vrouw in historisch perspectief te bekijken. In die zin zou men eigenlijk kunnen afleiden dat „vrouwengeschiedenis” in feite een „mannengeschiedenis” met zich meebrengt.

De 63-jarige historica Michèle Perrault heeft zich duidelijk bij deze laatste denkrichting aangesloten. In haar werk toont ze zich een typische vertegenwoordigster van de Franse „Annales”-school.

Zij is verbonden aan de universiteit van Parijs, waar ze ondermeer een cursus i.v.m. vrouwengeschiedenis doceert. Eerder was ze werkzaam op het terrein van de negentiende eeuwse arbeidersgeschiedenis en geschiedenis van de kriminaliteit. Samen met de bekende historicus Georges Duby bracht zij de succesreeks over de „Geschiedenis van het Dagelijks Leven” tot stand. In 1987 vroeg de Italiaanse uitgever van deze reeks om een „Vrouwengeschiedenis” te schrijven. Duby ging hierop gretig in en nodigde Perrault uit haar medewerking te verlenen. Een équipe van meerdere tientallen onderzoekers uit Frankrijk en andere Westerse landen zette zich aan het werk. Men mag stellig zijn bewondering uitspreken voor de vlotte samenwerking die reeds na drie jaar tot een publikatie leidde. Er mag gehoopt

worden op een even groot succes als dat van de „Geschiedenis van het Dagelijks Leven”.

Toch mag uit de vlotte publikatie niet worden afgeleid dat het hier om een eenvoudig werk ging. Alle aspecten van het leven van de vrouw, en meer bepaald in relatie met man en maatschappij dienden immers bestudeerd.

Vanzelfsprekend werden wel enkele beperkingen aangehouden. Zo zwijgt men bewust over de vrouw in de niet-Westerse wereld. Perrault vond terecht dat het de taak was van de plaatselijke historici om de rol van de vrouw in de Islam, in China en bij de indianen uit de doeken te doen.

Men opteerde voor de bestudering van de vrouw in de grieks-romeinse, judeo-kristelijke, Westerse samenleving, vanaf het ontstaan van deze beschavingsstromen.

„Histoire des Femmes” is een nieuw monumentaal geschiedeniswerk dat sinds een paar weken in de boekhandel ligt. Tenminste, de eerste twee delen zijn in het Frans verschenen, nadat eerder reeds een Italiaanse uitgave op de markt kwam. Een Nederlandse zou spoedig volgen. Eén van de projectleiders, de Franse historica Michèle Perrault, was zaterdag in het land. WIJ was erbij.

Een probleem was wel het bronnenmateriaal. Vooral in de vroegere tijden kwamen vrouwen immers zelden zelf aan het woord. Het waren integendeel haast uitsluitend de heren der schepping die de vrouw in haar activiteiten, in haar ideaalbeeld, in haar participatie aan het maatschappelijk gebeuren beschreven of uitbeeldden. Toch werden enkele belangrijke teksten van vrouwen opgenomen in het werk. Uit de eerste eeuw wordt een brief weergegeven van de kristelijke martelares de heilige Perpetua. Voor de middeleeuwen wordt o.m. teruggegrepen naar de geschriften van Christine de Pisan. Vooral de jongste eeuwen treden de vrouwen echter meer en meer op de voorgrond in het bronnenmateriaal.

Het vierde deel van de reeks, gewijd aan de negentiende eeuw, besluit met een tekst van Madame de Staël.

Volgens Perrault is het de taak van de plaatselijke historici om de rol van de vrouw uit de doeken te doen.

(foto De Maitre)

VROUWENMACHT

Veel aandacht wordt ook geschonken aan de macht van de vrouw in de samenleving. Voorbeelden van de vrouw als organisator van de politiekolitteraire salons, als bestuurster van een domein met een staf aan huishoudelijk personeel tonen dit aan. Perrault beklemtoonde echter ook de verschillen in visie tussen bv. Duitse en Franse wetenschappers i.v.m. de rol van de vrouw in het nationaal-socialisme: is ze slachtoffer van deze bij uitstek vrouwonvriendelijke maatschappij en ideologie, of is ze er ook participante aan? Nogal wat vrouwen voelden zich er immers op hun gemak en meenden er voldoende tot ontplooiing te komen.

In ons land bestaat op het terrein van de vrouwengeschiedenis nog bedroevend weinig. Er is tot nog toe aan geen enkele Vlaamse universiteit een leerstoel vrouwen-geschiedenis. Er is het werk van Denise De Weerd, „En de vrouwen...?” waarin een overzicht van de Belgische vrouwengeschiedenis wordt gegeven.

De Fed. van Vlaamse Vrouwen (FVV) publiceerde een drietal verdienstelijke brochures over de vrouwen in de Vlaamse beweging en in de repressie. Er is dus nog werk aan de winkel op dit braakliggend terrein!

Frank Seberechts

LEZEND VLAANDEREN SCHENKT GUL AAN LEESGRETIG SURINAME

In WIJ van 15 feb.j.l. verscheen een bijdrage over het Vakbel-project „Open boek voor Suriname” dat nog tot eind juni loopt. Met het project willen de initiatiefnemers de Nederlandse taal uitdragen, Surinaamse kunstenaars aanbevelen en een bijdrage leveren aan de ontwikkelingssamenwerking en meer bepaald de sociaal-kulturele emancipatie vanuit een volksbewuste verbondenheid.

Tot de grote vakantie loopt de inzamelaktie van degelijke Nederlandstalige boeken (bij voorkeur van na 1975) en platen en kassettes. Wie materiaal wil schenken kan dat in 40 depots, verspreid over de 5 Vlaamse provincies. Spontane giften voor de aanschaf van kantoorbenodigdheden om het materiaal uitleenbaar te maken zijn met de vermelding Gift „Open boek voor Suriname” welkom op de rekening 435-0264229-81 van Vlaams Internationaal Centrum (VIC), een niet-governamentele organisatie voor ontwikkelingssamenwerking die bij Vakbel aangesloten is. VIC levert er fiscale attesten voor af.

8 PALETEN IN LIERSE VRACHT

Begin maart zag de top van schenkingen er als volgt uit: 14.100 Bfr., meer dan 8.000 boeken, 30 platen en 2 kassettes en honderden tijdschriften. Verder zijn er nog een aantal schenkingen toegezegd en worden de opgevraagde gegevens uit de depots afgewacht om een vollediger zicht op de schenkingen te hebben.

De inzamelaktie is als een trein beginnen lopen en niet in het minste door de schenking van 8 paletten met meer dan 3.500 schoolboeken door Uitgeverij Van In. De vracht werd op 8 maart te Lier opgehaald door SOS Ziekenhuizen in het bijzijn van een delegatie van Vakbel en VIC. Ook *Cynthia McLeod*, Surinaamse schrijfster, leerkracht en echtgenote van de Surinaamse ambassadeur, was aanwezig en zij glunderde tevreden toen uitgever Laurent Woestenburg de schenking namens zijn uitgeverij aan de projektmedewerkers overhandigde. De schoolboeken bevinden zich in een perfecte staat maar zijn voor ons onderwijs niet meer geschikt.

De vrachtwagenchauffeur schrok zich echter een hoedje want hij had maar 4 paletten verwacht. In dat vooruitzicht had hij elders een halve vrachtwagen volgeladen met spuitjes en naaimachines voor de Derde Wereld. Met een beetje gesjouw slaagden de aanwezigen er toch in om de 8 ton leesvoer in de vrachtwagen te stapelen. Ondertussen zijn de schoolboeken al in het Centraal Depot te Roeselare aanbeland waar ze op versche-

ping naar Suriname liggen te wachten om voor het nieuw schooljaar hun weg naar de Surinaamse studenten te vinden.

SURANIMEREN

Om de inzamelaktie te promoten, hadden en hebben enkele Suriname-„avonden” plaats.

Op 7 februari organiseerde FVV-Oostende een Surinaams etentje en informatie-avond over Suriname te Oostende. Tipische Surinaamse gerechten met o.m. banaan, rijst, kip en verschillende slaatjes, voorbereid door Surinaamse studenten, werden verorberd door de ongeveer 35 aanwezigen. Tussendoor vertelde Cynthia McLeod over Surinaamse tradities, eetgewoonten, het werk en de kledij. Surinaamse jongeren demonstreerden klederdrachten van Surinaamse bevolkingsgroepen zoals Kreolen en Hin-

doestanen. Iedereen vergat de bittere kou en de tijd zodat de toffe avond langer uitliep dan verwacht.

FVV-Vilvoorde bracht op 15 maart in het kader van de Kulturele 14-daagse te Vilvoorde een Surinaamse info-avond. Op 21 maart richtte de lektuurbegeleidingsorganisatie Bibem een Surinaamse literatuuravond in te Sint-Niklaas.

De Kulturele Raad van Sterrebeek plant op zaterdag 23 maart een Surinamedag te Sterrebeek waaraan alle kulturele organisaties uit de gemeente hun medewerking verlenen. Van 9u.30 tot 12u.30 houdt men een ophaling in de gemeente en worden schenkingen bij de Plaatselijke Openbare Bibliotheek (de Mechelensesteenweg 199) aanvaard. In dezelfde bibliotheek kunnen liefhebbers van Surinaamse artikels van 14 tot 17u. koopjes doen op een beurs die mee door de plaatselijke 11.11.11-afdeling opgezet is. Van 17 tot 18u. vertelt Cynthia McLeod in de Gemeenteschool (Mechelensesteenweg 197) over haar land terwijl Surinaamse studenten dansen en met kleren defileren. Om 18 uur start een etentje. Anderhalf uur later heeft men de keuze: men tafelt verder of men spoedt zich opnieuw naar de POB waar de Sterrebeekenaar Paul Delvaux de diamontage „Op en rond de Caraïbische eilanden” vertoont. Daar volgt om 20u.30 de film „Suriname nu” van de Sterrebeekse filmamateur Jean-Paul Grauwels. In mei zal de VNOS een verslagje van deze Surinamedag uitzenden.

NOG MEER...

Op 24 april houdt de Vereniging voor Vlaamsnationale Auteurs een letterkundig salon over het Surinaams letterenbeleid. Die avond zal VVNA tevens haar schenking plechtig overhandigen.

Het Algemeen Nederlands Verbond voorziet op 30 mei een avond in Hotel Charlemagne te Brussel. Het thema luidt: „Suriname, een Nederlandstalig land”.

Wie ook een informatie-, een eet- of muzikale avond wenst op te zetten, kan gebruik maken van een folder met 3 konkrete voorstellen die door Mark Vandommele uitgewerkt zijn. Mark Vandommele is medewerker aan het kabinet voor Ontwikkelingssamenwerking en directeur van VIC. Hij is telefonisch te bereiken op het nummer 02/210.19.30 (Kabinet voor Ontwikkelingssamenwerking);

Jean-Pierre Roosen
Alg. koördinator

Infofoon: Vakbel, tel. 091/23.01.36 (24 uur op 24).

Uitgever Laurent Woestenburg (Van In) met mevrouw Cynthia McLeod bij de boekenoverhandiging. (foto WIJ)

FILIP DE PILLECYN HERDACHT

Deze week worden twee groten van ons volk herdacht: *Hendrik Borginon* en *Filip De Pillecyn*. Beiden werden precies 100 jaar geleden geboren en beiden speelden een zeer belangrijke rol in het Vlaams-nationalisme.

Borginon werd op 2 november 1890 te Pamel geboren en wordt zaterdag in de Brusselse KVS (om 14u.30) gehuldigd middels een feestelijke zitting.

Filip De Pillecyn werd op 25 maart 1891 te Hamme geboren, gisteren donderdag 21 maart organiseerden het Davidsfonds en Kultuurleven in deze gemeente een studiedag onder het motto „Intellectuelen en Vlaanderen. Genoeg Flandrokraten, te weinig flaminganten?”. Waarom CVP-voorzitter Herman Van Rompuy mee in het panel zat mag joost weten!

NAAR HET FRONT

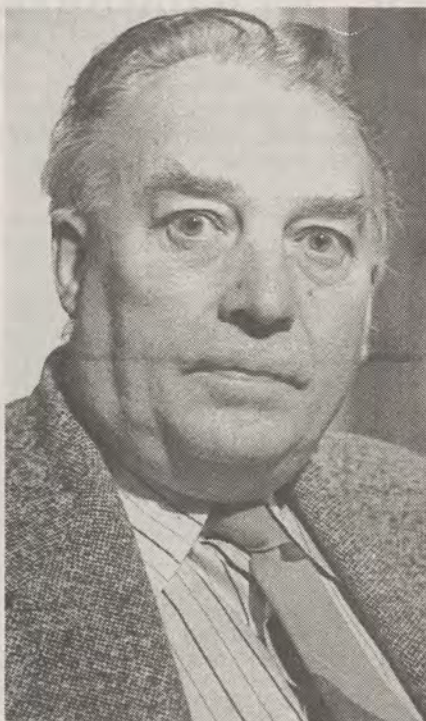
Na humaniorastudie aan het Klein Seminarie te Sint-Niklaas, studeerde De Pillecyn Germaanse filologie te Leuven, waar hij een belangrijke rol speelde in de studentenbeweging.

Bij de overrompeling van België door de Duitse troepen in augustus 1914, spoorde de leiding van het Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond met niet gering succes de studenten aan om als vrijwilliger dienst te nemen. Een boodschap, waarschijnlijk verspreid door algemeen voorzitter F. De Pillecyn, zorgde ook in flamingantische kringen voor hoog oplaaient patriotisme: „'t Land is in nood! Vrijheid of dood! Wij hebben steeds van heldendaden gedroomd. De tijd der daden is gekomen.”

Midden 1915 trok De Pillecyn naar Engeland en werd hij, na een opleiding tot huzaar, naar het IJzerfront gezonden. Daar kwam hij opnieuw in contact met een aantal vrienden uit de studentenbeweging, en ondertekende hij in 1916, samen met de belangrijkste studentenleiders, w.o. *Joris van Severen*, *Frans Daels* en *Adiel Debeuckelaere*, een hulde-adres aan *Frans van Cauwelaert* die bij de Belgische regering aangedrongen had op een billijker behandeling van de Vlaamse soldaten.

In februari 1917 werden de door het opperbevel gewantrouwd studiekringen van Vlaamse soldaten door de legerleiding verboden. Ze kozen voor de klandestiniteit, aldus definitief gestalte gevend aan wat stilaan uitgroeide tot de geheime Frontbeweging. Op 11 juli 1917 verspreidde deze Frontbeweging de eerste open brief aan koning Albert waarin de Vlaamse achterstelling werd aangeklaagd en gelijkheid geëist.

Dit luidde het begin van het schrikbewind van de Militaire Veiligheid in, wat dan ook meteen leidde tot snelle radikalizing van

Filip De Pillecyn schreef van november '58 tot december 1960 voor „De Volksunie”, de voorloper van WIJ, de rubriek „Mensen en dingen”.

de Frontbeweging die hoe langer hoe demonstratiever ageerde.

Filip De Pillecyn zat mee aan de top van de geheime organisatie. Samen met Hendrik Borginon was hij sekretaris van de leider van de geheime Frontbeweging, de ruwaard, dr. *Adiel Debeuckelaere*. In de praktijk berustte de dagelijkse leiding van de Frontbeweging in handen van dit driemanschap. De Pillecyn was de Nummer Twee: als de ruwaard sneuvelde, zou De Pillecyn hem daadwerkelijk vervangen, zo luidde de afspraak. Samen met Rik Borginon schreef De Pillecyn in oktober 1917 de brochure *Vlaanderen's dageraad aan den IJzer*, „de eerste uiteenzetting, aldus *H.J. Elias*, van de nationalistische principes waarop de frontbeweging rustte en de eerste formulering van een programma”.

Dat laatste was overigens kort en bondig: zelfbestuur in een federaal en echt neutraal België.

Na de demobilizatie in 1919 ging De Pillecyn bij De Standaard werken en werd er redaktiesekretaris om in mei 1922 hoofdredakteur van het dagblad *De Tijd*, orgaan van het jonge ACV te worden. Toen dat blad in 1925 bij *Het Volk* werd gevoegd, verliet hij de full-time journalistiek.

Kort voor zijn ontslag bij *De Standaard* was Filip De Pillecyn ook gaan meewerken aan het radikaal-flamingantische satirische weekblad *Pallieter*.

Tussen zijn drukke bezigheden door schreef hij zijn doctorale verhandeling over *Hugo Verriest* en werd eind 1926 als ateneumleraar aangesteld, eerst te Malmedy (1926-1933) en dan te Mechelen (1933-1941). Uit die periode stammen o.a. de onvergetelijke boeken *Hans van Malmedy* en *Monsieur Hawarden...* De journalistieke pen bleef echter niet ongebruikt. Onder de schuilnaam „Citroen” schreef hij kronieken in Sportwereld en meer bepaald in de bijlage Het Algemeen Nieuws. En in De Standaard hield hij een „Kroniek van het proza” bij. In 1941 werd Filip De Pillecyn lid van de Vlaamse Kultuurraad.

In 1944 geraakte hij in de gevangenis en werd veroordeeld tot tien jaar hechtenis maar kwam in 1949 vrij. In de cel ontstonden enkele manuskripten: het dagboek *Face au mur* en de romans *Mensen achter de dijk* en *De veerman en de jonkvrouw*. Aan ons weekblad verklaarde Lieve De Pillecyn dat haar vader de tekst met „vuil linnen” uit de gevangenis smokkelde...

MENSEN EN DINGEN...

Ook in de gevangenis had De Pillecyn een middel gevonden om journalistiek actief te blijven: in *Opbouw. Halfmaandlijks tijdschrift door en voor gedetineerden* (1947-1948) schreef hij — zo getuigt *Bert Peleman* — „grimmig-vinnige spotverzen”. Van 1949 tot 1952 had De Pillecyn een rubriek in *De Vlaamse Linie: „Mensen en dingen”*. Van november 1958 tot december 1960 schreef hij regelmatig een gelijknamige rubriek in het halfmaandlijks blad *De Volksunie*, voorloper van het weekblad WIJ. Dat was de tijd toen *Frans Van der Elst* en *Wim Jorissen* na hun tochten door Vlaanderen bij De Pillecyn aan huis kwamen. Hij leefde in zeer bescheiden omstandigheden in Gent, aan de Patijntjesstraat 123. De Pillecyn bezorgde toen niet alleen zijn wekelijkse afleveringen van „Mensen en dingen” voor het blad, maar ook bescheiden financiële bijdragen voor de VU-partijkas.

In 1984, toen het weekblad WIJ 30 jaar bestond werden „de stukjes” gebundeld en in een brochure uitgegeven. *H.-F. Jaspers* schreef een uitgebreid voorwoord. Het stemt de huidige redactieleden tot fierheid de opvolgers te zijn van zo'n roemruchte auteur.

Hendrik Borginon en Filip De Pillecyn, twee belangrijke figuren maar verscheiden van temperament. De ene een beetje meer het hoofd, de andere een beetje meer het hart; samen onmisbaar dus!

Filip De Pillecyn overleed op 7 augustus 1962, in de Broekstraat te Hamme werd in 1966 een monument te zijner gedachtenis opgericht.

DE ANTWERPSE BEGIJNEN

Het werk van W.A. Olyslager valt in feite in drie grote delen uiteen. In het eerste deel bespreekt de auteur uitvoerig wat begijnen zijn, hoe ze aan hun naam kwamen en eigenlijk buiten Vlaanderen een niet zo langdurig, sterk bestaan kenden.

Rond 1100 begonnen armoedebewegingen op te komen, vrome mannen en vrouwen wilden leven in armoede en boetvaardigheid. Al vlug bleek er — volgens de katholieke Kerk (vb. de Albigenzen) — bij deze bewegingen nogal wat ketterij voor te komen, de Kerk werd in haar strijd tegen deze uitwassen door het wereldlijk gezag gesteund, sommige groepen waren gevaarlijke benden gaan vormen.

Naast deze eerder beperkte uitzonderingen waren er ook heel wat vrome lieden (vooral vrouwen) die een leven in armoede en boete wensten te leiden. Verschillende samenwoningsvormen bleken niet het gewenste resultaat op te leveren. Er bleven dan ook nog heel wat „reclusen” gewoon tussen hun medeburgers in de stad wonen. Zoals bijvoorbeeld zuster *Hadewijch*, mystica en onze eerste dichteres en prozaschrijfster in de Duitse taal.

Kenden de begijnen aanvankelijk heel wat tegenkanting, gaandeweg wonnen ze veld en wanneer in 1246 paus *Honorius III* mondeling de beweging goedkeurt, neemt ze in een twintigtal jaren vanuit Luik en Brabant een hoge vlucht over gans West- en Midden-Europa.

Toch blijft er nog altijd tegenstand bestaan, zodat vaak de hulp van paus, bisschoppen en hoge heren dient ingeroepen te worden en meestal ook verkregen. De verspreide vorm van bewoning verdwijnt en uiteindelijk erkennen de bisschoppen nog alleen de begijnhoven: een vorm van samenleving waarbij het begijnhof een stadje binnen de stad vormt.

Deze vorm van samenleven vinden we overigens alleen in Vlaanderen en op enkele zeldzame plaatsen in Noord-Nederland. Twee typen van begijnhoven ontwikkelden zich: de pleinbegijnhoven (vb. Brugge) en de straatbegijnhoven (vb. Lier). Ook de bevolking varieerde wel sterk: van soms 10, 20 vrouwen tot vaak honderden.

Stond het celibaat in hoog aanzien in de middeleeuwen, ook het enorme vrouwenoverschot heeft zeker bijgedragen tot de populariteit van de beweging.

Toch dreigt de zaak nog uit de hand te lopen wanneer in het begin van de 14e eeuw weer meer en meer begijnen en begaarden (soort mannelijke begijnen) eigen schriftverklaringen beginnen te geven, weigeren te werken, enz. Paus *Clemens V* veroordeelt de beweging dan ook op het koncilie van Vienne (1311-1312) op straf van kerkban. Gelukkig voor de begijnen in de toenmalige Nederlanden bevat de veroordeling een clausule die hen toelaat (vaak na een streng onderzoek)

hun samenleven verder te zetten. In de Nederlanden genieten de begijnen zelf vrij sterk de kerkelijke en wereldlijke gunst. Toch wekt juist deze gunst, vaak vertaald in vrijstelling van bepaalde belastingen, dan weer de nodige afgunst op. Wanneer op het einde van de 15e eeuw eindelijk een tijd van vrede en voorspoed lijkt aan te breken, raast in de 16e eeuw de calvinistische storm over onze gewesten. Van een echte hoge bloei is er dan ook pas sprake wanneer ook deze ellende voorbij is. Het hoogtepunt van de beweging situeert zich tussen 1650 en 1720, naderhand komt er een duidelijk verval.

HOF SION

In het tweede deel van zijn werk handelt de auteur over de Antwerpse begijnen. Alhoewel er vaak melding gemaakt wordt van begijnen, die verspreid in de stad wonen, gaat het toch vooral over de zogenaamde *gekloosterde* begijnen, dit wil zeggen zij die in een begijnhof samenwoonden.

Antwerpen kende twee begijnhoven. Het eerste, het *Hof Sion*, lag buiten de stadswallen en ontving zeer vlug milde schenkingen en hoge bescherming. Zo nam Jan I, hertog van Brabant, in 1285 het begijnhof onder zijn bescherming.

Het Hof Sion kende drie instellingen:

1. de kerk (parochiale rechten)
2. de infirmerie bestemd voor zieke begijnen
3. de Tafel van de H. Geest bestemd voor de noodlijdende begijnen.

Verder vormde het Hof Sion een wereldje op zich met pastoor, grootmeesteres, rentmeesteres, enz. Daar de begijnen een lekenorganisatie was, viel ze onder toezicht van de stadsmagistraat. Jaarlijks werden 2 schepenen, de momboren (= voogden) aangeduid, wiens taak het was te waken over de tijdelijke belangen van de begijnen, het financieel beheer te controleren en de begijnen in rechte te vertegenwoordigen bij aankoop van onroerende goederen en bij processen.

Wanneer in 1542 *Maarten van Rossem* en

zijn benden de stad bedreigen, vreest de stadsmagistraat echter dat dezen zich in het begijnhof en andere kloosters buiten de stad zouden verschansen. Er komt dan ook bevel deze gebouwen plat te branden.

De begijntjes vinden een toevlucht in de infirmerie op het Kladdorp tot ze in 1545 door ruilverkoop een pand van ca. 1 ha aan de Rodestraat (ditmaal binnen de wallen) weten te verkrijgen.

Alhoewel hiervoor ook nog andere bezittingen verkocht diende te worden, konden — mede dank zij de steun van het stadsbestuur en de talrijke milde giften — de begijnen vrij vlug aanvangen met het bouwen en inrichten van hun nieuw begijnhof, dat hetzelfde bestuursapparaat en diensten kende als het Hof Sion. Niettemin bleef door de godsdienststroevelen de 16e eeuw een donkere tijd voor de begijnen. Pas naderhand zou er een periode van rust aanbreken voor deze vrouwen. Rust, die echter terug hevig verstoord werd door het Franse en Hollandse tijdperk. Het is pas na 1830 dat de begijnen terug kunnen leven zoals zij wensen, maar dan is ook de vitaliteit uit de beweging verdwenen en in 1986 sterft de laatste Antwerpse begijn, zuster *Virginia Laeremans*.

Het derde deel van het werk bestaat uit een aantal interessante bijlagen, o.m. het jaargetijdenboek van het Hof Sion, de spij斯卡art van de infirmeriekinderen in de 17e eeuw, het wedervaren van de drie zusters van Antoon van Dijk, die begijn werden, enz. (totaal 73 blz. bijlagen).

Alhoewel het hele werk getuigt van een degelijke kennis van de stof en een uiterste nauwkeurigheid betracht werd bij het samenstellen, blijft het eerste deel toch het meest boeiende voor de leek in de materie. In het tweede deel wordt de leesbaarheid van het werk nogal eens verstoord door lange opsommingen. Ook in de bijlagen is dit vaak het geval. Het komt ons dan ook voor dat het eigenlijk deel over het Antwerpse begijnhof zich meer tot mensen richt die reeds heel wat afweten van begijnenbeweging en begijnhoven en speciaal over Antwerpen graag wat meer willen leren.

Uiteraard blijft het boek ook uitstekend geschikt voor Antwerpenaren, die deze (nu gerestaureerde) rustige oase in hun stad beter willen kennen.

Een rijke bibliografie, een groot aantal verwijzingen voor wie meer wil weten over bepaalde details en een handig (uitgebreid) register staan de lezer ten dienste.

Stippen we tenslotte nog aan dat het werk van W.A. Olyslager rijk geïllustreerd is met duidelijke foto's van het begijnhof zelf maar ook van beelden, glasramen, enz. die bezit waren van deze instelling.

Mija Proost

— 750 jaar begijnen te Antwerpen. W.A. Olyslager. Uitg. Pelckmans, Antwerpen, 1990. 795 fr.

EEN FLANDRIEN EN EEN GROTE UIT ARENDONK

BRIEK SCHOTTE, een Westvlaaming uit één stuk, zette eigenlijk de vooroorlogse traditie voort.

Zijn rijstijl was geen streling voor het oog. Hij zwoegde en zag af op zijn fiets. Maar hij streed altijd. Hij haalde alles en nog meer uit zijn mogelijkheden.

Zijn wilskracht en aanvalsdrijf, zijn volharding en weerstandsvermogen verhieven hem tot kampioen.

HET BESTE HOUT

Hij werd tweemaal wereldkampioen, hij won tweemaal de Ronde van Vlaanderen, tweemaal Parijs-Brussel, tweemaal Parijs-Tours, tweemaal Gent-Wevelgem, hij eindigde tweede in de Ronde van Frankrijk. Hij was de eerste winnaar van de Desgrange-Colombo. Schotte was een koereur waarvan Karel Van Wijnendaele, de vader van de Flandriens, schreef dat hij gesneden was uit het hout waaruit men de beste meubelen maakte.

Briek, die nadien een gewaardeerd ploegleider werd, kende evenwel de pech in de moeilijke naoorlogse jaren zijn carrière en zijn fortuin (?) te moeten uitbouwen. De wielrennerij was wel erg populair maar de grote financiers (lees sponsors) hadden begrijpelijkerwijze andere bekommernissen. Pas in de jaren vijftig, toen Briek de dertig al voorbij was, zou het grote geld geleidelijk beginnen toevloeien. Briek misliep zijn carrière niet maar wel de rijkdom...

Van Steenbergen was een ander geval natuurlijk. Tussen 1945 en 1960 was hij de onomstreden aanvoerder van onze wielersport. De grote uit Arendonk fietste vijftien seizoenen lang winter en zomer. Hij was een wegwedkampioen en een geboren pistier. Zijn finish was geducht. Hij bracht de grootste buitenlandse cracks met geplande regelmaat tot wanhoop. Van Steenbergen — hij was achttien toen hij voor het eerst Belgisch kampioen en vierendertig toen hij voor het laatste wereldkampioen werd — was inderdaad een kampioen van zijn tijd. Wie in de jaren vijftig één klassieker of topkoers per jaar won, was zijn verplichtingen tegenover supporters en werkgever nagekomen. Van Steenbergen handelde navenant. Hij verdeelde zijn inspanningen zonder ooit uit de belangstelling te verdwijnen. Hij was bijge-

Briek Schotte was volgens de vader van de Flandriens Karel Van Wijnendaele, gesneden uit het hout waarvan men de beste meubelen maakte. (foto VUM)

volg de nationale troost in enkele moeilijke jaren. Want ondanks namen als Kindt, Ockers, Impanis en Keteleer ook vandaag nog

Twee Vlamingen hebben onze wielersport van de naoorlogse jaren gestalte gegeven. Briek Schotte, de laatste der Flandriens, en Rik Van Steenbergen, de machtsatleet uit Arendonk. Onder hun beidjes waren ze goed voor... vijf wereldtitels. Een Vlaamse portretgalerij.

een legendarische bijklank hebben, baadde onze nationale wielrennerij in de eerste helft van de jaren vijftig zeker niet in weelde.

MET ZIJN ZEGEN...

Van Steenbergen, die jarenlang 's werelds beste zesdaagserenner was en op de piste in alle disciplines de wet dikteerde wanneer hem dat goed uitkwam, was de dertig al gepasseerd toen zijn populariteit naar een absolute piek klom. De jonge Rik Van Looy, ook een Kempenzoon, had zich gemeld als de kampioen van de toekomst. Wanneer Rik II won was dat met panache, met brio. Maar hij won eigenlijk alleen maar wanneer Van Steenbergen en de rond hem opgetrokken coalitie dat goed vonden. Van Looy heeft jarenlang moeten vechten en knokken om tot het allerheiligste van de wielersport te worden toegelaten. Het waren bewogen jaren en het land was verdeeld in twee kampen die elkaar het licht niet in de ogen gunden.

Van Steenbergen die in het wereldkampioenschap 1949 in Kopenhagen Coppi én Kubler had geklopt meldde zich zeven jaar later op dezelfde omloop opnieuw als favoriet. Van de Belgische ploeg maakte toen ook de jonge veelbelovende Rik Van Looy deel uit. Onze nationale ploeg overleefde de wurggreep van de onderlinge rivaliteit wonderwel. Vijf Belgen in de eerste zes. Rik I wereldkampioen, Rik II... tweede, Ockers vierde, De Bruyne vijfde en Germain Derycke zesde. Gerrik Schulte, in wezen een pistier, kon op de vlakke omloop de derde plaats pakken.

Twaalf maanden later, in Waregem, bereikte de onderlinge concurrentie een absoluut hoogtepunt. Van Steenbergen, nog altijd „de boss”, was vierendertig en volgens alle objectieve criteria „op de terugweg”. Van Looy was nog geen vierentwintig en had naast Parijs-Brussel ook al tweemaal Gent-Wevelgem gewonnen. In de finale ontsnapte Van Looy. De rest, met weer het duo Van Steenbergen-De Bruyne, stopte niet af. Integendeel. Een kleine kopgroep stootte op het vlakke grint van het Regenboogstadion naar de eindstreep. Rik I won voor koning Boudewijn zijn derde wereldtitel. De vlijmscherpe rivaliteit tussen de Belgische kampioenen kon enkel door... de overwinningen in toom worden gehouden. Indien het slecht was afgelopen (Louison Bobet eindigde tweede en Darrigade derde) waren de gevolgen misschien niet te overzien geweest.

ONVERBETERLIJK

Van Steenbergen, die wonderlijke combinatie van intelligentie, kracht, macht, klasse en stijl, won eigenlijk de koersen die hij „wilde” winnen. Het rondewerk sprak hem nooit aan. Al eindigde hij ooit derde in de Giro en liet zo'n sterke indruk na dat alle veronderstellingen waren toegelaten.

Rik Van Steenbergen, die als beroepsrenner 270 overwinningen behaalde, werd vaak voortgestuwd door zijn eergevoel. In 1952 achtervolgde hij met succes Fausto Coppi in Parijs-Roubaix. De bijgehaalde Italiaanse kampioen bleef onophoudelijk aanvallen maar geraakte Rik nooit meer kwijt. Op de wieleraan liet de grote niet de minste twijfel bestaan over wie die dag de sterkste was. In 1958, toen hij bij wijze van spreken al niet meer verjaarde, won hij nog eens de Waalse Pijl. Met voorsprong, meneer! Omdat men geschreven had dat de beste renner ter wereld, Rik Van Looy met name, definitief de scepter had overgenomen. Onverbeterlijke Van Steenbergen die nog tot 1966 (hij was toen tweeënveertig) op de wieleraan bleef schitteren. Het is niet overdreven te stellen dat met Riks afscheid ook de teloorgang van het Brusselse en Antwerpse sportpaleis begon.

Flandrien

BESLISSENDE KLAP?

Werden de beslissende klappen uitgedeeld in het voetbalkampioenschap? Veel trainers geloven van wel. De overwinning van Anderlecht op Club Brugge en de nederlaag van AA Gent op Standard zullen vooral psychologisch zwaar nawegen. De ploeg van Constant Vanden Stock en Aad de Mos kan volgens insiders nog enkel „door eigen toedoen” van een eenentwintigste kampioenstitel worden afgehouden. Met nog acht matches, waarvan vijf voor eigen volk, voor de boeg zal er inderdaad veel moeten misgaan om Anderlecht alsnog van de eerste plaats te kunnen verdringen.

AFGANG?

Anderlecht na drie jaar onderbreking opnieuw kampioen? Het wil wat zeggen over de kwaliteit van ons voetbal. Men moet de waarheid onder ogen durven zien: het nivo van onze eerste klasse is aanzienlijk gezakt. De vette jaren zijn inderdaad voorbij. Gedaan met de (massale) invoer van buitenlands toptalent. Gedaan met het vorstelijk betalen van topvoetballers. Meer en meer vallen ook onze topclubs (noodgedwongen) terug op binnenlands talent. Voorlopig biedt Afrika nog wel een „vluchtroute” naar de Europese top maar hoelang zal het nog duren vooraleer de rijke Latijnse voetballanden ook die markt systematisch zullen afschuimen? Neen, het is er niet gemakkelijker op geworden en geen club heeft dat pijnlijker ervaren dan de *Koninklijke* uit het Anderlechtse Astridpark. De lijst van naar het buitenland vertrokken topspelers is na kleine tien jaar (na de Bellemans-hold up) wel zeer lang geworden. In zoverre dat Sporting begin dit seizoen luidop voor zijn

Gerd Verheyen hielp Anderlecht met een doelpunt aan de zege tegen Club Brugge.

status van topclub vreesde en in hoge nood nog gauw een paar transfers forseerde. Maar dat was zonder de waard, in dit geval de binnenlandse concurrentie, gerekend. Die was er ondanks alles niet beter aan toe. Maar niemand stoorde zich daar (tot nog toe) aan omdat het kampioenschap spanning op overschot beloofde. Geen twee of drie maar aanvankelijk zelfs vijf of zes titelkandidaten. De pret kon niet op. Tenminste, wanneer men zijn ogen bereidwillig sloot voor het bescheiden vertoon en vrede nam met zweetvoetbal, beoefend door zwoegers bij gebrek aan artiesten.

Club Brugge was niet meer dezelfde van voor twaalf maanden. Anderlecht stuurde nooit een ploeg met minder talent de wei in. KV Mechelen trok uit eigen beweging (verkoop van drie Hollandse resultaatsbepalers) en misplaatste bescheidenheid armere gewaden aan. Standard vertrok fel maar viel rond Allerheiligen voor eens en voor goed uit de hemel vol illusies. Bleef gelukkig AA Gent om te bewijzen dat alles anders en beter was geworden. René Vandereycken promoveerde zichzelf in woord en daad tot toptrainer, voorzitter Van Milders werd dolgraag een mediafiguur, de ploeg regeerde maandenlang vanuit underdogpositie de competitie.

EENOOG KONING

Het recente ontwaken moet dan ook zeer hebben gedaan. Over Antwerpen en Ekeren zwijgen we zedig om de al zo beproefde Antwerpse zielen niet nog zwaarder te belasten. Beerschot heeft zijn „onmiddellijkste” schulden kunnen betalen en voor het overige zien we wel.

Wat is de voorlopige konklusie: dat één-oog dit jaar koning wordt in het rijk der blinden. We moeten vele, vele jaren teruggaan om een kwalitatief zwakker kampioenschap terug te vinden. Het kenmerk van zwakke kampioenschappen is dat ze spannend verlopen en daaraan kan de gemiddelde toeschouwers zich nog altijd optrekken. Dat is trouwens niet enkel bij ons zo. Voor Duitsland geldt precies hetzelfde. Ook daar hebben de topclubs talent moeten inleveren aan de Latijnse landen.

Het volstaat de namen van de halve finalisten van de Europacups op een rijtje te zetten. Nooit minder Duitse clubs bij de laatste twaalf van Europa, zonder mirakel ook nooit minder Belgische, nooit minder Nederlandse. Sinds de grenzen voorgoed zijn opgegaan (de wetgeving van de EEG zal de onomkeerbaarheid van de huidige toestand vermoedelijk bestendigen) heeft het zwaartepunt van het internationale topvoetbal zich van West-Europa naar het Zuiden verplaatst. Wie ons kampioenschap en de Europakups met open ogen bekijkt had dit al wel eerder zien aankomen.

ZATERDAG 23 MAART

TV 1

10.30 Een compute ook in jouw klas?, info; 11.00 Schooltelevisie; 12.30 Babel, voor migranten; 16.45 Fury, film; 17.48 Nieuwskrant; 17.53 Kwislijn; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Schoolslag; 18.45 Vlaanderen Vakantieland; 19.20 Joker- en lottotrekking; 19.30 Nieuws. 20.00 Kwislijn
20.10 Baraka, spelshow
21.20 Zeg maar Jessie, TV-show
22.30 Vandaag
22.50 Sport op zaterdag
23.20 Een jaar in Vietnam, serie

TV 2

15.00 Milaan-San Remo, wielrennen
21.00 Jumping van Antwerpen, paardesport

VTM

15.30 Hanna Barbera, tekenfilms; 16.20 Clip Club, verzoekprogr.; 16.35 That's love, serie; 17.00 Super 50; 18.00 Nieuws; 18.05 Beverly Hills 90120, serie; 19.00 Nieuws.
19.30 Waagstuk, kwis
20.00 De juiste prijs, spelprogr.
21.00 Bear Island, film
22.50 Nieuws
23.20 Gentlemen and players, serie
00.15 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 13.45 De Vara matinee, concert; 14.51 Neighbours, serie; 15.16 Vara's belastingsshow, info; 16.49 Museumschatten, kunstroof; 16.58 Brainstorm; 17.30 Nieuws; 17.38 Vroege vogels, milieumag.; 18.19 Vara's Kindermenu; 19.00 Nieuws;
19.22 Lingo, woordspel
19.46 The Flying doctors, serie
20.37 Oppassen!!!, serie
21.05 Sonja op zaterdag, praatshow
22.01 Achter het nieuws, aktualiteiten
22.36 Twee voor twaalf, kwisprogr.
23.51 E.N.G., serie
00.41 Museumschatten
00.49 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 17.30 Nieuws; 17.40 Post!, brievenrubriek; 17.45 The Thundercats, tekenfilmserie; 18.08 Wordt vervolgd, tekenfilms; 18.30 Pauze TV, jongerenmag.; 18.55 Jackpot, kwis; 19.25 Sorry, showmag.; 20.00 Nieuws.
20.25 Donna Donna, film
21.55 Glamourland, roddelprogr.
22.28 Karel, praatshow
23.18 Jonge mensen op het concertpodium, klassiek
00.05 Nieuws

Ned. 3

09.00 Nieuws; 15.00 Studio sport; 18.00 Paspoort Marokkanen; 18.30 Sesamstraat; 18.45 Jeugdjoernaal extra; 19.10 Beroep: Politie-agent, dok.
20.00 Nieuws
20.25 Mogen wij je man even leven?, film
21.44 Klein Duimpje, animatiefilm
22.00 Nieuws
22.15 Studio sport
22.50 Vertigo, film

ZONDAG 24 MAART

TV 1

09.00 Samson; 10.00 Eucharistieviering; 11.00 De zevende dag, praatkafé; 13.00 Huizen kijken, info; 13.20 Sunday Proms, concert; 13.45 Allemaal beestjes, Panda story; 14.20 Schoolslag; 15.00 Vriendschap in Wenen, gezinsfilm; 16.35 Space 1999, serie; 17.30 Kilimanjaro, nieuws voor jongeren; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Plons; 18.10 Nova Zembla, toer. kwis; 19.00 Sportweekend I; 19.30 Nieuws; 19.45 Sportweekend II.
20.30 De leraarskamer, serie
21.30 België in z'n bloetje, bloemlezing
22.00 I.Q., kwis
22.30 Vandaag
22.50 De arrestatie, monoloog

TV 2

12.55 Sport extra, WK veldlopen en autorennen

VTM

12.00 Super 50, hitparade; 13.00 Nieuws; 13.30 Telebusiness, financieel-ek. mag.; 14.00 Love boat, serie; 14.50 Clip club, verzoekprogr.; 15.00 The broken sabre, film; 16.35 Murphy Brown, serie; 17.00 Dag Coco, dierenmag.; 17.50 VTM-sport; 18.00 Nieuws; 18.05 Kinderakademie; 19.00 Nieuws.
19.35 Waagstuk, kwis
20.00 Wie ben ik?, spelprogr.
20.30 Walters Verjaardagsshow, ontspanning
22.00 Nieuws
22.20 De sportshow
23.25 The Oblong box, film
00.55 Nieuws

Ned. 1

11.00 Eucharistieviering; 12.55 Stabat Mater, registratie; 14.25 Naar eer en geweten, TV-film; 16.00 Lamers, praatshow; 17.00 Hou nou toch op, over roken; 17.30 Nieuws; 17.35 KRO Kresj; 17.55 De ridders van het hete hangijzer, serie; 18.15 Kresj, jongerenprogr.; 19.00 Nieuws; 19.05 Waku Waku, spelprogr.
19.35 Zondagavond met Van Willigenburg, praatprogr.
20.32 Ook dat nog, satire
21.18 Brandpunt, aktualiteiten

Ned. 2

09.00 Babar de olifant; 09.25 Fitless, oefeningen; 09.30 Boekeloeren, serie; 09.50 Achterwerk in de kast internationaal; 10.05 Hazepad 4, stripserie; 10.30 Het tweede gezicht, jeugdserie; 11.00 Reiziger in muziek; 12.00 TROS voetbal plus; 13.00 Nieuws; 18.00 The wonder years, serie; 18.25 Johnny, praatprogr.; 18.58 Moord-TV, popmag.; 19.10 In living colour, serie; 19.30 Onrust!, subkultureel mag.; 20.00 Nieuws.
20.10 Keek op de week, kolder
20.32 Jongens van de Witt, dok.
20.57 Bij nader inzien, serie
21.55 Een levensschets, dok.

Ned. 3

09.00 Nieuws; 11.30 Omrop Fryslan; 12.00 Het Capitool, discussieprogr.; 12.45 Risala, reportage; 14.00 Dansen uit China; 17.40 Joden in Suriname, toen en nu, dok.; 18.00 Het Griekse vuur, cursus; 18.30 Sesamstraat; 18.45 Studio sport; 20.00 Nieuws.
20.10 Kenmerk, aktualiteiten
20.35 De wilde ganzen
20.37 Sjappoo, verleidingskunsten
21.05 Het blijft chemie, dok.
21.30 Het onderzoek, portretten
21.50 Kunstminiatuur, portret
22.00 Nieuws

MAANDAG 25 MAART

TV 1

17.00 Babel, voor migranten; 17.30 Het Capitool, serie; 17.53 Kwislijn; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Plons; 18.10 Alfred J. Kwak, tekenfilmserie; 18.35 Dusty, serie; 19.03 Buren, serie; 19.30 Nieuws.
20.00 Kwislijn
20.10 Zeg 'ns AAA, serie
20.35 De man van de ambassadeur, serie
21.30 TV1-Denksporkampioen, spelprogr.
22.00 Op de koop toe, konsumentenmag.
22.35 Vandaag
22.55 Incredible, humor. praatshow

TV 2

18.30 Nieuwskrant; 18.35 Mooi en meedogenloos, serie; 18.58 Oogappel, oudermag.; 19.30 Nieuws.
20.05 Het grensgevoel, berichten over Europa
20.35 Over mijn lijf, gezondheidsmag.
21.05 TOFSport, vrijetijdssporten
21.40 Uitzending door derden

VTM

15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie; 16.45 Clip Club, verzoekprogr.; 17.00 VTM-Kinderklub; 17.30 Katts and Dog, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Home and away, serie; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van Fortuin.
20.00 Dierenplezier, spelprogr.
20.30 MacGyver, serie
21.30 Family ties, serie
22.00 Nieuws
22.30 Vroemtügen, automag.
23.00 Condominium, miniserie
23.50 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 17.30 Nieuws; 17.37 A different world, serie; 18.01 Pieter Post, poppenreeks; 18.15 Op de groei, kinderen stellen vragen; 18.25 Paperclip, jongerenmag.; 19.00 Nieuws.
19.20 Holidayshow, spelshow
20.42 The Cosby show, serie
21.21 Hier en nu, aktualiteiten
22.05 Roseanne, serie
22.33 Cheers, serie
22.57 Ander nieuws, dok.
23.22 Tekens van leven, kunstserie
23.53 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 14.30 Santa Barbara, serie; 15.15 Ontdek je plekje, Alkmaar; 15.25 Studio Trappellzak, gevarieerd kinderprogr.; 15.55 Service salon, familietijdschrift; 17.30 Nieuws; 17.35 Ko de Boswachtershow, natuurserie; 18.25 Een droom van een tuin, cursus-terrassen; 18.50 Avro sportpanorama; 19.25 Alle dieren tellen mee, info; 20.00 Nieuws.
20.25 South by South East, serie
21.00 True colors, serie
21.30 Avro televisier, aktualiteiten
22.08 L.A.Law, serie
22.50 Televisier Politiek
23.30 Ontdek je plekje, Alkmaar

Ned. 3

09.00 Nieuws; 15.00 Teleac; 18.30 Sesamstraat; 18.45 Jeugdjoernaal; 18.55 Het klokhuis; 19.10 Teleac; 20.00 Nieuws.
20.20 Milieubericht
20.25 De kleur van voetbal, dok.
20.50 Men neme, aardappelen
21.20 Edukatief extra
21.25 De Europese markt, cursus

DINSDAG 26 MAART

TV 1

17.30 **Het Capitool**, serie; 17.53 **Kwislijn**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Plons**; 18.10 **Saartje en Sander**, serie; 18.20 **De kasteelgeesten**, De kist; 18.40 **Black Beauty**, serie; 19.03 **Buren**, serie; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Kwislijn**
20.10 **De drie wijzen**, kwisprogr.
20.45 **Zeker weten?**, praatprogr.
21.55 **De Pré historie**, 1974
22.30 **Vandaag**
22.50 **De vrolijke dokters van St.-Swithin's**, serie

TV 2

18.30 **Nieuwskrant**; 18.35 **Mooi en meedogenloos**, serie; 19.00 **Van aap tot aap**, dok. over de bosmensen; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Lentesymfonie**, film
21.45 **Vlaams-Nationale Omroepstichting**
22.25 **Een computer ook in jouw klas?**, cursus

VTM

15.30 **Dallas**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**, verzoekprogr.; 17.00 **VTM-Kinderklub**; 17.30 **Katts and Dog**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Home and away**, serie; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van fortuin**.
20.00 **Gaston en Leo**, humor
20.30 **Medisch Centrum West**, serie
21.30 **Cheers**, serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Telefacts**, aktualiteiten
23.15 **Soap**, serie
23.40 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.39 **Jules Unlimited**, nieuwe technieken; 18.03 **Vara's Kindermenu**; 19.00 **Nieuws**; 19.22 **Lingo**, spelprogr.
19.50 **De baas in huis?**, serie
20.11 **Laat maar zitten**, serie
20.51 **Bloemen voor... Ruud Bos**, showprogr.
21.46 **In het nieuws**, aktualiteiten
22.32 **Golden girls**, serie
22.57 **Impakt**, dok.
23.47 **Museumschatten**
00.01 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 14.30 **Santa Barbara**, serie; 15.15 **The edge and beyond**, spektakelsport; 15.25 **Een stuk of twee**, mag.; 16.30 **Bright sparks**, tekenfilmserie; 16.40 **Een hart voor dieren**, dierenprogr.; 17.05 **Zorro**, serie; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Bouli**, tekenfilmserie; 17.45 **B.O.O.S.**, jeugdprogr.; 18.10 **Countdown**, pop; 18.55 **Veronica sport**; 19.25 **Veronica film & video**, filmmag.; 20.00 **Nieuws**.
20.27 **Wiseguy**, serie
21.20 **RUR Magazine**, praatshow
22.00 **Def-con 4**, film
23.35 **Stop de persen**, mediamag.

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 14.00 **Schooltelevisie**; 18.00 **Dansen uit China**, dok.; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Jeugdjoernaal**; 18.55 **Het klokhuis**; 19.10 **Monopolie**, serie; 20.00 **Nieuws**.
20.25 **Kunstcirkus**, dok.
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport journaal**
22.30 **NOS-laait**
23.15 **Klassieke mechanika**, cursus
23.45 **Nieuws**

WOENSDAG 27 MAART

TV 1

16.00 **Samson**; 17.30 **Het Capitool**, serie; 17.53 **Kwislijn**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Plons**; 18.10 **De kat**, jeugdserie; 18.35 **De woudlopers**, serie; 19.03 **Buren**, serie; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Kwislijn**
20.10 **Tatort**, serie
21.45 **Château Van Hove**, culinair mag.
22.40 **Vandaag**
23.00 **Michel Seuphor 90**, portret

TV 2

18.30 **Nieuwskrant**; 18.35 **Mooi en meedogenloos**, serie; 19.00 **Uitzending door derden**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Sportavond**
22.15 **Oscars 1991**, uitreiking

VTM

15.30 **Dallas**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**, verzoekprogr.; 17.00 **Schuif af**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Home and away**, serie; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van fortuin**.
20.00 **Rap Klap**, spelprogr.
21.00 **Jake and the Fatman**, serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Scarecrow en Mrs. King**, serie
23.20 **VTM-sport**
23.35 **Benson**, serie
00.00 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Kro's tekenfilmfestival**; 18.05 **Natuur in eigen land**, dok.; 18.30 **Neighbours**, serie; 19.00 **Nieuws**.
19.22 **Volmaakte vreemden**, serie
19.50 **Praktijk op poten**, serie
20.20 **Pleisterkade 17**, serie
21.00 **Kruispunt TV**, info
21.40 **De Kennedy's**, serie
22.28 **Eeuwigh gaat voor oogenblik**, praatprogr.
23.25 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 14.15 **Santa Barbara**, serie; 15.04 **De TV-dokter**; 15.05 **Gloss**, serie; 15.54 **Belfleur**, middagmag.; 17.00 **Bassie en Adriaan en de verzonken stad**, serie; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **De teenage hero turtles**, serie; 18.02 **Popformule**; 18.32 **Billy Hotdog**, kinderprogr.; 18.47 **Blizz**, jongerenmag.; 19.13 **Tros zomermodie**; 20.00 **Nieuws**.
20.27 **Binnenlandse zaken**, humor
21.09 **De TV-dokter**
21.10 **Ojevaarsjo**, oudermag.
21.55 **Tros Aktua**, aktualiteiten
22.25 **Eenmaal, andermaal**, veilingwereld
23.20 **Oscar-uitreiking 1991**, samenvatting

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 18.00 **De familie Ramdam**, serie; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Jeugdjoernaal**; 18.55 **Het klokhuis**; 19.10 **Van gewest tot gewest**, regionaal nieuws; 20.00 **Nieuws**.
20.20 **Stichting Socutera**
20.25 **Portret Arvo Pärt**, dok.
21.24 **Studio sport**
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport journaal**
22.30 **NOS-laait**
23.15 **Studio sport**
23.55 **Nieuws**

DONDERDAG 28 MAART

TV 1

17.00 **Babel**, voor migranten; 17.30 **Het Capitool**, serie; 17.53 **Kwislijn**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Plons**; 18.10 **Prikballon**; 18.25 **Carlos & Co**, kinderserie; 18.40 **De geheimzinnige goudsteden**, tekenfilmserie; 19.03 **Buren**, serie; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Kwislijn**
20.10 **Een zaak voor twee**, serie
21.20 **Bagdad Café**, serie
21.35 **Panorama**, aktualiteiten
22.35 **Vandaag**
22.55 **Sport extra**, wielrennen
23.05 **In zeer geheime dienst**, serie

TV 2

18.30 **Nieuwskrant**; 18.35 **Mooi en meedogenloos**, serie; 19.00 **Uitzending door derden**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Natuur, wat doe je ermee?**, Mergelzone
21.00 **Peace on ice**, dok.
21.30 **Requiem van Gabriel Fauré**, rechtstreeks
22.10 **Israëliësche eredienst**

VTM

15.30 **Dallas**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**, verzoekprogr.; 17.00 **VTM-Kinderklub**; 17.30 **Katts and dog**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Home and away**, serie; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van fortuin**.
20.00 **Tien om te zien**, show
21.00 **Dallas**, serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Star**, filmmagazine
23.15 **VTM Sport**
23.45 **Equal justice**, serie
00.30 **Nieuws**

Ned. 1

10.00 **Vrouw zijn**, mag.; 10.45 **TV-fruitmand**, geestelijke muziek; 13.00 **Nieuws**; 15.00 **In de voetsporen van Thijse**, dok.; 15.30 **Ceddie**, serie; 15.59 **Het kleine huis op de prairie**, serie; 16.46 **Kop en staart**, kinderprogr.; 17.00 **Ik ben Benjamin Ben**, kleuterprogr.; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Tijdsein 1**, aktualiteiten; 18.30 **Binnenste buiten**, jongerenmag.; 19.00 **Nieuws**.
19.20 **Avonturenbaai**, serie
19.45 **Our house**, serie
20.40 **Mannen**, dok.
21.30 **Tijdsein 2**, aktualiteiten
22.05 **Drenthe zingt**, koor- en samenzang
22.40 **De Nijlmoeder van Assiout**, dok.
23.00 **Gewoon meedoen**, dok.
23.30 **Tenslotte**
23.40 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.40 **Bouli**, serie; 17.45 **Baanbreker**, info; 18.10 **Top 40**; 18.55 **Jackpot**; 19.20 **Bodylijn**, lifestyle; 20.00 **Nieuws**.
20.27 **In de Vlaamsche pot**, serie
21.00 **Nieuwslin**, aktualiteiten
21.30 **100.000 Gulden show**, spelshow
22.55 **Married with children**, serie
23.25 **Berg je voor berg**, praatshow

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 18.00 **Wat doe jij nou?** over school- en beroepskeuze; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Jeugdjoernaal**; 18.55 **Het klokhuis**; 19.10 **Lucinda Lambton en de moderne architectuur**, dok.; 19.35 **Bekijk 't maar**, serie; 20.00 **Nieuws**.
20.25 **De Connaissanceur**, kunstkwis
20.58 **Niet alleen sinaasappelen zijn vruchten**, serie
22.00 **Nieuws**

VRIJDAG 29 MAART

TV 1

17.30 Het Capitool, serie; 17.53 Kwislijn; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Postbus X, serie; 18.30 TV1 Top 30; 19.03 Buren, serie; 19.30 Nieuws.
20.00 Kwislijn
20.10 De wonderjaren, serie
20.35 Proud men, TV-film
22.05 Première film en video, filmnieuws
22.40 Vandaag
23.00 Tijd is geld, mag.
23.10 Koning der koningen, film

TV 2

18.30 Nieuwskrant; 18.35 Mooi en meedogenloos, serie; 19.00 Uitzending door derden; 19.30 Nieuws.
20.00 De Nijl, dok.
20.50 Ten huize van..., Norbert Joris
21.30 Huizen kijken, bouwen en verbouwen
21.50 Missa Pro Defunctis, Goede Vrijdagconcert

VTM

15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie; 16.45 Clip Club, verzoekprogr.; 17.00 VTM-Kinderklub; 17.30 Katts and Dog, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Home and away, serie; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van fortuin.
20.00 Wies Andersen Show, kwis
21.10 Twin Peaks, TV-film
22.45 Nieuws
23.15 Friday the 13th, Vogelverschrikker
00.00 Nieuws

Ned. 1

11.00 Matthäus Passion, registratie; 14.41 Weg van de snelweg, Noord-Kennemerland; 15.10 Concept, wetensch.; 15.35 Nocturne, licht-klasiek; 15.39 Ja natuurlijk extra, dok.; 16.24 De vooruitgang, Int. Vrouwendag; 16.49 Passage, infomag.; 17.30 Nieuws; 17.35 Winnie the Poh; 17.58 Disney Club; 19.00 Nieuws.
19.15 Weg van de snelweg: Europa, Spanje
19.42 Einstein, spelprogr.
20.21 't Torentje, aktualiteiten
20.31 Een stille schreeuw, TV-film
22.00 Ducker en Oudenrijn, serie
22.29 Rondom tien, aktualiteiten
23.14 Bach en tijdgenoten, passiemuziek
00.04 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 17.30 Nieuws; 17.35 Kijk TV, pop.-wetensch. mag.; 18.05 De wodnere wereld van de plastische chirurgie, dok.; 19.01 De TV-dokter; 19.02 Jackpot, beeld- en woordspel.; 19.32 Jeans, muz. serie; 20.00 Nieuws.
20.27 Medisch Centrum West, serie
21.17 De TV-dokter
21.18 De TROS TV-show, praatshow
22.07 Crime Time, facetten v.d. misdaad
22.43 Tros Aktua in bedrijf, kermisbranche
23.25 Nieuws

Ned. 3

09.00 Nieuws; 18.00 Paspoort, voor Turken; 18.30 Sesamstraat; 18.45 Jeugdjoernaal; 18.55 Het Klokhuis; 19.10 Mooie Marian..., serie; 19.39 Het gezicht van Nederland, Domburg; 19.54 Politieke Partijen; 20.00 Nieuws.
20.25 Studio Sport
20.49 Johannespassion — Arvo Pärt, registratie
22.00 Nieuws
22.15 Studio sport joernaal
22.30 NOS-laait
23.15 De Octopus V, serie

Margit Geissler en Herbert Grönemeyer in „Lentesymfonie”, de zeer gedetailleerde biografie van komponist Robert Schumann. Dinsdag 26 maart op TV 2, om 20u.

ZATERDAG 23 MAART
DONNA DONNA

Ned. komische film van Hans en Luc van Beek (1987). Felix is geobsedeerd door het andere geslacht maar slaagt er niet in een meisje te versieren, tot hij kennis maakt met Esther. De rollen worden vertolkt door jonge acteurs, waaronder Simone Walraven, de vroegere presentatrice van het popmagazine „Countdown”. (Ned. 2, om 20u.25)

ZONDAG 24 MAART
DE BLOEDENDE
DOODSKIST

Griezelijk verhaal over een 19de eeuwse Britse aristokraat die zijn verminkte broer opsluit en levend wil verbranden. Die weet zich echter te redden en zint op wraak. Britse film uit 1969, met Christopher Lee en Vincent Price. (The Oblong Box — VTM, om 23u.25)

MAANDAG 25 MAART
HECTOR

Het klinkt nogal vreemd maar de film Hector van Stijn Coninx (1987) werd door de RTBF uitgekozen om een debat in te leiden over „de Vlaming”. Urbanis sprak zelf de Franse tekst van de film in en mag het nadien in de studio allemaal komen uitleggen. (RTBF 1, om 20u.05)

DINSDAG 26 MAART
LENTESYMFONIE

Duitse film uit 1983, met Nastassia Kinski, Herbert Grönemeyer en André Heller. De film vertelt over de liefdesrelatie tussen

Clara Wieck en Robert Schumann, een relatie die werd gedwarsboomd door Clara's vader, die eigenlijk zelf verliefd was op zijn dochter. (Frühlingssinfonie — BRT 2, om 20u.)

WOENSDAG 27 MAART
'T ZIT IN DE FAMILIE

Franse biografische film van Pierre Tchernia uit 1979 met Michel Serrault, Jean Poiret en Bernadette Lafont. Martial Perrin bereidt als partijleider de nieuwe verkiezingen voor. Wanneer hij verneemt dat een zekere Krauss uit de gevangenis ontsnapte, duikt hij onder... (La gueule de l'autre — RTL om 20u.10)

DONDERDAG 28 MAART
DOCTOR
IN THE HOUSE

Een groepje studenten-geneeskunde wil de theoretische anatomielessen aan de praktijk toetsen en kiest daarvoor gewillige vrouwjes uit. Film uit 1954. (BBC 2, om 19u.)

VRIJDAG 29 MAART
KONING
DER KONINGEN

Het leven van Kristus werd in 1961 op een intelligente manier verteld en verfilmd door Nicholas Ray. Het verhaal bevat heel wat ontroerende momenten, zoals de Bergrede, maar sommige figuren missen diepgang en dat kunnen acteurs als Jeffrey Hunte en Siobhan McKenna ook niet verhelpen. (King of Kings — BRT 1, om 23u.10)

DANSER OP EEN DUNNE DRAAD

Kevin Costner was vorig jaar nog in het schitterende *Field of Dreams*, nu is hij producent en regisseur en hoofdrolvertolker van *Dances With Wolves* en de Oscarnominaties zijn er in groten getale. Begrijpelijk want Costner weet gewoon wat hij wil in de wereld van de kinema. In zijn regiedebuut weet hij alvast te verbazen. De film speelt rond 1860, in de uitgestrektheid van Dakota en weet meer dan drie uren te boeien.

WEIDSE VLAKTEN

Lt. John Dunbar (Costner) mag als beloning voor een heldendaad in de burgeroorlog zijn eigen post uitkiezen. Hij kiest voor de verste uithoek, midden in het gebied van de Sioux (uit te spreken soes) omdat hij het allemaal nog wil zien, voor „het” verdwenen zal zijn. De post die hem wordt toegezegd blijkt verlaten. Zijn enige gezelschap is een wolf die op eerbiedige afstand blijft en een Sioux-indiaan die hij verjaagt bij een poging om zijn paard te stelen. Omdat hij daarbij geen wapens gebruikte, blijkt even later dat er nog meer indianen zijn en dat ze helemaal niet vijandig zijn. In zijn dagboek, dat hij gedreven bijhoudt, lees je zijn speurtocht in de prachtige indiaanse cultuur. Je volgt de luitenant steeds meer en meer op het indiaanse pad, zover zelfs, dat wanneer het leger uiteindelijk ontdekt dat hij daar nog zit en er iemand op af stuurt, hem vindt als een Sioux-indiaan en dat hij de naam *Danser-met-de-wolven* heeft meegekregen.

De schildering van de mistiek, de schoonheid en eigenlijk ook de vredelievendheid van de Sioux in tegenstelling tot de agressieve Pawnee-indianen en de blanken, die hen bevochten, maken ook duidelijk waarom zij overwonnen werden. Schitterende acteursprestaties van Costner, maar ook van *Graham Greene* als de heilige man Stampende Beer en *Rodney Grant* als de krijger *Wind in het haar* en *Mary McDonnell* als de emotionele, getraumatiseerde door de Sioux geadopteerde blanke vrouw die Dunbar helpt in zijn dialoog.

Grootse momenten in een soms iets te langzame film.

OSCARNOMINATIE

Robin (Dead Poets Society, Good Morning Vietnam) *Williams* stond in zijn nieuwste film *Awakenings* naast *Robert De Niro* en wat gebeuren moest gebeurde, hij viste naast de Oscarnominatie. Onbegrijpelijk dat De Niro voor deze rol, die eerder sentimenteel dan kunstig mag worden genoemd, deze eer te beurt viel. Eerst was er *Elephant Man*, dan kwam er *Rain Main* en deze *Awakenings* zou je *De coma man* kunnen noemen. Dokter

Williams slaagt er in, met een nieuw medicijn patiënt De Niro uit zijn letargie te halen, net als vele medepatiënten, maar het blijkt maar tijdelijk. Trouwens wordt ook de vraag gesteld wat de kwaliteit van het leven is die de dokter zijn patiënten heeft te bieden.

Hoe zwakker het verhaal wordt, hoe groter de sterren. En eigenlijk is het niet eens een echt zwak verhaal, het boek van dokter *Oliver Sacks* is best leesbaar, maar dat is dan ook ontgaan van al het sentimenteel gedoe. Niet noodzakelijk deze film te gaan zien.

VREUGDEVUUR DER IJDELHEDEN

The Bonfire of the Vanities van regisseur *Brian De Palma* heeft *Tom Hanks* (niet echt op z'n plaats) als *Sherman McCoy*, *Bruce Willis* (is ie nu echt een acteur, in *In Country* liet hij toch iets zien?) als *Peter Fallow* en *Melanie Griffith* (ook al niet op d'r plaats) als minnares *Maria Ruskin* in de hoofdrollen. Daarnaast zie je nog *Morgan Freeman* (als rechter *White*) en *F. Murray Abraham* (als officier van Justitie *Abe Weiss*, die burgemeester wil worden).

Eigenaardig is echter dat deze laatste niet in de generiek valt terug te vinden en zelfs niet in het persdossier. Waarom? Misschien omdat de film soms erg racistisch overkomt? Uiteraard, want *Tom Wolfe*, de auteur van

het volgens mij onverfilmbaar boek, heeft de New Yorkse maatschappij geschilderd als een vat van racisme dat uit alle hoeken komt aanwaaien. Zwartens diskrimineren andere zwartens, staan vijandig tegen alle andere kleuren (omdat ze denken er niks goed van te moeten verwachten), joden zijn ook al niet zo'n heiligen en de blanken voelen zich superieur aan iedereen, zelfs al is ie clochard die van de vuilnisbakken leeft. En je vindt heel wat vuilnis op de pagina's van *Wolfe's* boek, vuilnis die in de film wordt afgedaan met enkele minuten film, die nooit kan aantonen wat de auteur heeft gewild.

En toch blijft *The Bonfire of the Vanities* een goeie film, als je hem maar niet gaat vergelijken met het boek. Hij vertelt het verhaal van beursjongen *McCoy* die een liaison heeft met *Maria Ruskin*. Op een nacht rijden de minnaars een jonge neger na. De zwarte gemeenschap ziet haar kans klaar, na het mismeesteren van de knaap, om betere ziekenhuizen te eisen. Daarvoor moet echter *Barbette* hangen. Een politiek spel begint en daarvoor wordt rioolreporter *Fallow* ingeschakeld. Die begint insinuerende artikels te schrijven en de poppen gaan aan het dansen. *McCoy* wordt aangehouden en minnares *Maria* probeert buiten schot te blijven, door met iedereen en alleman die *McCoy* zou kunnen belasten naar bed te gaan. *McCoy* wordt zelfs de held van de beau monde, alhoewel zijn echtgenote *Judy* (*Kim Cattrall*) het daar niet helemaal mee eens is en hem op een bepaald ogenblik in een lege flat laat thuiskomen. Er komt een aanfluiting van een proces, maar daar blijkt alles uiteindelijk te botsen op de integere zwarte rechter *White*.

Een verrassend einde. Geen verplichte lektuur, het boek wel. Het wordt in Vlaanderen verdeeld door *Kluwer Algemene Boeken*.

VERKWISTING VAN TALENT

John Travolta was zeer sterk in het eerste deel, *Kirstie Alley* zullen we pas weer zien akteren in de komende *Sibling Rivalry* en *Olympia Dukakis* is toch oud en wijs genoeg om beter te weten? Of is het iets met contracten, was in het contract van *Look who's talking* één reeds een tweede deel opgenomen? In ieder geval, was de eerste goed voor ongeveer 15 minuten lol, al zullen de kasontvangsten dat proberen tegen te spreken, dit vervolg is gewoon om te kotsen. En als je weet dat het zusje van *Mikey*, *Julie*, nu ook nog de verschrikkelijke stem van *Roseanne Barr* heeft meegekregen en voor een baby behoorlijke smerige dingen zegt, moet je verwittigd zijn. De „grapjes” komen niet boven het skatalogisch peil uit. Walgelijk slecht.

Willem Sneer

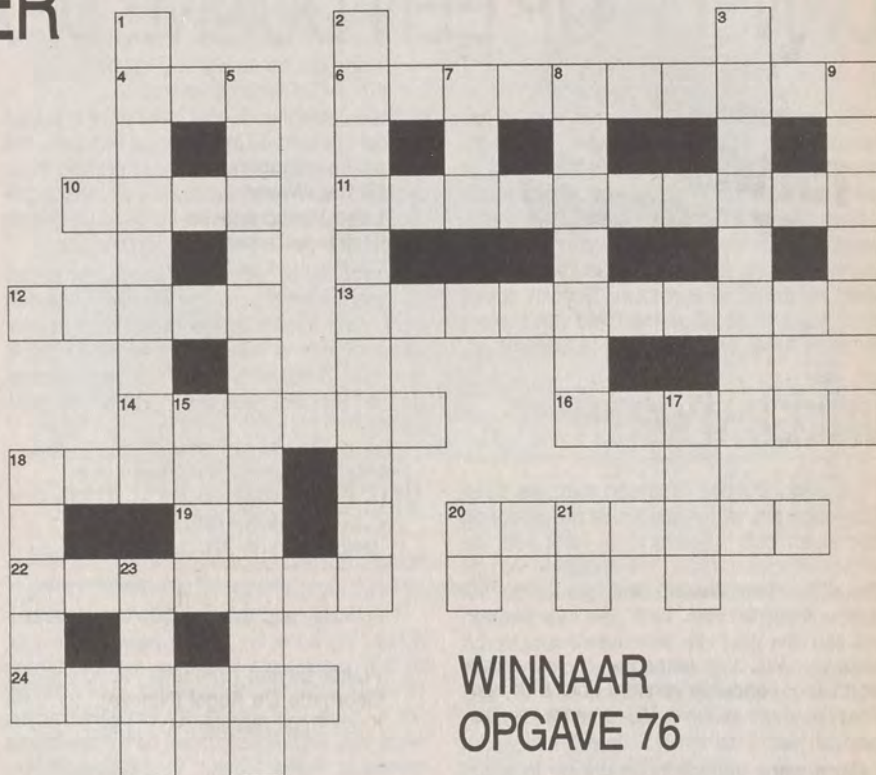
Kim Cattrall als *Judy McCoy*, de bedrogen echtgenote in *Het Vreugdevuur der Ijdelheden*.

HERSENBREKER

OPGAVE 78

HORIZONTAAL

4. Hier kun je iets in wegleggen, als je maar zorgt er zelf niet in terecht te komen (3)
6. Als 't erg koud is, schijnt er in deze Limburgse plaats flink te worden gevochten (10)
10. Afschrift (4)
11. Edelman van de slechte soort (10)
12. Hebben ze deze in 't Vlaamse land' werkzame voetbaltrainer onder de bomen in een Nederlands bos vandaan gehaald? (2,3)
13. De properste van de aangetrouwde familie (10)
14. Die vrucht zal hier niet zo gemakkelijk groeien, maar gegeten wordt ze volop (6)
16. Een loopje met iemand nemen (6)
18. Daar loop je op (5)
19. Dikke vriend van koek (2)
20. Deze vordering speelt nogal eens een rol bij stakingen (7)
22. Oef, wat een zwaar, dof geluid (7)
24. Achtermiddag (6)

WINNAAR OPGAVE 76

Tussen de vele juiste inzendingen trokken wij het kaartje van Jozef De Mulder, Engelstraat 57 te 9040 Sint-Amandsberg. Hij krijgt binnenkort zijn pakje thuisbezorgd.

VERTIKAAL

1. Zeer ongewoon (9)
2. Gebieden waar kleine mensen zich kunnen vestigen (11)
3. Uit een knol ontstaat deze levendig gekleurde bloem (8)
5. Zulke vaandels wapperen in de oorlog (13)
7. Nieuw of hernieuwd (3)
8. Z'n goede naam kwijtgeraakt (7)
9. Het bevel om te vertrekken én meteen hard weg te lopen is tevens onmisbaar bij naai-, brei- of borduurwerk (5)
15. Naar omlaag (4)
17. Bemide persoon (4)
18. Zeuren omdat je een stuk van een plank moet zien af te krijgen (5)
20. Uit de middeleeuwen daterend Westvlaams stadje (2)
21. Geeft aan dat er iets te kiezen valt (2)

OPLOSSING OPGAVE 77

Horizontaal: 1. echt; 4. ditmaal; 6. apostelen; 8. velodroom; 9. strijkage; 10. nauw; 12. afbiedend; 13. eind; 14. kennis.

Vertikaal: 1. Eva; 2. holen; 3. stationeren; 4. doordravers; 5. maaltijdbon; 7. limonade; 8. vitrage; 11. wand.

SATERDAG

AHASVERUS

„G. Geens: Carla Galle is de beste...”, las Ahasverus. ...zwemster door alle watertjes...

Telefacts op sekstoer
Lynnserie.

VTM en BRT op zelfde lijn
Kwislevenslijn...

Ex-dissidenten gehuldigd
Niet langer Haveloos.

Akkoord bij Glaverbel
Glasheldere overeenkomst?

Zonderling aast op...
...vrouwenkledij; broekenvent.

Drugs op Europese school
Hasjtje!

Mercedes leverde aan Irak...
...Steraanbieding

Duitsland wou leveringen
...wegMoffelen

Davidoff niet langer Cubaans
Dit is niet Fideel!

BEDANKT ERIK!

Vorige week titelden wij nog „De 100 nabij!” en deze week noteerde onze administratie het cijfer 110. Deze sprong van 12 nieuwe WIJ-abonnementen voorwaarts wordt voor eenderde versierd door Erik Vandewalle, onze actieve VU-schepen in Izegem. Bedankt Erik!

Deze week verwelkomen wij in de rangschikking enkele vertrouwde namen: Harry Van Herf, burgemeester Lode Van Dessel, Ferre De Beuckelaer en Wilfried De Metsenaere. Namen die binnen de VU op een jarenlange inzet bogen!

LIJST TOP-WERVERS

Totaal vorige week	80
1. Erik Vandewalle (Izegem)	16
2. Ward Herbosch (Wommelgem)	12
3. Cecilia Vens-Demuynck (Izegem)	8
Anny Lenaerts (Wilrijk)	8
5. Marie-Louise Thiebaut (Berg)	6
6. Walter Storms (Lovendegem)	4
Maurice Passchijn. (Meise)	4
Veerle Wijffels (Zemst)	4
9. Georges Raes (Ledegem)	3
Ingrid Roets (St.Martens-Latem)	3
11. Romain De Grave (St.Gillis-Waas)	2
Jose Lampaert (Tielt)	2

Willy Kuijpers (Herent)	2
Harry Van Herf (Zutendaal)	2
Willy Putzeijs (Lummen)	2
Eddy Vandermeulen (Gerdingen)	2
Rob Geeraerts (Vorst-Kempen)	2
Greet Claes (Liedekerke)	2
Ivo Coninx (Genk)	2
Jan Caudron (Aalst)	2
21. Miel Vanlangendonck (St.Kat.-Waver)	1
Liske Vanhorenbeek (Hofstade-Zemst)	1
Oswald Van Ooteghem (Gentbrugge)	1
Guido Boone (Gent)	1
Miel Uytenhoven (Buizingen)	1
Walter Devolder (Veurne)	1
Margriet Bachot (Antwerpen)	1
Nelly Maes (St.-Niklaas)	1
Clem De Ranter (Hoboken)	1
Maurits Van Dierendonck (St.And.-Brugge)	1
Filip D'Hose (Lierde)	1
Bert Verleysen (Munsterbilzen)	1
André Willems (Maasmechelen)	1
Dirk Demeurie (Deerlijk)	1
Georges Teirlinck (Ressegem)	1
Monique Carpentier (Brussel)	1
Walter Luyten (Berlaar)	1
Georgette De Kegel (Ninove)	1
Koen Pauli (Antwerpen)	1
Lode Van Dessel (Nijlen)	1
Ferre De Beuckelaer (Kontich)	1
Wilfried De Metsenaere (Denderleeuw)	1
Totaal	110

SPELREGELS

Wij herhalen deze week ook de spelregels nog eens.

1. Elke nieuw aangebrachte WIJ-abonnee heeft recht op een welkomstgeschenk: een wandklok, of een reiswekker, of een pocket stereo-radio, of een solar-rekenmachientje...
2. Elke nieuw aangebrachte WIJ-abonnee neemt bovendien deel aan een ronduit schitterende tombola waarmee U uw overtuigingskracht vaart kunt geven. Het rijkelijk aanbod leest U in de rubriek *Prijzenregen*.
3. Alle wervers ontvangen op basis van elke aangebrachte nieuwe abonnee een tombolabiljet waarmee zij deelnemen aan een

afzonderlijke werverstombola. Meer daarover leest U in de rubriek *Niet voor niks*.

Let wel! Om alles vlot te laten verlopen dient U bij elke nieuwe abonnee onze administratie telkens duidelijk te laten weten welke abonnee U heeft aangebracht.

PRIJZENREGEN

- 1 Video-kamera van Siemens (waarde 70.000fr.)
- 1 waardebon (20.000 fr.) vanwege Sukkes Kleding Meyers om een man en een vrouw in het nieuw te zetten
- 2 radio's met dubbelkassettespeler (Siemens)
- 1 waardebon (5.000fr.) voor verlichtingssegment vanwege De Vriese-woonverlichting te Brugge
- 1 etentje voor twee (waarde 5.000 fr.) in restaurant De Ultieme Hallucinatie
- 5 haardrogers mét radio (Siemens)
- 18 autostofzuigers (Siemens)
- 1 wereldontvanger (Siemens)
- 25 kunstboeken *Onder Dak*, uitg. Davidsfonds (waarde 1.980fr.)
- 20 parkerpennen

NIET VOOR NIKS

Alle wervers nemen deel aan een afzonderlijke tombola met als eerste prijs 1 Siemens mikro-golfoven (waarde 30.000fr.) 20 kunstboeken *Onder Dak* (waarde 1.980fr.)

U merkt dus dat nu abonneren op WIJ alleen voordelen biedt, zowel voor U als voor de abonnee die U aanbrengt. Laat er geen gras over groeien!

(Deze aktie loopt in samenwerking met Siemens, SK Meyers, Davidsfonds, Woonverlichting De Vriese en De Ultieme Hallucinatie)

ADVERTENTIE

Houtzagerij DE ROOSE N.V.
Algemene hout- en platenhandel Schaverij
AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86
AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

Kostuums naar maat
HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

KULTUUR
ZONDER **MUUR**
5 MEI '91 - 'T ELZENVELD - ANTWERPEN

OP DE BARRIKADE

De Golfoorlog is „over“... maar... De Balkan staat voor een goed deel „op springen“!...

Vrede blijft moeilijker te bewerkstelligen dan geweld te verwekken. Voor mij ligt de 15 jaar jonge VUJO-uitgave van 1 november 1976: „Naar een federale etiek — Integraal federalisme“.

Het is geschreven door Mark Cels-Decorte en ingeleid door de toenmalige VUJO-Voor-

zitter, ene Johan Sauwens. We zouden dit vredesboekje opnieuw moeten uitgeven om de *hopenden* en de *bedrogenen* in de federale bestuursleer bij te scholen. Met stukken en brokken gebruikte en vertaalde ik het niet alleen voor Russische en Litouwse vrienden, maar ook in Slovenië en Kosovë. Het woord *federaal* kreeg voor hen een bittere bijklank.

Het federalisme groeide er niet. Het werd versmacht door die ene diktatoriale, zaligmakende partij. Het herstel van het *ware federale* in de Balkan, in Midden- en Oost-Europa zal de enige mogelijkheid zijn om dit gekwetste continent mét het Westen te laten samenleven. Wij ruimen nu de puinen van het Russische, Pruisische, Servische, Oostenrijkse enz... imperialisme. Deze operatie zal ons veel geld en jarenlang geduld kosten. Wie dacht in 1914 een vreugdeschot te horen, toen de Serv Nedeljko Cabrinović in de Bosnische hoofdstad Sarajevo een bom naar de Oostenrijkse troonopvolger gooide, had het verkeerd voor. (En datzelfde geldt nu voor ieder ETA-, IRA- of ander schot!). En ook al schreef Dinalo Ilić, de man achter de aanslag, de Servische onderwijzer-ideoloog, het nog zo juist dat Servië, Albanië en de andere Balkanvolkeren autonoom moesten worden, zijn niet-onderbouwde woorden verwekten alleen maar wapengeweld, waarvan

we nu nog de verre echo's horen. Precies 75 jaar geleden stierf, in eenzame opsluiting, *Nedeljko Cabrinović*, aan tuberculose en ondervoeding. Als minderjarige van de aanslaggroep, werd hij veroordeeld in oktober 1914 tot slechts 20 jaar gevangenisstraf. Zijn mededader, *Trifko Grabez*, met een ketting aan een celmuur in de vesting van Theresienstadt vastgeklonken, stierf een half jaar later. *Gravilo Princip* zou het uithouden tot 24 april 1918, toen de bottuberculose en ondervoeding ook hem deden vergeten.

De dwaze aanslag van Sarajevo diende het zelfbestuur van de Balkanvolkeren niet. Enkel het Oostenrijks imperialisme gebruikte het als voorwendsel om verder te veroveren. De mensheid betaalde de aanslag met twee waanzinnige wereldoorlogen. Geweld boven geweld! Andere namen zijn niet vergeten. Hun Vlaamse tijdgenoten o.m. Wies Moens en Pol van Ostaijen — ook levend tussen de gevangenis en tuberculose — gaven *pacifistisch* hun zelfstandigheidsdroom door aan de volgende generatie. *Iedereer* keer een stap verder. Hun woorden blijven bij velen „gloed“ verwekken. En ook al zagen zij de „lichtende vrede“ van ons zelfbestuur niet — zij leefden verder door de etiek van hun vredewoorden.

Willy Kuijpers
Algemeen Sekretaris

De afdelingsbezoeken aan het VU-sekretariaat kende zelfs tijdens de voorbije sneeuwperiode geen terugval. De afdelingen Hove, Boechout en Antwerpen trotseerden het gure weer voor een kiekje. (foto's Sonja Productions)

PORTRETTELEN VAN VLAAMSE VROUWEN

Binnen de kadervorming van de Federatie van Vlaamse Vrouwengroepen wordt er gezocht naar voorloopsters van de hedendaagse Vlaamse Vrouwenbeweging, naar de streekgebonden Vlaamse Vrouwengeschiedenis. Maar ook de actuele rol van de vrouwen in de Vlaamse beweging wordt niet vergeten.

Op de kadervormingsavond brengen enkele vrouwen hun verhaal over hun persoonlijke ervaringen en inzet voor de Vlaamse beweging.

De kadervorming voor het arrondissement Aalst-Oudenaarde gaat door op 27 maart 1991 om 20 uur in het Vlaams Centrum, Stationsplein 22 te 9000 Gent.

Spreekster: Mieke De Lobel. Moderator: Huguette Ingelaere.

De kadervorming voor het arrondissement Antwerpen gaat door op 27 maart 1991 om 20 uur in het Cultureel Centrum, Driekoninginnenstraat 126 te 2600 Berchem.

Spreeksters: Elisabeth De Pelsmaeker en Ledy Broeckx. Moderator: José Verbruggen.

Iedereen is van harte welkom.

ZONDAG 14 APRIL 1991
KONGRES
VU-VLAAMSE
VRIJE DEMOKRATEN
TE HASSELT

De VU-Deerlijk kreeg zowat 350 deelnemers aan het mossel-feest over de vloer. Voorzitter Dirk Demeurie interviewde enkele aanwezige VU-prominenten. Paul Van Grembergen gaf toelichting bij de Golfkwestie en Michel Capoen had het over de derde fase. De beide ondervoorzitters Annemie Van De Casteele en Chris Vandenbroecke handelden over het Toekomstplan en de hieruit voortvloeiende opdracht voor de VU en de Vlaamse Beweging.

WEST-VLAANDEREN

MAART

23 IEPER: Van Rossem en Coveliers in debat. Om 19u. in Westervleugel van de Lakenhallen. Inkom: 200 fr., vvk 150 fr. Kaarten op 057/20.67.65 of 20.19.69. Org.: VU-arr. Ieper.

23 BRUGGE: Viering 1 jaar Vlaams Ontmoetingscentrum De Gulden Spoor. Verjaardagsmenu aan 750 fr. p.p. Aanvang 18u.30. Vooraf inschrijven op rek. 470-0115191-76 van vzw Informativa.

24 DIKSUIDE: Opening tentoonstelling „Dichter bij Vlaanderen”, over Rodenbach. In IJzertoren, om 11u.30. Gelegenheidspraak door Michiel De Bruyne „Denken met Rodenbach”. De tentoonstelling loopt tot 22/5. Open van 10 tot 12u.30 en van 14 tot 17u. Org.: Rodenbachfonds-FVK.

26 IZEGEM: Plantijnzaal POB, om 20u.: 8ste sessie cursus Griekse kunst. Org.: VSVK.

26 WERVIK: In het zog van de Silco. Hans De Belder, om 20u. in 't Kapittel, Ooievaarstraat 33. Inkom gratis. Org.: Vlaamse Kring Wervik.

27 ROESELARE: Het maken van een lentebloemstukje. Om 20u. in de H. Verrieststraat 4. Meebrengen: schaalpje of potje. Bloemen verkrijgbaar. Prijs: op de avond zelf te bepalen. Org.: Vlanajo-West-Flandria.

27 OOSTDUINKERKE: Avond over astrologie. In de raadzaal v.h. oud-gemeentehuis te Oostduinkerke. Om 20u. Inkom 80 fr. FVV-leden/niet-leden: 100 fr. Org.: FVV-Duneblomme.

27 GULLEGEM: Panelgesprek Jean-Pierre Van Rossem-Hugo Coveliers. Om 20u.15 in IJspiste

Finlandia. Info: D. Demeurie (056/70.17.92).

27 BRUGGE: voordracht met dia's over „De praalstoet van de Gouden Boom”. Org.: VVVG-Assebroek (050/35.54.30).

30 DAMME: VU-bal in zaal 2001 te Damme (Male-St.Kruis).

APRIL

3 ROESELARE: Het maken van paasversiering. Om 14u. in de H. Verrieststraat 4. Meebrengen: lijm, schaar, plastic zak. Inkom: 50 fr. Alle kinderen welkom. Org.: Vlanajo vzw Roeselare.

6 ROESELARE: Groentenkaarting, om 16 uur in 't Leeuwke, H. Verrieststraat 4. Ook op 7/4 vanaf 10u. Org.: Vlanajo-West-Flandria.

12 LANGEMARK: Achter de schermen van de kollaboratie en de repressie, door Maurits De Wilde. Om 20u. in zaal Munchenhof, Markt 32. Iedereen welkom. Org.: Vriendenkring Volksbelangen 88.

12 OOSTENDE: Een avond met Jos Vandelloo. Om 20u. in zaal Ten Stuyver, Stuyverstraat 357. Deuren 19u.30. Inkom: CJP of 50 + -pas: 120 fr., vvk. 150 fr., deur 180 fr. Org.: Rodenbachfonds Oostende (059/50.84.80).

13 BLANKENBERGE: Concert in het Forum, Kerkstraat, om 20u., door St.-Ceciliaharmonie en Zangkoor der XX-en. Kaarten bij E. Duysters (050/41.36.54).

WERVIK CENTRUM, INITIATIEVEN EN PLANNEN IN UITVOERING

Iedereen weet dat de Wervikse binnenstad zeer dringend aan een nieuwe en aan onze tijd aangepaste infrastructuur toe is. Na maanden van studie-werk en vooral financieel denkwerk, kunnen wij met trots meedelen dat er thans zeer concrete stappen naar de uitvoering gezet worden.

De *Speiestraat*, die vergeleken werd met de „hel van het Noorden”, onderging kortelings voor het grootste deel, een belangrijke gedaanteverwisseling. Nieuwe rioleringen, nieuwe grondvesten en een totaal nieuw en aangepast wegdek met waar het enigszins mogelijk is, groenaanplanting, biedt een totaal nieuw beeld. Weldra wordt hier de laatste fase aangevangen, samen met de *Grauwe Zustersstraat* en de *St-Franciskusstraat*.

Deze werken worden dit jaar nog begonnen. Belangrijk is ook dat deze werken gekoppeld worden aan een volledig nieuw rioleringsnet dat Werviks afvalwater moet leiden naar een nog nieuw te bouwen waterzuiveringsstation te Menen. Niet alleen een vernieuwd stadsbeeld maar ook *zuivere waterlopen* zijn een werkelijke bekommernis voor het stadsbestuur!

DE DOORTOCHT VAN WERVIK

Dit zeer belangrijke dossier vergt een samenwerking tussen het stadsbestuur en minister van Open-

bare Werken, *Johan Sauwens*. De minister was reeds een paar maal onze geëerde gast en ook zijn burgemeester *mevr. R. Lemout-Martens* en *Jef Claeys* verschillende malen op het kabinet geweest. Dit resulteerde in een belangrijke afspraak tussen beide instanties (ministerie en stadsbestuur). Aangezien het Wervikse centrum doorkruist wordt met *gemeenschapswegen* (de vroegere rijkswegen) kan men hier gewagen van een samengesteld dossier. De minister neemt de straten voor zijn rekening en de stad de omringende infrastructuur. Het dossier is ondertussen klaar en de werken zullen ook nog dit jaar starten.

Belangrijk te vermelden is nog het feit dat de betrokken inwoners via *inspraakvergaderingen* reëel hun zegje hadden. Uiteraard verlangen al die mensen na inzage van de plannen naar een snelle realisatie. In alle eerlijkheid kunnen wij hier nog vermelden dat de reacties zeer positief zijn. Het ongemak tijdens de werken wordt als een normaal zeer beschouwd.

RECHTTREKKING LEIE

Dezer dagen binnen de werken op het Wervikse grondgebied. Zoals vroeger reeds vermeld werd bieden deze werken belangrijke kansen voor het Wervikse groen- en leefmilieu. Ten gepasten tijde komen wij hier op terug.

GELUWE

Ook in deze deelgemeente werd er reeds heel wat vernieuwd en staan er nog belangrijke werken in het vooruitzicht. De Kleine Wervikstraat, de Groene Sprietstraat en de Voorhoek zijn reeds volledig heraangelegd. De doortocht van de Geluwse dorpskern staat ook op het programma en wat hier „het BPA Oost” genoemd wordt, kreeg thans een nieuw groen kleedje.

VERDER...

...zijn er nog de Kruisekestraat en belangrijke initiatieven van het OCMW (bejaardenwoningen en bejaardenflats). Een volgende maal komen wij hier uitvoeriger op terug.

Zoals je merkt: we staan niet stil!

ADVERTENTIE

O.C.M.W. leper werft aan:
**RUSTHUIS-
DIREKTEUR**

Voorwaarden:

- diploma geëerde in de verpleegkunde (A1) en in 5 jaar effectieve praktijk als lid verplegend personeel
- of diploma maatschappelijk assistent
- of universitair diploma dat getuigt van een vorming dienstig voor de uitoefening van de functie;

* minimum 24 jaar en maximum 45 jaar;

* slagen in een aanwervingsexamen.

Inlichtingenformulier, benoemingsvoorwaarden en examenprogramma te verkrijgen op telefonisch verzoek (057/20.48.31 - dhr. Vandemaële) of schriftelijke aanvraag bij het OCMW leper.

Kandidaturen uiterlijk op 17 april 1991, per aangetekend schrijven aan:

**Mevrouw de Voorzitter
van het O.C.M.W.**

**Rijselsestraat 38,
8900 leper**

(poststempel geldt als bewijs)

AFVAL VOORKOMEN BETER DAN AFVAL VERBRANDEN

Dit is zowat de kern van het nieuw afvalstoffenbeleid. Het uitgangspunt van dat plan is recuperatie en voorkomen van afval. Afval dat niet kan worden gerecupereerd, moet op een ecologische, verantwoorde wijze worden verbrand bij een maximale energierecuperatie. Nu ligt de klemtoon van de huisvuilverwerking op verbranden. Hoe meer afval er kan worden verbrand, hoe hoger het rendement van de oven, althans volgens de bestuurders van deze verbrandingsovens. Nochtans moet de afvalberg worden beperkt. De Vlaamse regering en alle gemeenten hebben tenslotte het afvalstoffenplan van het ministerie van Leefmilieu gunstig geadviseerd. Zij gaan ondermeer akkoord met de oprichting van een containerpark voor gescheiden afvalverwerking op elke gemeente. In theorie lijkt dat alles zeer logisch maar in werkelijkheid is de uitvoering van dat beleid moeilijk. Een voorbeeld.

Papier recupereren lijkt zo gemakkelijk en milieuvriendelijk. Nochtans blijkt het aanbod van oud

papier nu groter is dan de vraag, met het gevolg dat er voor oud papier niets meer kan worden gegeven. De papierverwerkingsindustrie haalt beter papier uit Amerika. Moet ons papier dan worden verbrand? Papier ophalen en verbranden door IVBO kost ons 3.200 fr. per ton. Ophalen kost ons 1.800 fr.; en verbranden 1.400 fr. per ton. Verbranden is een verkwisting van grondstoffen en zorgt ook voor luchtvervuiling. Misschien kunnen de gemeenten aan verenigingen die papier ophalen een toelage geven van 3.200 fr. per ton opgehaald papier. De verenigingen kunnen zo een cent bijverdienen voor hun klubkas, het milieu blijft gespaard van verbrandingsgassen, de papierindustrie verkrijgt bijna gratis het papier.

Een voorstel in die zin werd door VU-VVD-gemeenteraadslid *Jos Millemec* op de raad van 7 maart te Damme verdedigd. Het voorstel kreeg vooral negatieve kritiek. De gemeente Damme stelt dat IVBO de aangewezen instantie is om aan afvalverwerking te doen. De afwachtende houding van zowel de gemeente als IVBO voorspellen weinig goeds voor de toekomst. De problematiek rond recuperatie van afval ligt zeer moeilijk. Ook de privé-bedrijven staan klaar om munt te slaan uit afvalverwerking via overheidssteun. De kleine veruiler zal de rekening wel betalen.

André Verhelst, Damme

FEEST TE KOEKELARE

Het jaarlijks ledenfeest van VU-Koekelare ging door in zaal Amfora en werd een topper. Op de foto: het bestuur en gastspreker gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer *Johan Sauwens*. Verder als eregasten volksvertegenwoordiger *Jan Loones*, Europarlementslid *Jaak Vandemeulebroucke* en onze arr. VU-voorzitter *Pierre Nolf*.

(foto WIJ)

ADVERTENTIE

BRAMO B.v.b.a.

De beste keus in keukens en badkamers.

**Zoekt zelfstandige medewerkers
voor montage van keukens.**

Lindenstraat 308, 2070 Zwijndrecht

Afrit 16 op E17.

Tel. 03/252.82.32 Fax.: 03/252.98.30

ANTWERPEN

MAART

22 BORNEM: Ontmoeting met Hans De Belder, over bezoek Irak en Kadhafi. Zaal ASLK, Cardijnplein (kerk), Bornem. Aanvang: 20u. Inkom gratis. Org.: Vlaamse Kring i.s.m. VU-Bornem.

22 BOECHOUT-VREMDE: Ledenfeest in benedenzaal Gildenhuis Sint-Bavo te Boechout, vanaf 20u. Welkomstdring, feestmenu, gezellige sfeer. Inschrijvingen (1000 fr. p.p.) bij Door Jacobs (455.20.13), Marc Valkenborgs (455.1203) of VU-bestuurslid, voor 15/3. Org.: VU-Boechout-Vremde.

23 GEEL: Om 20u.30 in zaal Wijnhuis, Stationsstraat te Geel: Optreden „Zakdoek”. Org.: Vlaamse Aktiegroep Geel.

23 BERLAAR: De 4 leden van de VU-fractie nodigen uit op de Vlaamse Nacht in zaal Familia aan de steenweg Lier-Aarschot. Begin 21u. Info: A. Goris, 015/24.63.70 en J. De Smet, 015/24.64.81. Inkom 100 fr.

23 HERENTALS: Boskantien: VUJO-arr.-Turnhout-namiddag Aanvang 9u.30. Om 13u. gastspreker Walter Luyten over „Vlaams-nationalisme, een blijvende opdracht”.

23 MERKSEM: Kaarten met Vlanac-Merksem, in het Vlaams Nationaal Centrum, Bredabaan 360. Aanvang: 20u. Deelname: 100 fr. p.p., inschrijving ter plaatse.

25 RETIE: Kursus zelfverdediging van 14 tot 16u. Gemeentelijke sporthal. Org.: VVVG-Mol (014/37.73.50).

27 KALMTHOUT: Om 20u. Cultureel Centrum te Berchem: Kadervorming, op zoek naar voorlopers van hedendaagse Vlaamse Vrouwenbeweging en de actuele rol nu. Wie mee wil met FVV-Kalmthout: tel. naar 666.57.77.

27 DEURNE: Vader- en paasviering in Rix, de Grijspeertstraat te Deurne om 14u.30. Org.: VVVG-Deurne (03/322.07.73).

27 BERCHEM: Diavoordracht in lokaal Kover, Jozef Wautersstraat 21. Org.: VVVG-Berchem (03/218.71.58).

28 BORNEM: Kasteelbezoek Marnix van St. Aldegonde. Org.: VVVG-Zwijndrecht (03/252.92.78).

28 ANTWERPEN: „Achter de schermen van...” (Zoo of KNS). Org.: VVVG-Morstel (03/449.68.48).

31 SINT-AMANDS: Hobby-tentoonstelling van VVVG-Gewest Klein-Brabant, in lokaal Etienne Servaes, Jan Van Droogenbroeckstraat 53. Ook op 1/4. Beide dagen op van 14 tot 20u. Vooropening en receptie: 30/3 om 19u. Gastspreker: Antoine Denert.

APRIL

2 WIJNEGEM: Pol Vigaureux over de „Verzoening in Zuid-Afrika”. Om 20u. in Kultureel Centrum, Turnhoutsebaan 199. Org.: Vlaamse Nationale Debatclub Wijnegem.

13 MERKSEM: Intieme Dr. Bormshulde door VU-afd. Merksem. Verzameling om 14u.30 stipt aan de ingang van het oud kerkhof te Merksem.

DEBAT OVER BRUSSEL

De Vlaams-nationale Debatclub organiseert een debatavond over Brussel tussen volksvertegenwoordiger Vic Ancliaux, staatssecretaris Brusselse Eksekutieve en lic. Joris Van Hauthem, lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad.

Deze debatavond, voorgezeten door ir. Jef Van Dingenen, heeft plaats op donderdag 28 maart a.s., om 20u.30 in de „Salons De Landsknecht”, Schildersstraat 33 te Antwerpen (vlakbij het Museum voor Schone Kunsten).

Vlaanderen 2000-mensen gingen nogal drastisch te werk. En, of ze gelijk hebben: er valt geen tijd te verliezen! (foto FIK)

VLAANDEREN 2000 WIL GEEN TIJD VERLIEZEN

De werkgroep *Vlaanderen 2000* sloot symbolisch het waterverloop af van de visrijke Schelde naar de met zouten en radioactiviteit sterk verontreinigde rivier de Laak.

De situatie van de Laak kan haast model staan voor de vele wantoestanden in het gehele Vlaamse land. Tal van bedrijven lozen nog dagelijks hun vervuild water, tegen elke Europese richtlijn in, in beek, stroom, kanaal of rivier.

De bouw van waterzuiveringsstations gebeurt niet altijd even oordeelkundig zodat beken en afvoerpijpen hun afvalwater in juist gezuiverd water lozen (bv. het Schijn).

Bij de gestemde wetten door de Vlaamse Raad worden geen of pas jaren nadien uitvoeringsbesluiten getroffen.

Deskundigen schatten dat voor de waterzuivering in Vlaanderen alleen 120 miljard dient voorzien wat in schrille tegenstelling staat met de 60 miljard

die de begroting gespreid over enkele jaren voorziet. De versnippering van bevoegdheden maakt een samenhangend waterbeleid onmogelijk. Er dient dringend werk gemaakt te worden van een milieudepartement dat voor Vlaanderen een overkoepelend milieubeleidsplan kan uitwerken dat over alle beleidsdomeinen heen de krachtlijnen voor milieuhetel op korte en lange termijn vastlegt.

Er dient immers werk gemaakt te worden van een „zuiverwaterpolitiek” i.p.v. een waterzuiveringspolitiek. Wat baat het om tientallen miljarden te stoppen in de bouw van waterzuiveringsstations als de fabrieken haast straffeloos onze waterlopen kunnen blijven vervuilen?

Een consequent uitgewerkt en toegepast normenbeleid inzake het lozen van afvalwater is hier op zijn plaats. Maar dat is er helaas nog niet.

VU-RIJKEVORSEL-MERKSPLAS 10 JAAR

Om deze gebeurtenis te vieren organiseert VU-Rijkevorsel-Merksplas twee activiteiten: een ontspannende en een leerrijke.

VISSEN

Op 27 april 1991: Vissen op de put „Den Heibaart”, Heibaartweg 20 te Loenhout. Vissen in de natuurlijke omgeving van Loenhout van 10 tot 16 uur. Voor onze leden gratis — Voor niet-leden 200 fr.

Voor de niet-vissers is er gelegenheid tot wandelen.

Om 17 uur is er gezellig samenzijn met barbecue voor de prijs van 350 fr. Tombola met waardevolle prijzen. Gastspreker: de nationale sekretaris Willy Kuijpers.

FRANS-VLAANDEREN

Omdat VU-Rijkevorsel-Merksplas 10 jaar jong is organiseert de afdeling op zaterdag 4 mei a.s. een reis naar Frans-Vlaanderen o.l.v. senator Walter Luyten.

Alle geïnteresseerden kunnen aan deze dagtrip deelnemen. Wel op voorhand inschrijven en betalen bij één van onderstaande bestuursleden.

Vertrek: Grote Markt Turnhout (6 uur), Vosselaar aan de lichten (6u.15), Beerse kerk (6u.20), St. Jozef Duivenlokaal (6u.25) en Rijkevorsel Kredietbank (6u.30).

Via Antwerpen naar Belle waar ontbijt (knapzak) en bezoek stadhuis. Verder tocht langs heuvellandschap. Op de middag: eten (knapzak) in 't Blauwershof. Vervolgens naar Kassel, wandeling, Sint-Omaars, Ekelsbeke, Westouter, avondeten, warme maaltijd 500 fr. niet verplicht!

Bus 300 fr. + warme maaltijd 500 fr. = 800 fr.

Inschrijven bij: Jaak Baelemans, Eikendreef 67, Rijkevorsel; Paul Kempenaars, Vlimmersebaan 3 te Rijkevorsel; G. De Beuckelaar, Veldstraat 23 te Rijkevorsel; Joachiem Vervoort, Dellenweg 43 te Rijkevorsel; Georges Dockx, Molenzijde 47 te Merksplas; Jan Tollenaere, Stoksebaan 61 te Vosselaar en Klara Hertogs, Duifhuisstraat 30 te Turnhout.

LIMBURG

MAART

22 NEEROETEREN: Volksunie-ledenfeest. Open politieke debatavond. Gelegenheid tot eigen van 19 tot 20u.30 en van 21u.30 tot 22u. Spek met eieren en Boekweitkoek. Om 20u.30 VU-programma met 6 pijlers, voorgesteld in video-montage. Om 21u. debat. In Het Ontmoetingshuis, Tismansweg 4, Voorshoven-Neeroeteren.

23 HAM: Jaarlijks VU-afdelingsbal, in zaal „Gemeenschapshuis”, Dorpstraat 15a te Kwaadmechelen-Ham. Met disco-bar. Aanvang: 20u. Inkom 60 fr., VVK 50 fr. + gratis kaartentombola.

27 ZONHOVEN: Vlaanderens Internationale Betrekkingen, met toelichting tot de VDBH door Hans De Belder. Om 20u. in Taveerne De 4 Jaargetijden, Houthalenseweg 32. Iedereen welkom, inkom gratis. Org.: VU-Zonhoven.

29 GENK: Om 19u.30 in Cultureel Centrum Genk: lezing van Hugo Olaerts. Org.: vzw Azarty.

APRIL

6 BEVERST-SCHOONBEEK: Ledenfeest in zaal Beversheem (langs sporthal De zonhoeve). Aanvang 20u. 600 fr.p.p. Inschrijven voor 30/3 bij Anthony Vendrix (011/41.54.43), Vic Putseys (011/41.22.11) en Willy Crals (011/41.22.73).

13 BILZEN: Groot Vernieuwingsbal in C.C. St.-Amandus, Kleine Spouwen. Aanvang: 20u.30. In aanwezigheid van minister Johan Sauwens, kamerlid Frieda Brepoels en alle gemeentemantatarissen.

14 BERINGEN: Politieke fietstocht van Beringen naar Hasselt, en perskonferentie. Start 10u. Kerkplein Beringen. Perskonferentie om 13u. in De Heraut te Hasselt. Org. VUJO-Limburg. Info: Johan Cuyper (02/219.49.30).

GESLAAGDE VLAAMSE TAFEL

Het arrondissementbestuur VU-Aalst wenst langs deze weg allen te danken die het hunne bijgedragen hebben tot het welslagen van de arrondissementale *Vlaamse tafel* van 23 en 24 februari j.l. in het „Hof ten Eede” te Haaltert.

Op de eerste plaats de meer dan 500 aanwezigen. Maar zeker speciaal ook de actieve werkers: de verkopers van kaarten en het ijverige personeel.

Onze hartelijke dank voor de prettige samenwerking en... tot volgende keer!

(Cw)

Wij stellen U voor in exclusiviteit

B.V.B.A Stassen-Verlinden

Restaurateur Traiteur Banketaannemer

Comberg 29 b 3790 St-Martens-Voeren Tel.:041/61 11 10

Groepen informeer eens naar onze arrangementen en dagmenu's voor groepen.

*Furon: eerste vermelding van Voeren in 966.

HAM DEBATEERT OVER TOEKOMST ONDERWIJS

Naar aanleiding van de debatavond te Hasselt op 15 januari j.l., was men in de Volksunie-afdeling Ham de mening toegegaan dat dergelijke initiatieven meer naar het volk toe georganiseerd dienen te worden.

Dankzij de bereidwillige medewerking van senator Laurens Appeltans was het mogelijk zulks te realiseren in een kleine gemeente als Ham.

122 inwoners van de gemeente, die een opleiding in de onderwijsrichting hebben genoten, werden persoonlijk aangeschreven en uitgenodigd tot deelname aan het debat. De opkomst was in dezelfde verhouding als de debatavond te Hasselt. De aanwezigen kregen ruimschoots de kans om vragen die hen reeds lang bezighielden te stellen. De antwoorden kwamen even snel als de vragen, wat de avond vlot deed verlopen. Voor iemand er erg in had waren we reeds drie uren verder.

Het bestuur wenst nogmaals senator L. Appeltans en arrondissementeel voorzitter Wilfried Remy te danken voor hun medewerking en deelname aan dit panel.

LEDENBLAD AFDELING-HAM

Reeds jaren is onze afdeling actief rond de problematiek van verkeersveiligheid in de dorpskernen van onze gemeente.

JAN CAUDRON TEGEN GELUIDSHINDER

VU-volksvertegenwoordiger Jan Caudron heeft de minister van Leefmilieu geïnterpelleerd over de toenemende lawaaihinder.

Oost-Vlaanderen is zowat de meest lawaaiërice provincie van het land geworden. Het stadsbestuur van Aalst levert reeds jaren inspanningen en strijd tegen het organiseren van oefeningen en wedstrijden voor motorvoertuigen aan de Meysberg in Baardegem. Toch kregen de organisatoren een vergunning van minister Kelchtermans waarop de stad Aalst een annulatieverzoek indiende bij de Raad van State.

Caudron vindt het ongehoord dat een hogere overheid de verbodsbepalingen van het stadsbestuur ongedaan maakt. De omwonenden van de Meysberg beklagen zich niet alleen over lawaaihinder maar ook over stankhinder van uitlaatgassen en verhitte olie. Ook in het naburige Kravaalbos, een uniek natuurgebied, wordt geoefend ten nadele van fauna en flora. Caudron vraagt wanneer de overheid deze wegterroristen zal beteugelen.

Ook moet wat gebeuren aan de moderne ziekte van de keteldooftheid als gevolg van het oorverdovend lawaai in de discobars. Hij vindt dat de Vlaamse Regering zich ernstig met dit probleem moet bezighouden.

ZOEKERTJE

— GEZOCHT — 26-jarige heer met veelzijdige opleiding en ervaring in alle schrijn- en timmerwerk zoekt passende betrekking in zijn specialiteit of in onderhoudsactiviteiten. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

Minister Sauwens vond de situatie voldoende ernstig om met het gemeentebestuur rond de tafel te gaan zitten en konkreet een en ander uit te werken. Na een half jaar blijken bepaalde werken nog niet aangevat te zijn. Dit was koren op de molen van de PVV-burgemeester om een reeks verkiezingsartikelen te laten publiceren over hoe braaf hij wel is en hoe stout minister Sauwens. Eigenlijk komt het hier op neer. Onze afdeling is nog niet gezegend met een zetel in de gemeenteraad. Toch leggen wij, meer dan eender welke andere partij ook, de vinger op de wonde als het om het belang van de bevolking gaat. En daarom wil de burgemeester ons zwarter maken dan we zijn doch ons rechtstreeks aanvallen zou te veel publiciteit voor ons meebrengen. Dus liever onze minister bekladden.

Hadden ze even niet met onze redactionele pen rekening gehouden. Ons recentste afdelingsblad gaf prompt antwoord op zijn lasterkampanje. Blijkbaar van dien aard dat hun gemoed overliep en zij alle voorzichtigheid lieten varen en onze afdeling provinciale bekendheid laat genieten door ons herhaaldelijk te vernoemen in hun weerschrift van 6 maar j.l. Gelukkig voor hen mocht de reporter geen dossier inkijken, anders was het artikel er niet gekomen.

OOST-VLAANDEREN

MAART

22 TEMSE: Dia-avond: Op ontdekking naar Mexico, Guatemala en Honduras, samen met Albert De Schoenmaker. Om 20u. in Wilford, Wilfordkaai 10. Inkomombola: 50 fr. Org.: A.Verbruggenkring Temse.

23 RESSEGEM: Vlaamse Nacht van VU-Groot-Herzele. In Zaal Da Vinci, Ressegemstraat. Met DJ Tone. Kaarten bij bestuursleden.

23 AALST: Kaas- en Wijnavond in Kring St.Jan, Immerzeeldreef, vanaf 19u.30. Volv.: 280 fr. Muzik. omlijsting: Nagit. Org.: FVV-Aalst.

23 EEKLO: Jaarlijks Feest met Gourmet-avond in Restaurant „De Vreeze Gods”, Kerkplein, om 19u.30. Deelname: 500 fr.p.p. Kaarten bij bestuursleden of op nr. 77.12.47. Org.: VU-Eeklo.

24 SINT-NIKLAAS: Palmzondag 10u. „Bormsdag” in Klein Seminarie (bij Grote Markt). Amnestiemis in Kollegekerk o.l.v. e.h.Ward Corsmit, opgeleerd door Pieter Vis met Nicolaaskoor. Daarna in Kollegezaal: getuigenis over Borms en Frans-Vlaanderen m.m.v.jongeren aldaar.

27 SINT-AMANDSBERG: Lieve Baert-Van Tyghem brengt een voordracht met dia's over het Heilig Land. Café St.Elooi, Antwerpse stwg. 275, om 20u. Org.: FVV-Sint-Amandsberg.

28 SINT-NIKLAAS: Meerderjarig oop 18, door Rad De Hertog (JIAC), om 20u. in Stedelijke Openbare Bibliotheek, H. Heymanplein. Org.: FVV-Sint-Niklaas.

30 LEBBEKE: Paasaktie van VU-Groot Lebbeke. Info bij bestuur. Ook op 31/3.

30 ERTVELDE: Ledenfeest in Vlaams Huis De Veldbloem, met uitstekend menu. Inschrijven voor 26/3 bij voorzitter mevr. Chris Segers-Genbrugge (091/44.41.70).

31 RUPELMONDE: Pasen in zicht en AVK-Rupelmonde is paraat om U te verwennen met feestelijke ontbijtmandjes aan 170 fr. Voor geïnteresseerden contact opnemen met R. de Roeck-Van der Meiren C, Kalverstraat 119 (774.00.57) of A. Cortebeek, Temsestraat 51 (774.17.19). De mandjes worden geleverd op Paaszondagmorgen.

BRABANT

MAART

23 ITTERBEEK: Jaarlijks Breugelfeest in de Parochiezaal van St. Anna-Pede, Plankenstraat, vanaf 18u. Ook op 24/3 vanaf 11u.30. Org.: VU-Itterbeek.

23 LEMBEEK: 15de Haantjeskermis, in zaal De Kring, Stevens de Waelplaats. Vanaf 17u.30. Ook op 24/3 vanaf 11u.30. Org.: VU-Lembeek.

27 LENNIK: Gokverslaving. Gespreksnamiddag om 13u.30 in Huize Zwartebroek, Zwartebroekstraat 127. Org.: Pajottenlands Jongeren centrum.

APRIL

5 TIELT-WINGE: VU-Bal Tielt-Winge in Tilt City, Boekhout, Tielt.

6 SINT-MARTENS-BODEGEM: 11de pannekoenfestijn en boterhammen op zijn pajots. Vanaf 18 uur in Gemeenschapslokalen Schoolstraat. Ook op 7/4 vanaf 15u. Org.: VU-St. Martens-Bodegem.

7 DIEGEM: Jaarlijks Spagettifeest VU-Diegem, vanaf 12u. in het Gildenhuis, Kosterstraat 1. Info bij bestuursleden.

13 BERG: Dansavond van VU-Groot-Kampenhout. In zaal Fauna-Flora te Berg. Inkom 120 fr., vvk. 100 fr.

VU-LEUVEN EN HAACHT FIETSEN LANGS DE VAART

In het kader van de VU-kampanje voor een beter beheer en gebruik van het kanaal Leuven-Mechelen hebben de VU-afdelingen van Haacht en Leuven een opgemerkte fietstocht op touw gezet. Bestuursleden en simpatisanten uit beide afdelingen vertrokken uit hun gemeente voor een fietstocht langsheen een bestaande maar nog niet bewegwijzerde (Haacht) fietsroute, of stippelden een gloednieuwe route uit (Leuven). In Wijmaal kwamen de afdelingen samen, alwaar naar goede Vlaamse traditie een stevige pint gedronken werd. Onderwege vestigde de VU van Leuven de aandacht op het industrieterrein van Wilsela, een verkommerd gebied, en op de vervuilende bedrijven Sagitta, Remy en Cargill. De Leuvense Vlaamse democraten willen ook het voetgangersbrugje in Wilsela hersteld wordt. Ze willen van een nieuwe vaste brug niet weten.

De VU van Haacht vraagt een verharding van de

rechteroever tussen Tildonk-brug en Kampenhout-Sas. Dit zou voor een goede fietsverbinding zorgen tussen de woonkernen Tildonk en Haacht-Station. De VU'ers stelden ook voor om op geregelde afstanden en zeker aan bruggen en sluisen enige infrastructuur voor de Vaart-recreatie te voorzien: zitbanken, pikniktafels, infoborden, een schuilhut, etc.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — 36-jarig drietalig dynamisch teamwerker met economische achtergrond met A6/A1-diploma in boekhouden, met opgefriste boekhoudkundige technieken en kennis, met ervaring in informatika, zoekt passende betrekking. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

ADVERTENTIE

LUNOR-BENELUX

**ATOOMSCHUIKELDERS
RAMPENKELDERS
OOK VOOR ZELFBOUWERS**

Gentsesteenweg 5
9420 ERPE-Mere
053/80.54.56

BEZOEK ONZE KIJKELDERS

**WILLY
MICHIELS**

MAKELAAR IN VERZEKERINGEN

Torleylaan 51 • 1654 HUIZINGEN
tel. 02/360.20.40

Kantooruren: 9-12 - 15-18 (zaterdag: 10-12)

Waar Vlamingen méér dan thuis zijn

**KEUKENS - SANITAIR -
VERWARMING**

VAN DER CRUYS

Assesteenweg 240, TERNAT
Tel. 582.29.15

Toonzaal alle dagen open
van 9-19 u. Zondag gesloten.

BLOEMEN ROUWKRANSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING

ETRA P.V.B.A.

HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

Cafeteria - Brusselse wafels
Tea-Room - Buffet

Boterstraat 42-44 — 1000 Brussel
Tel. 02/511.26.12

D'66 (1)

Na de merkwaardige stembusgang van de Nederlanders n.a.v. hun provinciale Statenverkiezingen, vind ik jullie artikel daarover ondermaats (WIJ, 15 maart j.l.). Als er iets opvallend was aan deze verkiezingen was het toch de triomfantelijke overwinning van D'66, die groter werden dan de liberale VVD (en dus virtueel de derde partij van Nederland is geworden).

Ik ben natuurlijk even verheugd als de redactie dat de meer regionale partijen een goede beurt hebben gemaakt bij deze verkiezingen, maar de titel „Klappen voor de PvdA, winst voor de regionalen” is op z'n minst eufemistisch. Ik begrijp ook niet goed dat het blad van de VU geen gebruik maakt van de overwinning van D'66 om moed te scheppen dat de vierde, fundamenteel democratische stroming, een enorme sukses kan boeken... Wie weet ooit ook in Vlaanderen? Waartoe dient dan de profilering van de Volksunie met het sublogo: Vlaamse Vrije Democraten?

In de hoop dat er eens een interessant artikel verschijnt over het fenomeen D'66, sluit deze trouwe lezer.

Bart de Nijn, Mechelen

N.B.: Jullie schrijven Ljouwert voor Leeuwarden, dat is natuurlijk zeer simpatisch, maar „Paris”, „Mockva” of „Koln” zie ik niet zo gauw in de WIJ...

D'66 (2)

Het verwondert en ontgoochelt mij dat WIJ zo weinig aandacht schonk aan de overwinning van D'66 in de Nederlandse statenverkiezingen. Met alle respect voor de regionale partijen, dient de Volksunie op Europees vlak zo snel mogelijk contact te zoeken met progressief-liberale partijen als D'66. De toevoeging van Vrije Democraten aan de naam Volksunie en het Toekomstplan voor Vlaanderen waren stappen in de goede richting. Deze vernieuwing in ons denken dient echter consequent en zonder ophouden uitgedragen te worden, ook in ons weekblad WIJ.

Jeroen De Smet, Kessel-Lo

WAKKER (1)

In het artikel over het Zangfeest in WIJ (8 maart j.l.) stond te lezen „Het grote Zangfeestpubliek ligt van de ondergang van België niet wakker. En dat is ook niet meer nodig”.

Ik vraag me af hoe u zoiets durft schrijven. België is steeds de grootste vijand van

Vlaanderen en het Nederlands geweest. Hopelijk komt de tijd terug dat er nog Vlaams partijen zijn, die de onafhankelijkheid van Vlaanderen eisen.

Voor iedere Vlaams-nationale partij die zichzelf respecteert is de staat Vlaanderen een hoofdoel. Als de VU via haar spreekbuis WIJ laat weten dat zij dit echter niet nodig acht, acht ik het wel nodig om bij de volgende verkiezingen achter de VU het bolletje niet te kleuren!

Stijn Hiers, Overijse

WAKKER (2)

Volgens de redactie van WIJ (8 maart j.l.) is het niet meer nodig dat men wakker ligt van de ondergang van België. Volgens wij klopt deze uitspraak niet helemaal. Als

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naarglang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

VUJO-er zit ik in het comité Vlaanderen Ons Vaderland (VOV) omdat de eis „België Barst” tot één van m'n Vlaams-nationalistische gedachten hoort. Waarom België Barst? Omdat wij, Vlamingen, al 160 jaar vernederd worden door de Belgische Staat! Omdat er al vele Vlamingen gestorven zijn onder de Belgische terreur. Omdat Vlaanderen nog steeds jaarlijks miljarden aan Wallonië betaalt. Omdat door België, Vlaanderen al een tiental dorpen, duizenden hektaren en meer dan 100.000 inwoners aan Wallonië kwijt is. Omdat Vlaanderen het grootste deel van de Belgische schulden afbetaalt, maar er zelf niet verantwoordelijk voor is. Omdat er 66 ministers nodig zijn om België te besturen. Omdat de Belgische staat economisch, sociaal én cultureel geen enkel voordeel biedt. Omdat het amnestieprobleem al 40 jaar opzij wordt geschoven. Omdat... ik zou hier nog 100 antwoorden kunnen geven.

Daarom lig ik wakker!

K.R., Steenokkerzeel

VROUWEN

Ik ben overtuigd dat de vrouwenemancipatie al verschillende decennia de verkeerde weg uitgaat, omdat ze verkeerdelijk is gestart.

Reeds jaren had men de vrouw-„huismoeder” een degelijk statuut moeten geven.

Ten tweede zou ik durven opteren dat de Vlaamse vrouw geen emancipatie nodig heeft, door haar Vlaams-nationaal bewustzijn kan zij uit haar eigen aard voldoende haar „man” staan, een flinke beheerder, een efficiënt zakenman, een goed politicus zijn. Men moet de vrouw niet aanporren, zij moet zichzelf waarmaken!

In plaats dat de vrouwenemancipatie de maatschappij meer vrouwvriendelijk zou hebben gemaakt, hebben wij nu juist het tegenovergestelde resultaat. Naar uitzicht en gedrag heeft zij de maatschappij vermannelijkt. De vrouwen die zich een mannelijk imago aanmeten, dragen een masker, zij zijn een karikatuur, en hebben elke vrouwelijke aantrekkelijkheid verloren!

In de evolutie van de moderne maatschappij is het evident dat gelijkberechtiging van man en vrouw is vastgelegd, sociaal echter is voor de vrouw een eigen statuut noodzakelijk, omdat er voor haar altijd specifieke moederlijke taken zijn vereist. De Vlaamse vrouw zal nooit de zorg voor haar gezin willen prijsgeven, om louter materiële voordelen. Zij is bij machte familiezin en buitenhuiswerk te combineren als het moet. Als huismoeders zijn de Vlaamse vrouwen praktische economisten, en degelijke financiers. Waarom zou men haar de fierheid ontnemen de steun te zijn van een man, het spreekwoord indachtig „achter een (groot) man schuilt een (grote) vrouw”.

Spijts de emancipatie is onze maatschappij minder vrouwvriendelijk geworden. De vrouw wordt minder geëerd en geëerbiedigd.

Dezer dagen houdt men zich bezig met het vraagstuk van de verkrachting. Maar nergens lees ik commentaar: waarom een man binnen het huwelijk zijn vrouw verkracht. Wie is de schuldige? Nog nergens las ik een studie over het feit waarom een man zijn vrouw of kinderen slaat. Is dat altijd een mishandeling? Is agressie niet veeleer een teken van onmacht dan van overmacht?

Een anekdote: Jaren geleden werd in Italië de film van Ernest Claes vertoond, de Italianen verwonderden zich waarom *De Witte* zoveel slagen kreeg, de film werd door hen niet gewaardeerd. Hoe Vlaams zijn onze vaders in hun schijnbaar wreedaardig klappen uitdelen?

Begrijpen de vrouwen wel voldoende de mannelijke psychie?

Ik zou me de vraag durven stellen: zou de tegenwoordige trend naar de homofilie geen wraak zijn voor het onvrouwelijke in onze maatschappij?

Line Lambert, Gent

LEPEL & VORK

Brugge bezoeken is ook
kennis maken met het

**Vlaams
Ontmoetingscentrum**
* **De Gulden Spoor**

rechtover uitgang parking

't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82

* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal ★
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 s-Gravenweeren

Zitplaatsen feest-
zaal voor 100 per-
sonen - Groepen
en bussen op af-
spraak tegen spe-
ciale prijzen - toe-
ristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— *Cambrianus* —
Kloosterstraat 3•3960 Bree
011/ 49 28 97

Taverne „DE BOEMELTREIN”
Vlaams Huis
Streekbieren - Snacks - IJs - Wafels - Pannekoeken.
Sfeervol treinmeubilair - Ook vergaderruimte.
Weststraat 131 — 9940 SLEIDINE.
Tel.: 091/57.68.46. - Zat. en zond. gesloten.

HOF VAN ENGELAND

bij Guido

hét Vlaams trefpunt in Brussel

Lakensestraat 157 (KVS)
1000 Brussel
tel.: 218.01.27

't boerenhof

CAFE-RESTAURANT-FRITUUR

Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill

Prijzen voor groepen
op aanvraag.

De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

RESTAURANT KAPELLEKESHOEF

Kapelstraat 1
Tongerlo-Westerlo
Tel. 014-54.40.07

Maandag gesloten
Rustieke sfeer

Banketbakkerij ANTWERPIA

JOOST GOSSYE

Geraardsbergsestraat
38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

RESTAURANT-HOTEL OVEREINDE

Salons Raymond

— banketzalen tot 300 personen
— specialiteiten bruiloften en banket-
ten

Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40

Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.

Het Palinghuis

Sedert 1910

JAN PAUWELS-DE BRAUWER

Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december

De familiezaak met traditie

Brood- en
banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALITEIT VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

Hostellerie

Petrus

Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room

Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalme, comfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.

Wij bieden U:

- 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare comfort
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.

Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:

Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

Van Gils

IN DE "Van Gils" SHOP BIJ **SKM**

SKM

m.m.v.

Dagelijks open van 9 tot 18 u. Vrijdagavond, Feest- en koopavond met Trendmodeshow van de Young Fashion Club, open tot 21 u. Zon- en feestdagen gesloten.

het modehart van België

A12 - Boomssteenweg 35 - Aartselaar